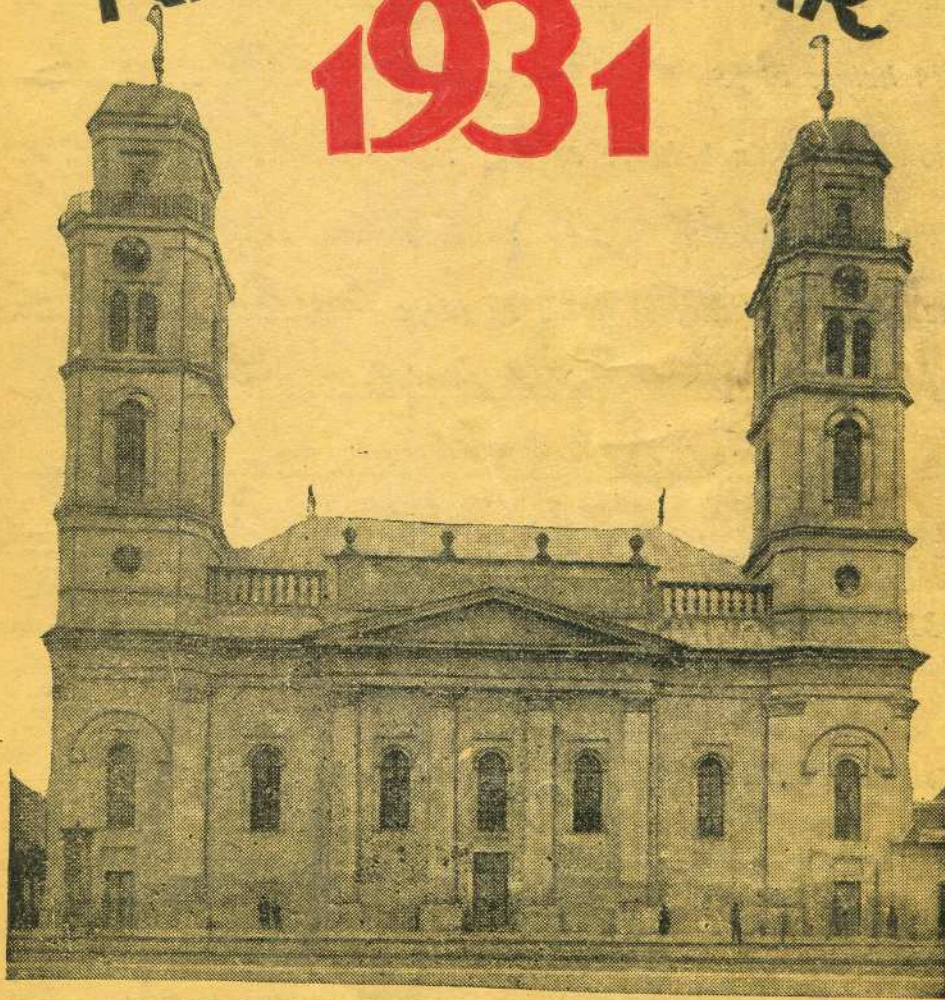

REFORMATUS
ÁRNYÉKAI
KÉPES NAPTÁR

1931

ROMÁN

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő utába jár!
Bizony kezed munkáját eszed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében; liaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Imé, így áldatik meg a férfit,
aki féli az Urat! 128-ik Zsoltár 2—4. vers.

Családapa neve: *Sernák Béla*

Születés helye, ideje: *Kölcsegyula, Ugocsa m., 1875. XII. 25*

Családanya neve: *Nádassz Emilia*

Születés helye, ideje: *Sajókeresztúr 1880. nov. 12*

A szülők esküvőjének helye és ideje: *Sajókeresztúr*

1903 április 28

Gyermekek neve, születési helye és ideje *Emilia nül. Furta*

1904. febr. 16 + Nagyvárad 1919. jún. 9. - Béla, nül.

Furta 1905 nov. 18. - István, nül. Furta

1909. márc. 5. Emike nül. Nagyvárad 1920 márc. 12

Az 1931-ik évben a családban konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghalt:

2
R35

REFORMATUS

ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1931

ROMÁN

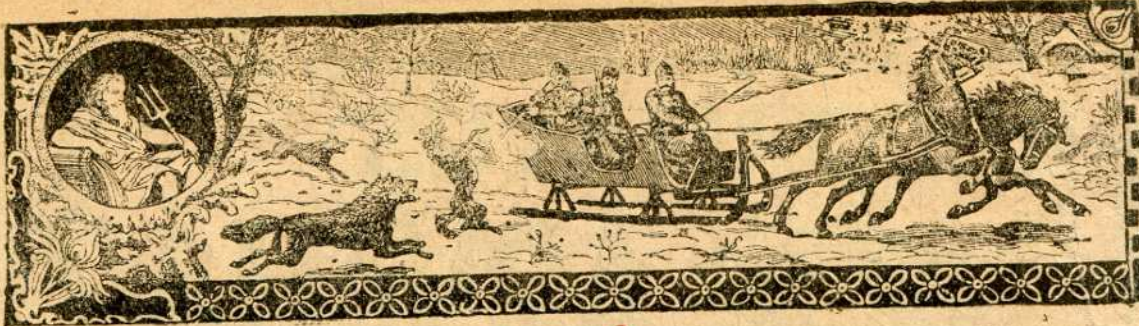
KIADJA:
A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
IRATTERJESZTÉSE

ÁRA 25 LEI

SEERKESZTETTE:
CSERNÁK BÉLA
EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ

Nyomatott
Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea—Nagyvárad.

Boldogasszony hava

Régente: Vizöntő hava

JANUÁR

Télhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protesztáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Újév	Újév	7 49	16 19
2 Péntek	Béla	Szilveszter	7 49	16 19
3 Szomb.	Titusz	Malakiás pr.	7 49	16 20
1. Minekutána eltelt a nyolcadnap. Lukács 2, 21.				
4 Vasár.	Simeon	10 Apostol	7 49	16 21
5 Hétfő	Simeon	Teopem.	7 48	16 23
6 Kedd	Három király	Vizkereszt	7 48	16 24
7 Szerda	Bálint	Iván	7 47	16 27
8 Csüt.	Szörény	György	7 47	16 28
9 Péntek	Julián	Polyeukt	7 46	16 30
10 Szomb.	Ernő	Nissz. Gerg.	7 46	16 31
2. Midőn Jézus 12 esztendő s lett. Lukács 2, 42—52.				
11 Vasár.	Matild	Teodoz ap.	7 45	16 32
12 Hétfő	Árkád	Tacián	7 45	16 33
13 Kedd	Veronika	Hermil	7 45	16 33
14 Szerda	Bódogh	Szinai vlt.	7 45	16 34
15 Csüt.	Mór	Kalib János	7 44	16 36
16 Péntek	Géza	Szt. Pét. láncai	7 43	16 37
17 Szomb.	Antal	N. Antal ap.	7 42	16 39
3. Mennyegző lőn galileai Kánában. János 2, 1—11.				
18 Vasár.	Piroska	Nagy Atanáz	7 41	16 40
19 Hétfő	Sára	Makár	7 40	16 42
20 Kedd	Fáb. és Seb.	Eutim	7 40	16 43
21 Szerda	Ágnes	Maxim hv.	7 39	16 44
22 Csüt.	Vince	Timót	7 38	16 46
23 Péntek	Ézsaiás	Kelemen vt.	7 37	16 47
24 Szomb.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	7 36	16 49
4. Mikor Jézus lejött a hegyről. Máté 8, 1—13.				
25 Vasár.	Pál ford.	Naz. Gergely	7 35	16 51
26 Hétfő	Polikárp	Xenophon	7 34	16 53
27 Kedd	János	Krizoszt. er.	7 33	16 54
28 Szerda	Nagy Károly	Efrém	7 32	16 55
29 Csüt.	Ferenc	Ignác erekly.	7 31	16 57
30 Péntek	Martonka	Nagy Vazul	7 29	16 58
31 Szomb.	Péter	Cirus, János	7 28	16 59

1. hónap 1—4. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Holdtölte 4-én 15 óra 15 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 11-én 7 óra 9 perckor.
- ☾ Újhold 18-án 20 óra 36 perckor.
- ☾ Első negyed 27-én 2 óra 6 perckor.

Elsején a nap hossza 8 óra 31 perc; a hó végéig 57 percel nő.

Időjárás

Herschel szerint:

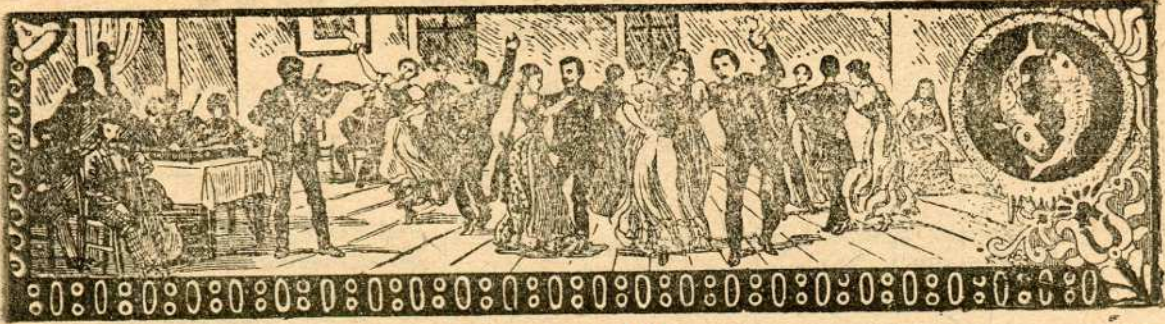
A hó elején sok hó, viharos. 4-től 11-ig szép, enyhe napok, 11-től 18-ig szeles, hideg, 18 től a hó végéig kemény fagy.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Január kezdetén közepeszerűen hideg, 6-án hó és eső. 7. és 13. közt borult és szeles, 14-től 21-ig zsepes hideg van, 21-én zord hideg, 22. és 23. közt szél és havazás, 24—25. derült és hideg, végre ismét hó és erős fagy.

Izraelita naptár:

12	Tebelh	5691	1
14	"	S. Vajekhi	3
21	"	S. Semoth	10
28	"	S. Vaëra	17
1	Sebath	R. Ch.	19
6	"	S. Bo	24
13	"	S. Besalakh	31

Bőjtelő hava

Régente : Halak hava

FEBRUÁR

Télutó

28 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.

5. Hasonló mennyeknek országa a családos emberhez. Máté 20, 1—16.

1 Vasár.	Ignác	E. Triodium	7 29	16 59
2 Hétfő	Karolin	Gyertyaszent.	7 27	17 1
3 Kedd	Balázs	Sim. és Adr.	7 26	17 3
4 Szerda	András	Izidor	7 25	17 4
5 Csüt.	Ágota	Ágota	7 23	17 6
6 Péntek	Dorottya	Bukol	7 22	17 7
7 Szomb.	Rikárd	Partén	7 20	17 9

6. Midőn nagy sereg gyült egybe. Lukács 8, 4—15.

8 Vasár.	Math. János	E. Hetv. vas.	7 19	17 10
9 Hétfő	Cirill	Triodium	7 18	17 12
10 Kedd	Árpád	Karalamp vt.	7 16	17 14
11 Szerda	Dezső	Balázs vt.	7 14	17 15
12 Csüt.	Lidia	Melét pk.	7 13	17 17
13 Péntek	Barnabás	Martinián	7 11	17 18
14 Szomb.	Bálint	Auxent	7 10	17 20

7. Magához véve Jézus a tizenkettőt. Lukács 18, 31—43.

15 Vasár.	Zoltán	E. Húsh. vas.	7 8	17 21
16 Hétfő	Juliánna	Pamfil vt.	7 6	17 23
17 Kedd	Donáth	T. Tódor	7 5	17 25
18 Szerda	Simon	Leó pápa	7 3	17 26
19 Csüt.	Zsuzsánna	Arkip	7 1	17 28
20 Péntek	Aladár	Leó pk.	7 0	17 29
21 Szomb.	Eleonóra	Timót	6 58	17 31

8. Jézus a pusztába vitették a Lélektől. Máté 4, 1—11.

22 Vasár.	Péter	E. Vajh. vas.	6 56	17 32
23 Hétfő	Péter	Polikárp	6 54	17 34
24 Kedd	Géza	Ján. f. megt.	6 52	17 36
25 Szerda	Mátyás	Taráz	6 50	17 37
26 Csüt.	Margit	Porfir	6 49	17 39
27 Péntek	Ákos	Prokop	6 47	17 40
28 Szomb.	Lehel	Vazul	6 45	17 41

2. hónap 5—8. hét.

Hold fénycváltásai :

- ☾ Holdtölte 3-án 2 óra 26 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 9-én 18 óra 10 perckor.
- ☾ Újhold 17-én 15 óra 11 perckor.
- ☾ Első negyed 25-én 18 óra 42 perckor.

Elsején a nap hossza 9 óra 32 perc; a hó végéig 1 óra 25 percet nő.

Időjárás

Herschel szerint :

Február elején tovább tart a hideg egészen 9-ig. 9-től a hó végéig szép, enyhe napok.

Százéves naptár tapasztalatai szerint :

Február 3-tól 5-ig igen hideg, 6-án hó, 7-től 10-ig kemény hideg, 11-én enyhül, 12-től 14-ig erős szélvihar hóval és hideggel, 15-én borult, 20-án enyhe, szép nap, 21-től 27-ig eső, 28-án zivatar.

Izraelita naptár :

15	Sebath, Fák ünnepe	2
20	" S. Jithro	7
27	" S. Mispatim	14
30	" R. Chodes	17
1	Adar, R. Ch.	18
4	" S. Theruma	21
11	" S. Thezave	28

Bőjtmás hava

Régente: Kos hava

MÁRCIUS

Tavaszelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Vasár.	Albin	E. Nb. 1. v.	6 41	17 45
2 Hétfő	Taksony	Teodot	6 39	17 46
3 Kedd	Kunigunda	Eutróp	6 37	17 48
4 Szerda	Kázmér	Gerazim	6 36	17 48
5 Csüt.	Frigyes	Konon	6 34	17 50
6 Péntek	Jenő	Amorii 42 vt.	6 32	17 52
7 Szomb.	Iván	Vazul és tsa	6 30	17 53

9. Maga mellé véve Jézus Pét., Jak. és Jánost. Máté 17, 1—9.

8 Vasár.	Istenes János	E. Nb. 2. v.	6 28	17 55
9 Hétfő	Fáni	Szeb. 40 vt.	6 26	17 57
10 Kedd	Elemér	Kodrát és tsa	6 24	17 58
11 Szerda	Aranka	Szófron pk.	6 22	17 59
12 Csüt.	Gergely	Teofánész	6 20	18 1
13 Péntek	Szabin	Nicefor pk.	6 18	18 2
14 Szomb.	Matild	Benedek	6 16	18 4

10. Jézus néma ördögöt űze ki. Lukács 11, 14—28.

11. Jézus a galileai tengeren túlméne. János 6, 1—15.				
15 Vasár.	Kristóf,	E. Nb. 3. v.	6 14	18 5
16 Hétfő	Geréb	Szabin vt.	6 12	18 7
17 Kedd	Gertrud	Elek	6 10	18 8
18 Szerda	Sándor	Ciril pk.	6 8	18 9
19 Csüt.	József	Krizs. és Dar.	6 6	18 11
20 Péntek	Hubert	Szabb. vtk.	6 4	18 12
21 Szomb.	Benedek	Jakab az ifj.	6 2	18 13

12. Ki fedd engem közületek? János 8, 46—59.

22 Vasár.	Katalin	E. Nb. 4. v.	6 0	18 15
23 Hétfő	Viktorián	Nikon vt.	5 58	18 16
24 Kedd	Gábor	Zakariás	5 56	18 18
25 Szerda	Mária	Gyüm. o. B. A.	5 54	18 19
26 Csüt.	Manó	Gábor	5 52	18 21
27 Péntek	Dam. János	Matrona	5 50	18 22
28 Szomb.	Gedeon	István	5 48	18 23

13. Midőn Jézus Jeruzsálemhez közeledett. Máté 21, 1—9.

29 Vasár.	Virágvasár.	E. Nb. 5. v.	5 46	18 25
30 Hétfő	Kerény	Klimák Ján.	5 44	18 26
31 Kedd	Ámos	Hipác	5 42	18 28

3. hónap 9—13. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Holdtölte 4-én 12 óra 36 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 11-én 7 óra 15 perckor.
- ☾ Ujhold 19-én 9 óra 51 perckor.
- ☾ Első negyed 27-én 7 óra 4 perckor.

Tavasz kezdete 21-én 16 óra 7 perckor. Eelsején a nap hossza 11 óra, a hó végéig 1 ó. 43 p. nő.

Időjárás

Herschel szerint:

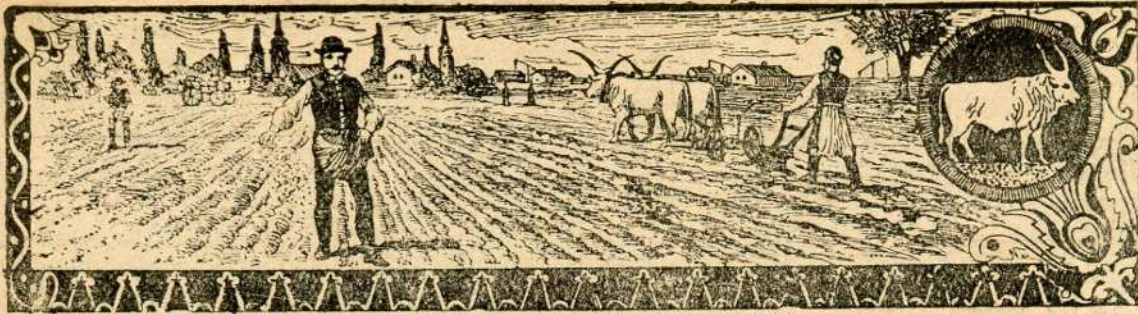
Március elején kellemes, enyhe, 4-től 11-ig erős fagy, szeles, 11-től 19-ig változó, 19-től 27-ig eső és hó, a hó vége szeles.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Kezdetben szeles, reggel és este gyakrabban eső és hó, hideg. 5. és 6-án derűs, 7-től 11-ig havazás, 12-én barátságtalan, 13. és 14-én szép idő, de reggeli fagyokkal, 15. és 21. között igen hideg légáramlat, többször hóesés, 22-én eső hóval 24-ig, azután derült és szép idő 27-ig, végre boros és esős.

Izraelita naptár:

13 Adar.	Eszterbőjt	2
14 "	Purim	3
15 "	Susan Purim	4
18 "	S. Ki Thisza	7
25 "	S. Vajakhel	14
1 Nizan	R. Ch.	19
3 "	S. Vajikra	21
10 "	S. Zav	28

Szt. György hava

Régeinte : Bika hava

ÁPRILIS

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Ferenc	Egyipt. M.	5 40	18 29
2 Csüt.	Nagycsütört.	Titusz	5 38	18 30
3 Péntek	Nagypéntek	Nikéta ap.	5 36	18 32
4 Szomb.	Nagyszomb.	József	5 34	18 33
14. Mária Magd. és Mária Jak. a sirnál. Márk 16, 1—7.				
5 Vasár.	Husvétvasár.	E. Nb. 6. v.	5 32	18 34
6 Hétfő	Husvéthétfő	Eutik	5 30	18 36
7 Kedd	Herman	György pk.	5 28	18 38
8 Szerda	Dénes	Herodion	5 26	18 39
9 Csüt.	Konrád	Eupszik vt.	5 24	18 40
10 Péntek	Ezekiel	Nagypéntek	5 22	18 42
11 Szomb.	Leó	Antipa	5 20	18 43
15. Midőn este lőn azon nap. János 20, 19—31.				
12 Vasár.	Gyula	E. Husvét v.	5 18	18 44
13 Hétfő	Hermenegild	Husvéthétfő	5 16	18 46
14 Kedd	Tibor	Husvétkedd	5 14	18 47
15 Szerda	Anasztázia	Kreszcenc	5 12	18 49
16 Csüt.	József	Agape	5 10	18 50
17 Péntek	Anicét	Simion	5 9	18 51
18 Szomb.	Apollonius	János szerz.	5 7	18 53
16. Én vagyok a jó pásztor. János 10, 11—16.				
19 Vasár.	Emma	E. 1. Pafn.	5 5	18 54
20 Hétfő	Tivadar	Theodor hv.	5 3	18 56
21 Kedd	Adolár	Január	5 1	18 57
22 Szerda	Szótér	Syc. Teod.	4 59	18 59
23 Szerda	Béla	György	4 57	19 00
24 Péntek	György	Szaba vt.	4 56	19 1
25 Szomb.	Márk	Márk ev.	4 54	19 3
17. Egy kevésé és már nem látlok engem. Ján. 16, 16—22.				
26 Vasár.	Kilit	E. 2. Vazul	4 52	19 4
27 Hétfő	Zita	Simon pk.	4 50	19 6
28 Kedd	Valéria	9 vértanu	4 48	19 7
29 Szerda	Szibila	Szozipater	4 47	19 8
30 Csüt.	Katalin	Jakab ap.	4 45	19 10

4. hónap 14—17. hét.

Hold fényváltozásai :

- ☉ Holdtölte 2-án 22 óra 6 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 9-én 22 óra 15 perckor.
- ☉ Ujhold 18-án 3 órakor.
- ☾ Első negyed 25-én 15 óra 40 perckor.

Elsején a nap hossza 12 óra 47 perc ; a hó végéig 1 óra 36 perccet nő

Időjárás

Herschel szerint :

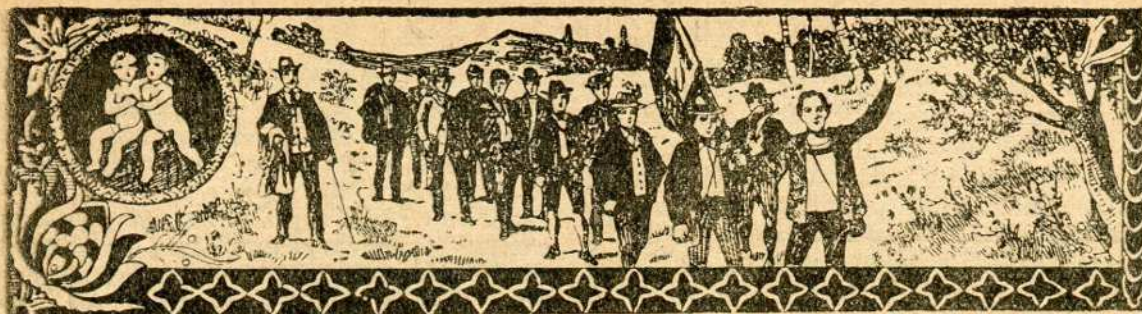
Április eleje változó, 11-től 18-ig hideg, fagy, 18-tól 25-ig szép, kellemes napok. A hó vége változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint :

Április szép időjárással kezdi 9-ig, 9-től 12-ig változó, 13-tól 20-ig gyakori eső és dara, 21-től 25-ig hidegebb széljárás, végén változó.

Izraelita naptár :

15	Nizan.	Passzah 1. n.	2
16	"	Passzah 2. n.	3
17	"	Sabb.	4
21	"	Passzah 7. n.	8
22	"	Passzah 8. n.	9
24	"	S. Semini 1P.	11
30	"	Ros Chodes	17
1	Ijar.	S. Th. 2. P. R. Ch.	18
8	"	S. Akh. M. 3. P.	25
10	"	Semi bőjt	27
13	"	Khamisi bőjt	30

Pünköszt hava

Régeinte : Ikrek hava

MÁJUS

Tavasztutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Péntek	Fülöp	Jeremiás	4 44	19 11
2 Szomb.	Zsigmond	N. Athan. h.	4 42	19 12
18. Ahhoz megyek, aki engem küldött. János 16, 5—14.				
3 Vasár.	Ferenc	E. 3. Timót	4 41	19 14
4 Hétfő	Mónika	Pelágia	4 39	19 15
5 Kedd	Kocsárd	Iréne vt.	4 37	19 17
6 Szerda	János	Jób	4 36	19 18
7 Csüt.	Gizella	Sz. K. megj.	4 34	19 19
8 Péntek	Ákos	János ap. ev.	4 33	19 21
9 Szomb.	Gergely	Izaiás próf.	4 32	19 22
19. Ha mit kérendetek az Atyától. János 16, 23—30.				
10 Vasár.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	4 30	19 23
11 Hétfő	Irén	Móc vt.	4 29	19 24
12 Kedd	Pongrác	Epifán	4 28	19 25
13 Szerda	Szervác	Gliceria vt.	4 27	19 27
14 Csüt.	Aldozócsüt.	Izidor vt.	4 25	19 28
15 Péntek	Zsófia	Pakóm	4 23	19 30
16 Szomb.	Mózes	Teodor	4 22	19 31
20. Mikor eljövend a vigasztaló. János 15, 26. 16, 4.				
17 Vasár.	Paskál	E. 5. Andronik	4 21	19 32
18 Hétfő	Erik	Péter	4 20	19 33
19 Kedd	Ivó	Patrik és t.	4 19	19 34
20 Szerda	Bernát	Találé	4 18	19 35
21 Csüt.	Nemzeti ün.	Jézus mennyb.	4 17	19 37
22 Péntek	Julia	Baziliszk	4 16	19 38
23 Szomb.	Dezső	Mihály pk.	4 14	19 39
21. Ha ki szeret engem. János 14, 23—31.				
24 Vasár.	Pünkösztvasár.	E. 6. Simeon	4 13	19 40
25 Hétfő	Pünkösthétfő	Sz. Iván f.	4 12	19 41
26 Kedd	Fülöp	Kárpus	4 12	19 42
27 Szerda	Beda	Hellád	4 11	19 43
28 Csüt.	Emil	Eutik	4 10	19 44
29 Péntek	Magdolna	Teodózia	4 9	19 46
30 Szomb.	Jusztin	Izác ap.	4 9	19 47
22. Minden hatalom nekem adatott. Máté 28, 18—20.				
31 Vasár.	Angela	E. Pünkösztvas.	4 8	19 48

5. hónap 18—21. hét.

Hold fényváltozásai :

- ☾ Holdlőlte 2-án 7 óra 14 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 9-én 14 óra 48 perckor.
- ☾ Ujhold 17-én 17 óra 28 perckor.
- ☾ Első negyed 24-én 21 óra 39 perckor.
- ☾ Holdlőlte 31-én 16 óra 33 perckor.

Elsején a nap hossza 14 óra 25 perc, a hó végéig 1 óra 14 percel nő.

Időjárás

Herschel szerint :

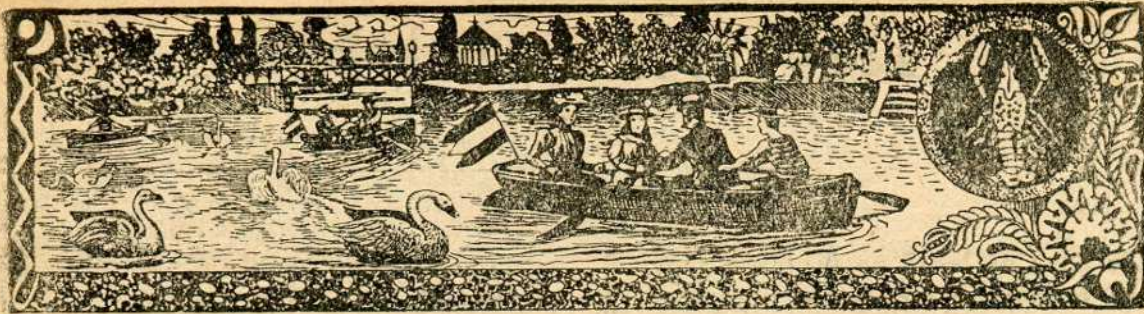
Május eleje változó, 9-től 17-ig sok eső, 17-től 24-ig szép derült napok, 24-től 31-ig szeles, sok esővel.

Százéves naptár tapasztalatai szerint :

Május szép és meleg időjárással kezdi 22-ig, utána zivataros, meleg idő, 24-től 29-ig borus, hideg.

Izraelita naptár :

15 Ijar.	S. Emor	4. Per.	2
17 "	Seni böjt		4
18 "	Lag beomer		5
22 "	S. Behar	5. P.	9
29 "	S. Bamid.	6. P.	16
1 Szivan.	R. Chodes		17
3 "			19
4 "	} Sel. j. hag.		20
5 "			21
6 "		Sab. 1. n.	22
7 "	Sab. 2. n.	23	
14 "	S. Na. 1. P.	30	

Szent Iván hava

Régente: Rák hava

JUNIUS

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Pamfil	Pünkösthétfő	4	7 19 49
2 Kedd	Blanka	Nicefor ptr.	4	6 19 50
3 Szerda	Klotild	Lucill. vt.	4	5 19 51
4 Csüt.	Ferenc	Metrof pt.	4	5 19 52
5 Péntek	Bonifác	Tiri Dorót	4	5 19 53
6 Szomb.	Norbert	Hilarion ap.	4	4 19 53
23. Egy ember nagy vacsorát szerze. Lukács 14, 16—24.				
7 Vasár.	Róbert	D. 2. Teod.	4	4 19 54
8 Hétfő	Medárd	Teodót pk.	4	4 19 54
9 Kedd	Felicián	Teodór er.	4	3 19 55
10 Szerda	Margit	Sándor	4	3 19 56
11 Csüt.	Barnabás	Bartal és B.	4	3 19 56
12 Péntek	János	Onufrius	4	2 19 57
13 Szomb.	Antal	Aquil	4	2 19 57
24. Közeledének Jézushoz a vámosok. Lukács 15, 1—10.				
14 Vasár.	Vazul	D. 3. Elizeus	4	2 19 58
15 Hétfő	Vid	Mindsz.	4	2 19 59
16 Kedd	Ferenc	Tikon pk.	4	2 19 59
17 Szerda	Adolf	Manuel	4	2 19 59
18 Csüt.	Marcel	Leonc vt.	4	2 20 0
19 Péntek	Gyárfás	Judás ap.	4	2 20 0
20 Szomb.	Virág	Metod pk.	4	2 20 0
25. Midőn a sereg Jézusra tódult. Lukács 5, 1—11.				
21 Vasár.	Albin	D. 4. Julián	4	2 20 0
22 Hétfő	Paulin	Ózséb pk.	4	3 20 0
23 Kedd	Szidónia	Agripina sz.	4	3 20 0
24 Szerda	Iván	Iván szül.	4	3 20 1
25 Csüt.	Vilmos	Febronia	4	3 20 1
26 Péntek	János és Pál	Dávid rem.	4	4 20 1
27 Szomb.	László kir.	Sámson pap	4	4 20 1
26. Hogyha nem lesz tökéletesebb a ti igaz. Máté 5, 20-24.				
28 Vasár.	Irenaeus	D. 5. Cirus, J.	4	4 20 1
29 Hétfő	Péter és Pál	Péter és Pál	4	4 20 1
30 Kedd	Pál emléke	12 apostol	4	5 20 1

6. hónap 22—26. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 8-án 8 óra 18 perckor.
- ☽ Ujhold 16-án 5 óra 2 perckor.
- ☾ Első negyed 23-án 2 óra 23 perckor.
- ☽ Holdtölte 30-án 2 óra 47 perckor.

Nyárkezdet 22-én 11 óra 28 perckor.

Elsőjén a nap hossza 15 óra 41 perc; 22-ig 18 percet nő; a hó végéig 3 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Junius eleje változó, 8-tól 23-ig szeles, esős, 23-tól 30-ig szép, meleg időjárás.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Junius elején komor és hűvös időjárás, 8-tól 21-ig szép és meleg, azután szél, eső, végre meleg időjárás, sőt hőség a hónap végéig.

Izraelita naptár:

21	Sziyan, S. B. 2. P.	6
28	" S. S.-L. 3. P.	13
30	" R. Chodes	15
1	Thamusz R. Ch.	16
5	" S. K. 4. P.	20
12	" S. K. 5. P.	27

Szent Jakab hava

Régente: Oroszlán hava

JULIUS

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Sarolta	Kozma D.	4 6	20 1
2 Csüt.	Ottokár	B.-Assz. meze	4 7	20 0
3 Péntek	Leó	Jácint vt.	4 8	20 0
4 Szomb.	Ulrik	Krétai Andr.	4 8	20 0
27. Midőn nagy sereg volt együtt Jézussal. Márk 8, 1—9.				
5 Vasár.	Ánfal	D.6. Márta özv.	4 9	19 59
6 Hétfő	Ézsaiás	N. Szizoesz	4 10	19 59
7 Kedd	Ciril	Tamás Á.	4 10	19 59
8 Szerda	Erzsébet kir.	Prokop vt.	4 11	19 58
9 Csüt.	Veronika	Pankrác pk.	4 12	19 58
10 Péntek	Amália	Leonc vt.	4 13	19 57
11 Szomb.	Zoltán	Eufem	4 14	19 56
28. Óvakodjatok a hamis prófétáktól. Máté 7, 15—21.				
12 Vasár.	János	D. 7. Proklusz	4 15	19 56
13 Hétfő	Margit	Gábor, Istv.	4 16	19 55
14 Kedd	Karolina	Aquila	4 17	19 54
15 Szerda	Henrik	Quirik és I.	4 18	19 53
16 Csüt.	Ruth	Atenogén	4 19	19 52
17 Péntek	Elek	Marina	4 20	19 52
18 Szomb.	Kamil	Emilián vt.	4 21	19 51
29. Vala egy gazdag emb., kinek sáfára vala. Luk. 16, 1—9.				
19 Vasár.	Vince	D. 8. Diusz	4 22	19 50
20 Hétfő	Jeromos	Illés próféta	4 23	19 49
21 Kedd	Dániel	Simeon J.	4 24	19 48
22 Szerda	Mária Magd.	Mária Magd.	4 25	19 47
23 Csüt.	Tibor	Tókasz vt.	4 26	19 46
24 Péntek	Krisztina	Krisztina	4 28	19 44
25 Szomb.	Jakab	Anna	4 29	19 43
30. Amint közeledett Jézus Jeruzsálemhez. Luk. 19, 41—47.				
26 Vasár.	Anna	D. 9. Hermol	4 30	19 42
27 Hétfő	Rebeka	Pantelimon	4 31	19 41
28 Kedd	Ince	Nikánor	4 32	19 40
29 Szerda	Márta	Kallinik	4 34	19 39
30 Csüt.	Judit	Szila	4 35	19 37
31 Péntek	Ignác	Eudocim	4 36	19 36

7. hónap 27—30. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 8-án 1 óra 52 perckor.
- ☽ Ujhold 15-én 14 óra 20 perckor.
- ☾ Első negyed 22-én 7 óra 16 perckor.
- ☽ Holdtölte 29-én 14 óra 47 perckor.

Elsején a nap hossza 15 óra 55 perc; a hó végéig 52 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Julius 1-től 8-ig szép, enyhe, 8-tól 15-ig derült, meleg napok, 15-től 22-ig nagy záporok, 22-től 29-ig szeles, esős, a hó vége nagyon nedves.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Julius hideg időjárással köszönt be, de 9-től 12-ig meleg, az éjek azonban hűvösek. 13-tól a hó végéig nagy szárazság.

Izraelita naptár:

- 17 Thamusz, T. elf. b. 3
- 19 " S. P. 6. P. 4
- 26 " S. M. 1. P. 12
- 1 Ab. Ros Chodes 15
- 4 " S. Deb. 2. P. 18
- 9 " Jeruzs. puszt. b. 23
- 11 " S. Voetk. 3. P. 25

Kisasszony hava

Rége: Szűz hava

AUGUSZTUS

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Vasas Péter	Sz. ker. körm.	4 38	19 34

31. Két ember méne fel a templomba. Lukács 18, 9—14.

2 Vasár.	Gusztáv	D. 10. Istv. er.	4 39	19 33
3 Hétfő	István	Izsák, Fauszt	4 40	19 31
4 Kedd	Domokos	Efezi 7 gy.	4 41	19 30
5 Szerda	Mária	Euszigniusz	4 42	19 29
6 Csüt.	Sixtus	Úr szinevált.	4 43	19 27
7 Péntek	Kajetán	Domec vt.	4 44	19 26
8 Szomb.	Cirjék	Emilian	4 45	19 25

32. Kimenvén Jézus Tyrus határaiból. Márk 7, 31—37.

9 Vasár.	Román	D. 11. Mátyás	4 47	19 23
10 Hétfő	Lőrinc	Lőrinc vt.	4 49	19 21
11 Kedd	Zsuzsánna	Euplusz vt.	4 50	19 19
12 Szerda	Klára	Anicét, Fot.	4 51	19 18
13 Csüt.	Ipoly	Maxim hv.	4 53	19 16
14 Péntek	Özséb	Mikeás pr.	4 54	19 15
15 Szomb.	Mária	Nagy B.-A.	4 55	19 13

33. Az irgalmas szamaritánus. Lukács 10, 23—37.

16 Vasár.	Joak., Rókus	D. 12. Dioméd	4 56	19 11
17 Hétfő	Jácint	Miron	4 57	19 9
18 Kedd	Ilona	Flóur., Laur.	4 59	19 7
19 Szerda	Lajos	Andr. és t.	5 1	19 5
20 Csüt.	István kir.	Sámuel pr.	5 2	19 4
21 Péntek	Sámuel	Táde	5 3	19 2
22 Szomb.	Jenő	Agatonik	5 4	19 1

34. Mikor Jézus Jeruzsálem felé tartott. Luk. 17, 11—19.

23 Vasár.	Fülöp	D. 13. Farkas	5 6	18 59
24 Hétfő	Bertalan	Eutik	5 7	18 56
25 Kedd	Lajos kir.	Bertalan ap.	5 9	18 54
26 Szerda	Endre	Adrian, Nat.	5 10	18 53
27 Csüt.	József	Poemén	5 11	18 51
28 Péntek	Ágoston	Mózes rem.	5 12	18 49
29 Szomb.	Mohács	Szt. Ján. fejev.	5 14	18 47

35. Senki két urnak nem szolgálhat. Máté 6, 24—33.

30 Vasár.	Róza	D. 14. Sándor	5 15	18 45
31 Hétfő	Rajmund	B. A. öve	3 18	18 43

8. hónap 31—35. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 6-án 18 óra 28 perckor.
- ☉ Ujhold 13-án 22 óra 27 perckor.
- ☾ Első negyed 20-án 13 óra 36 perckor.
- ☽ Holdtölte 28-án 5 óra 11 perckor.

Elsején a nap hossza 15 óra; a hó végéig 1 ór 32 percel fogy.

*Időjárás
Herschel szerint:*

Augusztus eleje esős, 6-tól 13-ig szép, derült idő, 13-tól 20-ig változó, 20-tól sok eső.

*Százéves naptár
tapasztalatai szerint:*

Aug. meleggel kezdi, azután barátságatlan az időjárás 11-ig, sokszorosik, 17-től nyomasztó hőség, végre zivatarok után a levegő némileg lehül.

Izraelita naptár:

- 18 Ab, S. E. 4. Perek 1
- 25 " S. Reeh 5. P. 8
- 30 " Ros Chodes 13
- 1 Elul, Ros Chodes 14
- 2 " S. Soft. 6. P. 15
- 9 " S. Ki T. 1. 2. P. 22
- 16 " S. Ki T. 3. 4. P. 29

Szent Mihály hava
Régente: Mérleg hava

SZEPTEMBER

Őszelő
30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Egyed	Évkezdet	5 18	18 41
2 Szerda	Absolon	Mam. vt.	5 19	18 39
3 Csüt.	Albert	Antim	5 21	18 37
4 Péntek	Róza	Babilasz	5 22	18 35
5 Szomb.	Lőrinc	Zakariás pr.	5 23	18 33

36. Jézus Naim városába méne. Lukács 7, 11—16.

6 Vasár.	Ida	D. 15. Mih. cs.	5 25	18 31
7 Hétfő	Regina	Szocont vt.	5 26	18 29
8 Kedd	Mária	Kisasszony.	5 28	18 27
9 Szerda	Péter	Joak., Anna	5 29	18 25
10 Csüt.	Toldi Miklós	Menedora	5 30	18 23
11 Péntek	Jácint	Teodora	5 31	18 21
12 Szomb.	Teodora	Antonom	5 33	18 19

37. Beméne Jézus egy farizeus házába. Lukács 14, 1—11.

13 Vasár.	Lóránt	D. 16. Fölt. t. a.	5 34	18 17
14 Hétfő	Solome	Szt. † felm.	5 35	18 15
15 Kedd	Nikodémus	Nikéta vt.	5 37	18 13
16 Szerda	Kornél	Eufém vt.	5 38	18 11
17 Csüt.	Ferenc	Zsófia	5 39	18 9
18 Péntek	József	Eumén pk.	5 41	18 7
19 Szomb.	Szidónia	Trofim vt.	5 42	18 5

38. Jézushoz járulának a farizeusok. Máté 22, 34—36.

20 Vasár.	Euszták	D. 17. Euszták	5 44	18 3
21 Hétfő	Máté	Kodrát	5 45	18 0
22 Kedd	Móric	Fóka pk. vt.	5 46	18 58
23 Szerda	Tekla	Sz. Iván fog.	5 48	17 56
24 Csüt.	Fogoly	Tekla sz. vt.	5 49	17 55
25 Péntek	Gellért	Eufrozina	5 50	17 53
26 Szomb.	Ciprián	János hitt.	5 51	17 51

39. Bemenvén Jézus a hajócskába. Máté 9, 1—8.

27 Vasár.	Kozma	D. 18. Kall. vt.	5 52	17 49
28 Hétfő	Vencel	Kariton	5 54	17 47
29 Kedd	Mihály	Kiriák rem.	5 55	17 45
30 Szerda	Jeromos	Gerg. pk.	5 57	17 42

9. hónap 36—39. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 5-én 9 óra 21 perckor.
- ☽ Ujhold 12-én 6 óra 26 perckor.
- ☾ Első negyed 18-án 22 óra 37 perckor.
- ☽ Holdtölte 26-án 21 óra 45 perckor.

Oszkezdet 24-én 2 óra 25 perckor.

Eisején a nap hossza 13 óra 25 perc; a hó végéig 1 óra 37 perccel fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

A hó eleje esős, 5-től 12-ig változó, 12-től 18-ig nedves időjárás, 18. után változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Szeptember kellemetlen időjárással kezd, esővel, 10-től 14-ig szép idő, azután három napig eső, ismét három napig szép, derűs, 21-től 25-ig eső, azután szép idő a hó végéig.

Izraelita naptár:

23 Elul, S. N. 5. 6. P.	5
1 Thisri	5692 12
2 „ Ujév 2. n.	13
3 „ Zom Ged. b.	14
8 „ S. Hasszinu	19
10 „ Jom Kippur	21
15 „ Szukkoth 1. n.	26
16 „ Szukkoth 2. n.	27

Mindszent hava

Régeite : Bököly hava

OKTÓBER

Ősz hó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Aladár	B.-A. véd.	5 58	17 40
2 Péntek	Őrző	Ciprián pk.	6 0	17 38
3 Szomb.	Kandid	Ar. Dénes	6 1	17 36

40. Hasonló menny. orsz. egy királyemberhez. Máté 22, 1—14.

4 Vasár.	Ferenc	D. 19. Hierol	6 2	17 35
5 Hétfő	Placid	Karitina	6 4	17 33
6 Kedd	Brunó	Tamás ap.	6 5	17 30
7 Szerda	Amália	Szergius, B.	6 7	17 28
8 Csüt.	Etelka	Pelagia	6 8	17 26
9 Péntek	Dénes	Jakab ap.	6 9	17 25
10 Szomb.	Gedeon	Eulamp.	6 11	17 23

41. Egy királyember beteg fiáról. János 4, 45—53.

11 Vasár.	Placida	D. 20. Fülöp d.	6 12	17 21
12 Hétfő	Miksa	Probus	6 14	17 19
13 Kedd	Kálmán	Kárp	6 15	17 17
14 Szerda	Kaliszt	Paraszkeve	6 17	17 15
15 Csüt.	Teréz	Lucián vt.	6 18	17 13
16 Péntek	Gál	Longin vt.	6 19	17 11
17 Szomb.	Hedvig	Oziás	6 21	17 9

42. A királyember, aki számot vet szolgálival. Máté 18, 23-35.

18 Vasár.	Lukács	D. 21. Luk. ev.	6 22	17 8
19 Hétfő	Péter	Joel pr.	6 24	17 6
20 Kedd	Iréne	Artem vt.	6 25	17 4
21 Szerda	Orsolya	Hilárion	6 27	17 2
22 Csüt.	Kordula	Aberc pk.	6 28	17 0
23 Péntek	Ignác	Jak. az Ur r.	6 30	16 58
24 Szomb.	Ráfáel	Áretasz és t.	6 31	16 57

43. A farizeusok tanácsot tartának. Máté 22, 15—21.

25 Vasár.	Vilma	D. 22. Marcian	6 33	16 55
26 Hétfő	Dömötör	Demeter	6 34	16 53
27 Kedd	Szabina	Nesztor	6 36	16 51
28 Szerda	Simon	Terenc vt.	6 37	16 50
29 Csüt.	László	Anaszt. sz.	6 39	16 48
30 Péntek	Kolozs	Zenób	6 40	16 47
31 Szomb.	Ref. emléktűn.	Epimak vt.	6 42	16 45

10. hónap 40—43. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 4-én 22 óra 15 perckor.
- ☀ Ujhold 11-én 15 óra 6 perckor.
- ☾ Első negyed 18-án 11 óra 20 perckor.
- ☀ Holdtölte 26-án 15 óra 34 perckor.

Elsőjén a nap hossza 11 óra 45 perc; a hó végéig 1 óra 39 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

A hó elején esős, szeles idő, 11. után jobbra változik 18-tól 26-ig hideg, szeles napok, a hó vége szép, enyhe.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Október szép időjárással kezd 8-ig. ekkor azonban boros, ködösre fordul, 14—15-én szép, barátságos, 17-én már dér jelentkezik, 18-án fagy, 19—21. derült, utána a hó végéig boros.

Izraelita naptár:

21	Thisri, Hosana rab.	2
22	" Semini az.	3
23	" Szimkh. tho.	4
29	" S. Beresith	10
30	" Ros Chodes	11
1	Markhesv. R. Ch.	12
6	" S. Noakh	17
8	" Seni b.	19
11	" Kham. b.	22
13	" S.L.-Lek.	24
15	" Seni b.	26
20	" S. Vaj.	31

Szt. András hava

Régente : Nyilas hava

NOVEMBER

Őszutó

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
44. Midőn Jézus a sereghez szólott. Máté 9, 18—26.				
1 Vasár.	Ulrik	D. 23. Kozm.	6 43	16 44
2 Hétfő	Viktória	Accind és t.	6 45	16 42
3 Kedd	Hubert	Acepsz vt.	6 46	16 40
4 Szerda	Károly	N. Joannic	6 48	16 39
5 Csüt.	Imre	Galaction	6 49	16 37
6 Péntek	Lénárd	Pál pk.	6 51	16 36
7 Szomb.	Attila	Hier és 32 t.	6 52	16 35
45. A jó vetőmagról. Máté 13, 24—30.				
8 Vasár.	Gottfried	D. 24. Mih. f.	6 54	16 33
9 Hétfő	Tivadar	Oaezifor vt.	6 55	16 32
10 Kedd	Luther Márton	Oreszt. vt.	6 57	16 30
11 Szerda	Márton	Menna vt.	6 59	16 29
12 Csüt.	Emilia	Alam. Ján.	7 00	16 28
13 Péntek	Lóránt	Ar. Sz. János	7 1	16 27
14 Szomb.	Jozefát	Fülöp aps.	7 3	16 26
46. Hasonló menny. orsz. a mustármaghoz. Máté 13, 31—35.				
15 Vasár.	Gertrud	D. 25. Guriasz	7 4	16 25
16 Hétfő	Ödön	Máté aps.	7 6	16 24
17 Kedd	Gergely	N. Gergely	7 7	16 23
18 Szerda	Ottó	Plató vt.	7 8	16 22
19 Csüt.	Erzsébet	Abdiasz pt.	7 10	16 21
20 Péntek	Jolán	D. Gergely	7 11	16 20
21 Szomb.	Ilma	B.-A. felaj.	7 13	16 19
47. Midőn látjátok a pusztulás utálatosságát. Máté 24, 15-35.				
22 Vasár.	Cecilia	D. 26. Filémon	7 14	16 18
23 Hétfő	Kelemen	Amfilok pk.	7 16	16 17
24 Kedd	Ker. János	Kelemen p.	7 17	16 16
25 Szerda	Katalin	Katalin vt.	7 18	16 15
26 Csüt.	Árpád	Alip	7 20	16 15
27 Péntek	Elemér	Perzsa Jakab	7 21	16 14
28 Szomb.	Piroska	Uj István	7 22	16 13
48. Jelek lesznek a napban. Lukács 21, 25—33.				
29 Vasár.	Noe	D. 27. Param.	7 24	16 13
30 Hétfő	András, Endre	András ap.	7 25	16 12

11. hónap 44—48. hét.

Hold fényváltozásai :

- ☾ Utolsó negyed 3-án 9 óra 19 perckor.
- ☀ Ujhold 9-én 24 óra 55 perckor.
- ☾ Első negyed 17-én 4 óra 13 perckor.
- ☀ Holdtölte 25-én 9 óra 10 perckor.

Eelsején a nap hossza 10 óra 3 perc; a hó végéig 1 óra 15 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint :

A hó eleje meleg, derült, 3-tól 9-ig változó, 9-től 17-ig szép, enyhe, 17-től 25-ig hideg, viharos hóesés. A hó vége változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint :

November elején egész 7-ig szép időjárás, azután esőzés, 11-én hóesés, 16-tól 18-ig szép idő, utána a hó végéig kellemetlen időjárás.

Izraelita naptár :

27	Markhesv.	S. K. Sz.	7
30	"	R. Ch.	10
1	Kiszlev	R. Ch.	11
4	"	S. Toldoth	14
11	"	S. Vajeze	21
18	"	S. Vajisl.	28

Karácsony hava

Régeinte: Bak hava

DECEMBER

Télelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Natália	Nahum pr.	7 26	16 11
2 Szerda	Aranka	Habak pr.	7 28	16 11
3 Csüt.	Ferenc	Szofon pr.	7 29	16 11
4 Péntek	Borbála	Borbála sz.	7 30	16 10
5 Szomb.	Szabbas	Szabbas ap.	7 31	16 10

49. Mikor meghallotta János. Máté 11, 2—10.

6 Vasár.	Miklós	D. 28. Miklós	7 33	16 10
7 Hétfő	Ambrus	Ambrus	7 33	16 10
8 Kedd	Mária	Patáp	7 34	16 9
9 Szerda	Péter	B. A. fogant.	7 35	16 9
10 Csüt.	Judit	Menna	7 36	16 9
11 Péntek	Lehel	Dániel stil.	7 37	16 9
12 Szomb.	Ottília	Szpiridion	7 38	16 9

50. A zsidók papokat és lévitákat küldtek Ján. 1, 19—28.

13 Vasár.	Luca	D. Eusztrát vt.	7 39	16 9
14 Hétfő	Benő	Tirzus vt.	7 41	16 10
15 Kedd	Valerián	Eleutér vt.	7 42	16 10
16 Szerda	Etelka	Aggeusz pr.	7 42	16 10
17 Csüt.	Lázár	Dániel pr.	7 43	16 10
18 Péntek	Kristóf	Sebestyén	7 44	16 11
19 Szomb.	Pelágia	Bonifác vt.	7 44	16 11

51. Tiberius császár uralk. 15. esztendejében. Luk. 3, 1—6.

20 Vasár.	Timotheus	D. Ignác vt.	7 45	16 11
21 Hétfő	Tamás	Juliánna	7 45	16 12
22 Kedd	Zénó	Anasztázia	7 45	16 12
23 Szerda	Viktoria	Krétai 10 vt.	7 46	16 12
24 Csüt.	Ádám és Éva	Kar. el. bőjt.	7 46	16 13
25 Péntek	Nagykarács.	Nagykarács.	7 47	16 14
26 Szomb.	István	Istensz. M.	7 47	16 14

52. És szóla Jézus Péternek. János 21, 19—24.

27 Vasár.	János apost.	D. István vt.	7 47	16 15
28 Hétfő	Gerzon	Több ezer vt.	7 47	16 16
29 Kedd	Tamás	Aprószent	7 48	16 17
30 Szerda	Dávid	Anizia	7 48	16 18
31 Csüt.	Szilveszter	Melánia	7 48	16 19

12. hónap 49—52. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Utolsó negyed 2-án 18 óra 51 perckor.

☽ Ujhold 9-én 12 óra 16 perckor.

☾ Első negyed 16-án 24 óra 43 perckor.

☽ Holdtölte 25-én 1 óra 24 perckor.

Télkezdet 22-én 21 óra 30 perckor.

Elsején a nap hossza 8 óra 46 perc; a hó 22-éig 20 percet fogy, azután 4 percet nő.

Időjárás

Herschel szerint:

December eleje kellemes, enyhe, 9-től 16-ig hideg napok, 16-tól 25-ig szép, hideg idő, a hó végén kemény fagy.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

December 8-ig sok köd és hó, 9-től 15-ig száraz hideg, 16-tól 20-ig zordon időjárás, 21-től 23-ig derült, nagy hideg, 25-től 27-ig enyhe, de esős, a hó végéig türethető jó idő.

Izraelita naptár:

25	Kiszlev,	S. V Kh. k.	5
30	"	R. Ch.	10
1	Tebeth,	R. Ch.	11
2	"	S. M. Kh. v.	12
9	"	S. Vajigas	19
10	"	Jer. ostr. b.	20
16	"	S. Vajekhi	26
21	"	Sob bőjt	31

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- Ábel, január 2.
 Abrahám, május 15., október 6.
 Adalbert, április 23.
 Ádám, december 24.
 Adél, június 9., december 19.
 Adolf, február 11., május 11.,
 június 17.
 Adolár, április 21.
 Adorján, márc. 4., szeptem-
 ber 25.
 Ágnes, január 21., márc. 28.,
 április 20.
 Ágota, február 5.
 Agoston, május 28., augusz-
 tus 3., 28.
 Akos, június 22.
 Aladár, február 15., június 29.,
 október 1.
 Alajos, június 21.
 Albert, április 7. és 23., no-
 vember 14.
 Albrecht, április 23.
 Alfonz, augusztus 2., októ-
 ber 30.
 Alfréd, július 19., nov. 14.
 Álmos, április 7.
 Amália, július 10., október 7.,
 november 20.
 Ambrus, október 16. és 19.,
 december 7. és 20.
 Anasztáz, április 15., decem-
 ber 25.
 András (Bandi), május 15.,
 november 10. és 30.
 Angelika (Angyalka), március
 11., május 31., aug. 14.
 Anna, február 19., június 2.,
 július 26.
 Antal, január 17., február 12.,
 május 10., június 13., jul. 28.
 Antónia, április 19., június 13.
 Aranka, december 2.
 Armin, április 7., dec. 28.
 Arnold, július 18.
 Aron, április 16.
 Árpád, január 5.
 Artúr, január 7.
 Arvéd, május 11.
 Atanáz, május 2., november 26.
 Attila, március 10.
 Augustia, március 29.
 Aurél, június 15.
 Aurélia, december 2.
 Auróra, május 17.
 Balázs, február 3.
 Barnabás, június 11.
 Bazil, március 22.
 Bálint, január 7., február 14.
 Bella, január 4.
 Béla, január 2., április 23.
 Benedek, március 21.
 Benjámín, március 31.
 Benő, március 31.
 Berta, február 28., július 25.
 Bernát, május 20., aug. 21.,
 június 16., július 15.
 Bertalan, augusztus 24.
 Bertold, július 27., nov. 17.
 Blanka, augusztus 10.
 Bódog, január 14., május 30.,
 július 29., október 24., no-
 vember 20.
 Boldizsár, január 6.
 Borbála, december 4.
 Camilla, július 27.
 Carolina, július 14., novem-
 ber 4.
 Cecília, jun. 3., okt. 21., no-
 vember 22.
 Clarissa, január 15., július 12.
 Claudia, január 2., márc 20.,
 május 28., október 30.
 Clementine, január 30., no-
 vember 23.
 Constantin, febr. 25., ápr. 12.,
 július 27.
 Dániel, febr. 16., július 21.,
 november 23.
 Dávid, december 29.
 Dénes, ápr. 6., okt. 9., nov.
 17., dec. 26.
 Demeter, okt. 26., nov. 7.
 Dezső, február 11., május 23.
 nov. 15., dec. 26.
 Domonkos, aug. 4., okt. 14.,
 december 20.
 Dorottya, február 6., június 5.,
 szeptember 9.
 Dömötör, ápr. 9., október 26.
 Eduárd, márc. 18., május. 27.,
 október 13.
 Elemér, november 1.
 Eleonóra, február 21.
 Emánuel (Manó), márc. 26.
 Élétás, február 16., július 20.
 Ella, február 10., márc. 24.
 Emilia, ápr. 5., november 12.
 Emilián, augusztus 20.
 Emil, április 5., május 28., no-
 vember 21.
 Emma, április 19., június 29.,
 szeptember 22.
 Ernesztina, jan. 12., július 31.
 Ernő, január 12.
 Erzsébet, június 8., novem-
 ber 19., december 5.
 Ervin, augusztus 25., 26.
 Eszter, május 24.
 Etelka, febr. 5., dec. 16.
 Etel, január 30.
 Eugén, július 13., nov. 15.,
 december 24.
 Éva, december 24.
 Fábrián, január 20.
 Fanni, márc. 9., aug. 20., ok-
 tóber 4.
 Farkas, szept. 1., október 31.
 Félix, február 14., május 30.,
 jun. 14., július 7., okt. 24.,
 november 30.
 Ferdinánd, május 30.
 Ferenc, január 29., április 2.,
 június 16., július 24., októ-
 ber 4. és 10., november 9.,
 december 3.
 Flóra, jun. 19., november 28.
 Flórián (Flóris) május 4.
 Florentina, április 3.
 Florentin, szept. 27., okt. 17.,
 november 10.
 Fodor, március 6.
 Franciska, március 9.
 Friderika, október 6.
 Frigyes, március 6., július 18.
 október 6.
 Fülöp, május 1. és 26., aug.
 23., október 22.
 Gabriella, február 10.
 Gábor, március 24., április 7.,
 november 2.
 Gáspár, január 6., aug. 18.
 Gedeon, március 28., októ-
 ber 10.
 Genovéva, január 3.
 Gergely, február 13., márc.
 12., május 9. és 25., no-
 vember 17.
 Gertrud, május 17.
 Géza, január 14., február 25.,
 november 23.
 Gizella, május 7.
 Gusztáv, április 22., augusz-
 tus 2.
 Gyárfás, június 19.
 György, április 24., május 5.,
 december 8.
 Győző, február 28.
 Gyula, április 12., május 27.
 Hajnalka, július 19.
 Henrik, január 16., július 12.
 Herman (Armin), április 7.
 Hermin, április 13.
 Hugó, április 1.

Ibolyka, október 11.
 Ida, szept. 4, november 3.
 Ignác, február 1, július 31,
 december 15.
 Illés, július 20, augusztus 9.
 Ilka, november 3.
 Ilma, november 21.
 Ilona, május 22, augusztus 18,
 Imre, november 5.
 Ince, július 28.
 Irma, március 25, július 5,
 szeptember 12.
 Irén, április 6, október 20.
 István, aug. 3. és 20, nov. 23,
 december 26.
 Iván, június 24.
 Izabella, január 4.
 Izidor, április 4, május 15.
 Izsák, május 15, dec. 20.

Jakab, máj. 1, jun. 12 és 25.
 Janka, május 24.
 János, jan. 28, febr. 28, márc.
 8 és 30, máj. 6, 16 és 21,
 június 12 és 24, július 12,
 aug. 29, október 20 és 23,
 nov. 24, dec. 27.
 Jenő, július 13, november 18.
 Jeromos, jul. 20, szept. 10 és
 30, november 19.
 Johanna, május 24, szept. 2.
 Jolán, október 5, novemb. 18.
 József, február 4, március 19,
 május 8, jun. 20, aug. 27,
 szeptember 18.
 Judit, július 30, december 10.
 Judás, május 11, október 28.
 Julia, Juliánna, febr. 16, máj.
 22, június 19.
 Jusztin, június 16.

K betű alatt nem található
 neveket lásd **C** alatt.

Kamil, július 18.
 Kálmán, október 15.
 Károly, jan. 18, március 2,
 november 4.
 Katalin, febr. 13, április 30,
 november 25, december 6.
 Kázmár, márc. 4, 22, ápr. 16.
 Kelemen, január 23, nov. 23,
 december 7.
 Klára, augusztus 12 és 18.
 Klementin, november 23.
 Klótild, június 13.
 Konrád, február 19, nov. 26.
 Kornélia, március 31.
 Kornél, július 3.
 Kristóf, márc. 15, július 24.
 Krisztina, július 24, aug. 5.

Lajos, augusztus 19 és 25.
 László, június 27.
 Lázár, december 17.
 Lehel, július 31.

Leontine, június 18.
 Leó, ápr. 11, június 28.
 Lidia, április 3.
 Lipót, november 15.
 Livia, február 12.
 Loránt, augusztus 10.
 Lőrinc, aug. 10, szept. 5.
 Lúcia, Luca, december 13.
 Ludmilla, szeptember 16.
 Lujza, június 9 és 21.
 Lukács, október 18.
 Lukrécia, június 7.

Magdolna, jul. 22., aug. 3.
 Manó, március 26.
 Margit, január 28., febr. 23.,
 június 10., július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, Mici, febr. 2., jul. 22.
 Mária nevenapja szeptember-
 ben, Kisasszony után első
 vasárnap.
 Márta, július 27. és 29.
 Márton, nov. 11. és 12.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, febr. 24., aug. 21.
 Medárd, június 8.
 Melánia, január 7.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, május 8., szept. 29.
 Miklós, márc. 23., szept. 10.
 és 29, december 6.
 Miksa, október 12.
 Mór, január 12, február 21.
 Móric, február 21, szept. 13.
 Mózes, szeptember 4.

Natália, december 1.
 Nándor, május 30., okt. 19.

Oktávia, március 22.
 Olga, június 21.
 Olympia, aug. 15., dec. 2.
 Orbán május 25.
 Oszkár, december 1.
 Ottó, márc. 23, nov. 18.
 Otília, december 13.

Ödön, november 16.

Pál, január 15. és 25, márc.
 7., június 26. és 30.
 Paula, január 26., márc 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, jan., 31., febr. 22., ápr.
 16 és 29., máj. 19, aug. 1.,
 okt. 19., december 5.
 Firoška, január 18
 Polixéna, febr 9, szept. 24.
 Pongrác, febr. 1., május 12.

Rachel, július 11.
 Rajmund, jan. 7., aug. 31.
 Rebeka, márc. 9., aug. 30.
 Regina, szeptember 7.

Rezső (Rudolf) április 17.
 Rikárd, febr. 7., április 3.
 Róbert, április 22, június 7.
 Rozália, szeptember 3.
 Rózsa, március 8.

Salamon, febr. 8., okt. 24.
 Sámson, július 28.
 Samu, augusztus 26.
 Sándor, febr. 27., márc. 10.
 és 18., május 3.
 Sára január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Seréna, június 28.
 Soma, július 3., aug. 26.

Szabina, október 27.
 Szévér, február 21.
 Szidónia, június 25.
 Szilárd, március 11.
 Szilveszter, december 31.
 Szilvia, november 3.

Tamás, márc. 7, szept. 22,
 dec. 21. és 29.
 Terézia, október 15.
 Teodóra, április 30.
 Teofil, nov. 3, dec. 30.
 Tibor, április 14.
 Tivadar, ápr. 20, nov. 9.
 Tóbiás, jun. 13, szept. 12.
 Tódor, február 6, április 20,
 november 9.
 Traján, november 30.

Ulrik, július 3.

Valentina, július 25.
 Valéria, december 9.
 Valér, január 29, dec. 15.
 Vazul, június 14.
 Vencel, szeptember 28.
 Veronika, január 13, február
 4, július 9.
 Vidor, január 13.
 Viktor, február 11 és 26,
 július 28.
 Viktória, október 23.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, január 10, április 6,
 május 28, június 25.
 Vince, jan. 22, ápr. 5, máj.
 26, július 19.
 Virgil, november 27.

Xenia, január 12.

Zakariás, márc. 15, szept. 6.
 Zelma, július 19.
 Zénó, december 22.
 Zoltán, március 8.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 13.
 Zsuzsanna, febr. 19, aug. 11.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1931-ik rendes évre.

7662-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7329-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7439-ik a bizanti korszámítás szerint. 7433-ik az antiókiái korszámítás szerint. 6674-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5937-ik a világ évrénd szerint. 5691—92-ik a zsidók korszámítása szerint. 5655-ik az aranykor letelte után. 5378-ik a vizözön vége óta. 4713-ik az ebcsillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3798-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3510-ik az ezüsti korszak letelle óta. 3360-ik a görög areopag megállapítása óta. 2920-ik a jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2710-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2681-ik Róma városa alapítása óta. 1931-ik Krisztus Urunk születése óta. 1796-ik a zsidók szétszórása óta. 1620-ik a keresztények üldözésének első betiltása után. 1349-ik Mohamed menekülése óta. 1337-ik az érckor letelle óta. 1131-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1036-ik őseink első megjelenése óta a mai honban. 937-ik Géza vezér megkezdése óta. 932-ik sz. István magyar trónra jutása óta. 929-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besorozása óta. 750-ik a delejlű megismerése óta Európában. 690-ik a tatárok győzelme óta a magyarok felett. 657-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 574-ik Dalmátországnak I. Nagy Lajos király által való meghódítása óta. 448-ik Nagy Lajos magyar király halála óta. 535-ik a Nikápolis alatt szenvedett vereség óta. 491-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 487-ik a várnai csatavesztés óta. 477-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 475-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 473-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta. 472-ik Amerika felfedezése óta. 405-ik a mohácsi vész óta. 365-ik Zrínyi Miklós hősi halála óta. 265-ik Montecucoli győzelme óta szent Gotthárdnál. 244-ik a lotharingiai herceg győzelme óta Mohácsnál. 234-ik Szavolyai Jenő győzelme óta Zentánál. 232-ik a gőzgép feltalálása óta. 128-ik a gőzhajó használatá óta. 125-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta.

Törvényhozási szünnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvétli ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösöd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepén (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

Görögkeleti egyházi ünnepek: Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Úr megkezdése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent János eml. Febr. 2.: Az Úr bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözölteése eml. A három husvétli ünnepnap. Április 25.: Szent György eml. Az Úr mennybemenetele eml. a husvét utáni 40-ik nap. Május 21.: Szent Konstantin és Heléna eml. Pünköszt első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Úr színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangyalok eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

Román nemzeti ünnepek: 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függetlenség kikiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülése”-nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emlékűnnep, a román áldozócsütörtökön.

Az egész országban Te Deum-ot kell tartani, anélkül azonban, hogy a hivatalok szünetelnének. 1. Julius 22.: Az özvegy királyné névnapján. 2.

Ófelségének születésnapján. 3. Október 29.: az özvegy királyné születésnapján.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Béres Károly könyvnyomdája, Oradea
 Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 14. Telefon-szám: 6-22.

Kimutatás az egyházközségek által eladott 1930. évi Árvaházi Képes Naptárakról,

1 drb Hegyközkovácsi.	laka, Szalárd, Jákóhodos, Érabrány,
2 „ Kiskereki.	Érsemjén, Ottomány, Szentjobb,
3 „ Klopodia, Hegyközszent- miklós.	Kiskolcs, Nagybocksó, Óvári, Szamodara, Szamoskrassó, Bere, Gencs, Iriny, Kismajtény, Csermő, Szentleányfalva, Mezőtelki.
4 drb Szemlak, Sárköz.	28 drb Adorján.
5 „ Bégamonostor, H. közsáldobágy, Pelbárthida, Erbogyoszló, Kispeléske, Csomaköz, Tamáshida, Vadász.	29 „ Fugyivásárhely.
6 drb Értarcsa.	30 „ Magyarkéc, Bihardiószeg, Tóti, Felsőbánya, Mikola, Nagykolcs, Szatmárudvari, Vetés, Dobra, Kaplony, Mezőbajj.
8 „ Krasznaszentmiklós.	35 drb Szaniszló, Vedresábrány, Érkötvélyes, Magyarremete.
10 „ Csávos, Szapáryfalva, Hegyközpályi, Paptamási, Rév, Albis, Apátkeresztúr, Biharvajda, Éradony, Érköbölkút, Érolaszi, Hegyközszentimre, Poklostelek, Aranyosmeggyes, Atya, Csengerbagos, Dabolc, Józsefháza, Kőszegremete, Lázári, Misztótfalu, Nagytarna, Ombód, Pettyén, Pusztadaróc, Sárközujlak, Szárazberek, Domahida, Ágya, Ant, Árpád, Erdőgyarak.	36 drb Gálospetri.
12 drb Váradless, Turterebeles.	39 „ Puszlaujlak.
13 „ Bors, Hirip.	40 „ Apa, Szinerváralja, Fugyi, Feketeöt, Pankota.
15 „ Hegyközcsatár, Siter, Bályok, Érkeserű, Egri, Patóháza, Szamoskóród, Vámfalu, Királydaróc, Bélzerind, Borossebes, Várasfenes.	45 drb Szigetfalu.
17 drb Magyarcséke.	48 „ Amac.
18 „ Köröskisjenő, Micske, Érdengeleg.	50 „ Resica, Örvénd, Érmihályfalva, Szalacs, Székelyhid, Halmi, Hosszmező, Érendréd, Géres, Belényes.
20 drb Bunyaszekszárd, Igazfalva, Mosnica, Nagybodófalva, Lippa, Ujszentes, Biharszentjános, Hegyközujlak, Nagykakucs, Csokaly, Kóly, Piskolt, Batz, Kakszentmárton, Kisbábony, Sándorhomok, Szamosdob, Belényessonkolyos, Erdőhegy, Gyorok, Nagyzerind.	55 drb Berettyószéplak, Mezőtelegd.
21 drb Tamásváralja.	60 drb Avasujváros, Belényesujlak, Köröstárkány.
23 „ Asszonyvására.	62 drb Temesvár.
24 „ Biharfélegyháza.	65 „ Nagyvárad-Rét.
25 „ Karánsebes, Kispereg, Bihar, Kisszántó, Nagyszántó, Pósa-	66 „ Lugos.
	70 „ Nagylak, B.-jenő, Gyanta.
	76 „ Tenke.
	80 „ Margitta, Feketegyarmat, Végvár, Élesd.
	100 drb Biharpüspöki, Nagyvárad-Ujváros, N.-várad-Velence, Börvely.
	110 drb Arad.
	150 „ Szatmárhegy.
	160 „ Máramarossziget.
	170 „ Nagyvárad-Olaszi.
	200 „ Szatmárnémeti.
	220 „ Nagybánya.
	250 „ Szatmár, Nagyszalonta.

Az 1931. évi kortani és csillagászati szempontból.

Csillagászati évszakok. *Tavaszi kezdete:* március 21-én 16 óra 7 perckor. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: tavaszi napéjegyenlőség (aequinoctium vernale).

Nyári kezdete: június 22-én 11 óra 28 perckor. A mi földrészünkön leghosszabb ez időtájt a nappal: nyári napfordulás (solstitium aestivale).

Őszi kezdete: szeptember 24-én 2 óra 24 perckor. A nappal ez időtájt ismét egyenlő az éjjel: őszi napéjegyenlőség (aequinoctium autumnale).

Téli kezdete: december 22-én 21 óra 30 perckor. Most a mi földünkön leghosszabb az éj: téli napfordulás (solstitium hiemale).

Ezen évben három napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz.

1. Teljes holdfogyatkozás április 2-án. Nálunk látható. A részleges fogyatkozás kezdete 20 óra 23 perckor, a teljes fogyatkozás kezdete 21 óra 22 perckor, a fogyatkozás közepe 22 óra 7 perckor, a teljes fogyatkozás vége 23 óra 52 perckor. A fogyatkozás kezdete látható a Csendes-Oceán nyugati részében, Ázsiában, Ausztráliában, az Indiai-Oceánon, Európában legnyugatibb részének kivételével, Afrikában kivéve északnyugati részét. A vége látható Ázsiában a keleti részek kivételével, az Indiai-Oceánon, Európában, Afrikában, az Atlanti-Oceánon s Dél-amerikai keleti részein.

2. Részleges napfogyatkozás április 17—18-án. Nálunk nem látható.

3. Részleges napfogyatkozás szeptember 12-én. Nálunk nem látható.

4. Teljes holdfogyatkozás szeptember 26-án. Nálunk látható. A részleges fogyatkozás kezdete 19 óra 54 perc, a teljes fogyatkozás kezdete 21 óra 5 perc, a fogyatkozás közepe 21 óra 48 perc, a teljes fogyatkozás vége 22 óra 30 perc, a részleges fogyatkozás vége 23 óra 42 p.

5. Részleges napfogyatkozás október 11-én. Nálunk nem látható. A fogyatkozás kezdete október 11-én 13 óra 1 perc, legnagyobb fázisa 14 óra 55 perc, vége 16 óra 49 perc.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a királyhágómelléki református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkészi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez (püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz) beterjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentések, illetve pénzküldemények.

1. *Azonnal jelentendő:* a) Az esperesi, lelkészi, vagy segédlelkészi állások megüresedése, vagy betöltése. b) Az államsegélyes egyházi tisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születés állami anyakönyvi kivonat csatolásával).
2. Az 1929. évi 5375. sz. püspöki körrendelet (I. „Reformátusok Lapja” 1929. évi 52. számát) 4-ik bekezdésében körülírt határidőn belül a lelki (belmissziói ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei egyházmegyénként összegyűjtve és együttesen.

3. *Január 15-ig*: Esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról. Ujévi perselypénz a pogány misszió javára, esperesek után.
4. *Január 31-ig*: Egyházközségek tüzdíjai e.-ker. pénztárhoz.
5. *Február 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) az I. negyedévi globál adó befizetéséről.
6. *Február 10-ig*: A „Közalapi járulék kimutatás“-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által;
7. *Február 15-ig*: A „Közalapi járulék számadás“-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
8. *Március 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányokról, esperesek után.
9. *Május 1-ig*: Nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet alaptökjének növelésére (Alapsz. 10. §. 3. p.) esperesi hivatalok után.
10. *Május 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a II. negyedévi globál adó befizetéséről.
11. *Junius 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányokról, Szentháromság vasárnapi perselypénz a Károlyi Gáspár Irodalmi Társaság javára esperesi, hivatalok után.
12. *Junius 30-ig*: Református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyül. 75—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallásitanítói jelentések, esperesek után.
13. *Augusztus 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a III. negyedévi globál adó befizetéséről.
14. *Szeptember 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái, esperesek után.
15. *Október 31-ig*: a) Lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalaja gyarapítására (lélekszám után 1 leu) kivetett adó esperesek után (ker. gyül. 123—1926. sz. hat.). b) Kerületi járulékok, közvetlenül a ker. pénztárhoz (ker. gyül. 24—1927. sz. hat.).
16. *November 1-ig*: Az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenntartói járulékok közvellenül nyugdíjintézeti pénztárhoz. (Alapsz. 11. §. c.)
17. *November 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a IV. negyedévi globál adó befizetéséről.
18. *November 15-ig*: Reformációi emlékünnepek perselypénzei közalapra (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.) esperesek után.
19. *December 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái IV. évnegyedi ellátmányokról, Advent első vasárnapi perselypénz a sajtóalap javára, esperesi hivatalok után.
20. Jogositott tagok nyugdíjintézeti tagsági díjai havonként előre az egyhker. pénztárba küldendők.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniük a püspöki hivatalhoz (kerületi pénztárhoz).

II. Az elemi népiskolákat illető tudnivalók és felterjesztések.

Esperesi hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltozás bejelentendő a püspöki hivatalnak 3 db személyi törzslappal és 5 db egyezségi levéllel — 15 nap alatt.
2. Elemi iskolai költségvetéseket összesítve az iskolák 1—1 költségvetésével augusztus 31-ig kell a püspöki hivatalba betérjeszteni.

Lelkeszi [iskolaszéki] hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltás azonnal jelentendő az esperesi hivatalnál 3 drb törzslappal és 5 drb egyezségi okmánnyal és egy hónapon belül az illetékes revizorátusnak; autorizációs kérvény ugyancsak egy hónapon belül a püspöki hivatal útján beterjesztendő.
2. Elemi iskolai költségvetések 2—2 példányban augusztus 10-ig megküldendők az esperesi hivataloknak. Egy román szövegű példány az iskola irattárában marad.
3. Statisztikai gyűjtőlapok 1—1 példányban július 15-ig az esperesi hivataloknak és a püspöki hivatalnak megküldendők.

Igazgatótanítók és tanítók figyelmébe.

1. Beiratások szeptember 1-től 10-ig.
2. Szeptember 15-re a beirt tanulók névsora összeállítandó.
3. Beiratkozottak jegyzékét az igazgató (tanító) az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20. ik szakasza alapján szeptember 20-ig közlik azon kerületbeli állami iskolákkal, amelyeknek körletébe tartoznak és amelyben gyermekeket vettek fel.
4. Tanév kezdete szeptember 15.
5. Évzáró Istentisztelet június 29.
6. Tanév bezárása július 10.
7. Anyakönyvek beterjesztendők legkésőbb július 15-ig az illetékes revizorátushoz.
8. Iskolák adminisztratív ellenőrzése a revizorátusok (inspectorátusok) részéről minden év szeptember 15-től november 1-ig.
9. Revizori látogatási jegyzőkönyvek a látogatást követő napon az iskolalátogató közeg által jelzett példányszámban fölterjesztendők a revizorátushoz és ugyanakkor 1 hiteles román és 1 magyar példányban felterjesztendők a püspöki hivatalhoz.
10. Évharmadok zárása és a tanévvégi vizsgálatokra az érvényben levő rendeletek az irányadók.

A szülők és tanítók figyelmébe.

(Tudnivalók a tankötelesek nyilvántartására és beiskolázására.)

1. Az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20-ik szakasza alapján (elemi iskolai törvény 18. §.) Primariak (Anyakönyvi hivatalok) az érdekelt szülőket tanköteles gyermekeik (5-től 16 évig) bejelentésére felhívják. A bejelentés április 15. és május 15. között történik.
2. Az állami iskolai igazgatók június 15. és július 5. között közlik a szülőkkel, hogy gyermekük melyik iskola táblázatán van, mint tanköteles felvéve.
3. A szülők és gyámok szeptember 1. és 10. között írásos nyilatkozatot (declarația) kötelesek letenni a körletükbeli állami iskola igazgatójánál arról, hogy gyermekeiket melyik iskolába (állami vagy magán) kívánják járattatni. Aki ezt a jelentkezési időpontot elmulasztja, azt a törvény bünteti.
4. A 7 évet be nem töltött jól fejlett gyermekek csak engedéllyel vehetők fel elemi iskolába. Ezt, ha a 7 évből 6 hónapnál kevesebb hiányzik, az illetékes igazgatóktól kell kérni születési anyakönyvi kivonat és a gyermek fejlettségét igazoló orvosi bizonyítvány melléklésével még pedig augusztus 1. és 10. között, hogy az engedély a beiratások idejére már kéznél legyen. Ha a 7 évből 6 hónapnál több hiányzik, az engedélyt az illetékes revizorátustól kell kérni.

Püspöki jelentés

a királyhágómelléki ref. egyházkerület 1929. évi állapotáról.

Részletek Sulyok István püspök jelentéséből.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Néhány nap hijján immár egy esztendeje, hogy egyházkerületünk 1928. évi állapotáról püspöki jelentésemet előterjeszteni szerencsém volt. Lehet, hogy azóta ennek a gyorsan lepergett esztendőnek nemcsak egyes-bajos hétköznapijaira, hanem talán még fényes ünnepeire is ráereszkedett mindnyájunk emlékezetében az a fátyolfüggöny, mely — fájdalom — nem hagy semmit letakaratlan s császárok, királyok, emberi nagyságok szobrait, még a legforgalmasabb tereken és utcákon is, sokszor hamarabb befödi, mint a patina.

Am most, hogy itt állok ez illusztris testület előtt, református magyar Sionunk őrálló hegyfokán, elmémben „az örökkévaló esztendőket” forgatva is, vagy talán éppen ezért mindinkább felujulnak emlékezetemben egyházkerületünk múlt esztendejének napjai s innen, e magaslatról nézve szét, egyre világosabban bontakozik ki előttem 1929. évi egyházi életünk egész képe s már-már feledésbe merült tünetek, események, élmények — az összehordott adatokból — itt hullámzanak, szinte magasba tornyosulnak körülöttem a maguk tarka forgatagában.

És ha most itt felelnem kell arra a kérdésre, mely ki nem mondva is, szinte hangtalanul hangzik felém a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés tagjainak ajkáról: „Őrző, mit láttál az éjszakában?”, azt válaszolom hogy láttam ráncszállni fekete felhőket, de láttam az éjben sok sok fényfoltot is. Hegyeken, halmokon, rónán lobogó tüzeket láttam s ahogy elnéztem, mint gyulnak ki sorra, egyre több, meg több akárcsak az alkonyati ég csillagai, egyre mélyebben éreztem, hogy ezek a lobogó tüzek, ha még oly parányiak is, szebbek, többek nekem, mint fent azok a nagy, hideg csillagok, mert ezek *pásztortüzek* s ahol ilyet látok, ott, tudom pásztorok virrasztanak a Krisztus nyája mellett. Hűséges, melegsívű pásztorok. S a nyáj hallgat szavukra s „gyönyörű szép mezőn, . . . szép kies folyóvizek mellett” éli a maga csöndes életét.

I.

Igen, a nyáj élete!

Hagyjuk is most egyelőre a felhőket, mert a nyáj élete, képek nélkül beszélve: *gyülekezeteink lelki élete* mindennél elsőbb.

Részletezve a dolgot: az *ünnepi istentiszteleteken* résztvevők száma, a bánáti egyházmegye kissé alacsonyabb standardjától eltekintve, a többi ötben ma is 45—56% közt mozog, de már *vasárnap délelőttönként* — a nagybányai és nagykárolyi egyházmegyéket kivéve — az ünnepi templomjáróknak átlag csak a fele

jelenik meg az Isten házában. *Vasárnap délután* pedig csupán a nagybányai egyházmegye tartja meg vasárnap délelőtti templomlátogatóinak számát [sőt 1%-al meg is haladja], a többi egyházmegyében ellenben ezek száma a gyülekezetek lélekszámának 13—18% a közt váltakozik.

A *hétköznapi istentiszteletek* dolgában a jelentések nem nyujtanak egészen tiszta képet. Ugyanis nem minden egyházmegyénél állapitható meg biztosan, vajjon azokban az egyházakban, melyekben bibliamagyarázat nem volt, tartatott-e helyette legalább könyörgéses istentisztelet-és bibliaolvasás, vagy pedig egyáltalában nem volt azokban semmilyen istentisztelet. De mert az adatok — még az utóbbi kedvezőtlen feltevés esetén is — 137 olyan egyházat mutatnak ki, melyekben állandóan tartottak hétköznapi istentiszteletet, ez a körülmény nagy haladást jelent az előző évekhez viszonyítva. S ha figyelembe veszem, hogy egyik legutóbb vizitált egyházmegye esperese az összesített statisztikában azt jegyzi meg, hogy a püspöki vizitáció óta a meglátogatott egyházakban mindenütt bevezették a hétköznapi istentiszteletet, ez nemcsak a püspöki látogatás intézményének rendkívüli fontosságát bizonyítja, hanem arra a reményre is feljogosít, hogy a tett intézkedések aldásos kihatása a jövőben még inkább érezhető lesz.

Ami a lelkiéletnek az istentiszteletek látogatása mellett a másik — nézetem szerint — megbízhatóbb fokmérőjét: az *Ur asztalához való járatást* illeti, kétségtelen hogy itt a statisztika az előző évihez viszonyítva, 1393-ra rugó emelkedést mutat. Feltűnő azonban, hogy 22017 el több nő élt urvacsorával, mint férfi. Nem az a feltűnő, hogy többen voltak, hanem az, hogy ennyivel voltak többen. A női lélek vallásosabb alaptermészetének minden tisztelete és nagy megbecsülése mellett is e nagy számbeli fölényből sajnálattal vagyok kénytelen valamit — s talán nem is éppen keveset — a férfiak hibeli közömbösségének a terhére is írni. Nőtestvéreinket azonban kérem, hogy anyaszentegyházunk e legmagasztosabb szertartását még fokozottabb mértékben szeressék s vezessék a szent asztalhoz mindazokat a férfi hittestvéreinket, kik az atyai ház e nagy vendégségétől eddig sajnálatos módon távolmaradtak. Az a meggyőződésem, hogyha egyházkerületünk 2650 presbytere közül nem csupán 530 akadna olyan, ki valamennyi urvacsoraosztáskor él azzal, akkor kedvezőbben alakulna urvacsorázó férfiaink statisztikája is.

II

A *belmissziós munkaszervek* létesítése fokozatos fellendülést mutat.

A múlt évben 150 gyülekezetben 218 csoportban 7571 gyermek járt a *vasárnapi iskolákba*, most ellenben 165 gyülekezetben 271 csoportban 9933 gyermek látogatta azokat. Foglalkozik bennök átlag 101 lelkész, 53 tanító s mások.

Ifjusági bibliakör (fiu és leánykör) 171 egyházban működik 4308 taggal. Felnőttek bibliaköréről egyik esperesi statisztikában sincs említés téve, úgy, hogy ebben a tekintetben még azt sem állapithattam meg, vajjon ilyen van-e egyáltalában ezidőszertint

kerületünkben. Valószínű, hogy a bibliakörök beindításáról szóló 242 b—1929. sz. egyházkerületi határozat végrehajtása során, — melynek eredménye természetesen majd csak a jövő évben lesz áttekinthető, — több helyen ezek is megalakultak, ha másképpen nem, legalább is a nőszövetségek kebelében.

Őszinte meglepődéssel s benső örömmel vesszük bizonyára mindannyian tudomásul a *nőszövetségek* szervezési munkájának kerületszerte, szinte reményen felüli lendületét, melynek eredménye az eddig beérkezett adatok szerint az, hogy 115 egyházban van már szabályszerűen megalakítva 9378 taggal. Az alakulás még folyamatban van s legjobb reménységgel lehetünk afelől, hogy a jövő évi püspöki jelentés ennek az akciónak az egész vonalon a teljes sikeréről számolhat be.

Maga az a tény, hogy a belmissziói munkának ezt az intézményét oly lelkesen felkarolták gyülekezeteink asszonyai és leányai, a legjobban bizonyítja, hogy annak a gondolatát mennyire a mai nemzedék vallásos érzelmvilága és lelki szükséglete termelte ki. Természetesen korai volna még sikerekről eredményekről beszélni, hiszen csak a kezdet kezdetén vagyunk. Sajnos, még mindig akadnak őszinte aggályoskodók: vajjon a kövek az első szóra kenyerekké lehetnek e s belőlök fakadhat-e első érintésre az élő víz forrása s mindig vannak kevésbé őszinte vonakodók, kik minden új ügy útjába szívesen keresik és halmozzák a nehézségeket. Különb is a siker, a növekedés Isten kezében van. Elég ezuttal csak annyit mondanom, de ezzel tartozom is, hogy a vizitációs köruton a püspökvárás és fogadás kedves diszében feledhetetlenül mély benyomást tett mindenkire s mindenütt a nőszövetségek küldöttségeinek megjelenése Városok, falvak különféle rendű és sorsu asszonyai és leányai Isten anyaszentegyházának egyazon közösségében és szeretetében egyesülten! Velük új szin, új fény jelent meg az ünneplő gyülekezetek arculatán, új, szebb világ szent, tavaszos ígérete, hogy ime új szívek kapcsolódtak be a lelki megújulás szolgálatába, melyeknek egy törvénye van csak: szeretni — és nem ismernek elhagyott oltárokat.

S ha még visszagondolok egyik vizitált egyház lelkészének arra a jelentésére is, hogy a nőszövetség megalakulása óta gyülekezetében a templomba járók száma 30—40-szeresen megnövekedett, minden okom megvan arra, hogy e szövetségek ügyét legelső pásztori gondjaim közé sorozzam s azok szervezését felügyeleti joghatóságom minden törvényes eszközével tovább is sürgessem és szigoruan ellenőrizzem. Éppen ezért nem tehetem magamévá az egyik egyházmegye nt esperesének azt a megállapítását sem, hogy a kisebb egyházakban „nincs meg a lehelőség arra, hogy nőszövetség alakuljon”. Kis egyházaktól — önként érthetően — nem lehet elvárni, hogy népes nőszövetségeket alakítsanak, de a legkisebb gyülekezetben is találhat a lelkész — ha komolyan akar — 10—20 református nőtestvért egy ilyen szövetséghez. Különb pedig a belmissziói bizottság a szervezkedés ügyéről külön jelentésben fog beszámolni.

* * *

A pásztoráció menete a statisztika adataiból itéve az előző

évhez viszonyítva haladást mutat. A lelkészek 155 egyházban végeznek *családlátogatást* [58 helyen ez utjában a presbiterek is elkísérik] *Háziistentisztelet* 66 egyházban van, 27 helyen a lelkész vezeti. Az *iratterjesztés* 155 egyházban van megszervezve, vezetője 122 egyházban a lelkész. Eladtak 434 teljes bibliát, 1853 ujszövetségi szentírást, 6601 árvaházi képes naptárt, 452 énekeskönyvet, 7462 vallásos iratot. Vallásos néplapból 4774 darab jár a gyülekezetekbe.

Mint a pásztorációhoz is tartozó adatokat, itt közlöm a *vallás-változtatások és házasságkötések* statisztikáját is. Áttért hozzánk 122, kitért egyházunkból 244. Veszteségünk: 122. A múlt évi 247 veszteséggel szemben itt lényeges javulás mutatkozik ugyan, de a veszteség így is nagy és fájdalmas. Ha pedig ezt látjuk, hogy az állami hatóságok előtt megkötött 1377 tiszta református és 683 vegyes vallású, összesen 2055 házasságból csak 1263 tiszta ref, és 403 vegyes, összesen 1638 házasságot kötöttek meg a templomban is, tehát 417 pár mellőzte egyházunk szertartásait, szomorúan kell megállapítanunk, hogy a múlt évi statisztika 405 ilyen esettel szemben mérlegünk nem javult. E számok hangos beszéde mellett feleslegesnek tartom az azokban rejlő s mindnyájunkhoz szóló komoly intelmeket külön is kihangsúlyozni. A vallásos gondolkozás és életfelfogás e dekadenciájának csupán szükségképeni velejárója az a másik, nem kevésbé sajnálatos körülmény is, hogy 11 egyházban 60 gyermeket hagytak keresztleletlen s 8 egyházban 39 halott temetésénél nem vették igénybe egyházunk asszisztenciáját. S mikor e helyzetkép kiegészítése végett még felemlítem, hogy 99 egyházban 392 pár él vadházasságban, nem fojthatom el nagyfokú csudálkozásomat egyik egyházmegyei jelentés ama megjegyzésén, hogy „a falu nem szívesen nézi, a presbitérium sem, az ilyen üggyel való foglalkozást“ t. i. a lelkészek igyekezetét a vadházasságok megszüntetése körül. Nem tudom, kik azok a lelkésztársaim, kiket ilyen gondolkozású falvakba és presbitériumok mellé rendelt az isteni Gondviselés bölcsesége, de kérem őket e helyről, minden szeretettel és komoly figyelmeztetéssel, hogy pásztori szolgálatuknak ezt a kötelességét ezután is teljesítsék attól ne tántorodjanak el semmiféle emberi tekintetek miatt és senki kedvéért se, arra gondolván, hogy sem a Mester, sem apostolai nem kérdezték meg a világtól soha, vajjon annak milyen igazságok hirdetése tetszik és minőké nem.

Népmozgalmi statisztika az anyaegyházakban:

Egyházmegye	Szüil.	Megh.	Esk.	Konf.	Áttért	Kitért	Léleksz.
Bánáti	460	368	129	127	20	10	17,998
Bihari	972	857	367	261	26	61	45,817
Érmelléki	1073	717	336	431	12	28	39,476
Nagybányai	1088	756	353	441	30	39	40,202
Nagykárolyi	412	274	132	215	7	18	14,798
Nagyszalontai	953	800	293	429	27	88	46,904
Összesen:	4958	2772	1638	1904	122	244	204,485

Lélekszám a szórványokban:

Bánati egyházmegye 2142, Bihari egyházmegye 1608, Érmel-
léki egyházmegye 1232. Nagybányai egyházmegye 277, Nagy-
károlyi egyházmegye 109, Nagyszalontai egyházmegye 2731.
Összesen 8099.

E szerint az összes lélekszám 212,484, mely az 1928. évi
210,832-vel szemben 1661 növekedést mutat.

* * *

Gyülekezeteink belső életének egyik igen jellemző tünete
szinte kritériuma: a *szegényügy ellátása* is, — általában az adako-
zás lelke. E pontnál föl kell vetnem a kérdést, miért van csak
93 gyülekezetben szegényügyi bizottság, jobban mondva: miért
nincs a többi 90-ben is, mikor az 1927. évi 1162 számú határozat
azok megalakítására mindegyiket egyformán elkötelezte. Egy-
ben föl kell említenem azt a katasztrófális általános gazdasági
helyzetet is, melynek nyomorusága ma már valósággal kiáltoz
városokból, falvakból, majdnem minden házból, szinte világszerte.
Ha ezt a szomorú valóságot szem előtt tartjuk, akkor könnyebben
meg tudjuk érteni pld. hogy az előző évi 188,909 leivel szemben
ez évben már 268,896 leit fordítottak gyülekezeteink a felnőttek
segélyezésére — nyilván a nagy munkanélküliség következtében,
viszont azonban a gyermekek segélyezésére az előző évi 704,179
leivel szemben csupán 582,474 lei jutott, külső jótékonyagra pe-
dig az előző évi 524,440 leivel szemben csak 272,366. Így talán
megérthető lesz az is, hogy az 1928. évi adományok 3,712,223
lei összegével szemben az idén mindössze 2,674,461 lei, tehát
1,138,762 leivel kevesebb adomány folyt be egyházaink pénztárába.
Pedig ezekben a devalvált összegekben a gabonaárak zuhanása,
mely az ideai aratáskor kezdődött, tulajdonképpen nem is éreztet-
hette még a maga hatását.

Minél elszomorítóbb azonban az általános gazdasági lerom-
lás folytán a hivek anyagi helyzete, annál vigasztalóbb jelenség,
hogy ilyen viszonyok közt is akadnak — s csodálatosképen szinte
többen is, mint egyébkor — hittestvérek, kikben a kálvinista ősök
áldozatkészsége ma is nagyobb összegű adományokban zendíti
meg a hála szent énekét a könnyörületességben gazdag Isten aján-
dékaiért. A szegény özvegyi fillérek Isten előtt fölöttebb kedves
értékének minden megbecsülése mellett — úgy erzem — köteles-
ségem név szerint is felsorolni az eddigi szokáshoz híven azokat,
kik legalább 10,000 lei összegű adománnyal járultak anyaszent-
egyházunk gyülekezeteinek s nemes céljaiknak, így magának Isten
ügyének támogatásához. Teszem ezt mindnyájunk hálás elismerése
mellett, rámutatván nemes példájukra, hogy „világosodjék az min-
deneknek, kik a házban vannak”. Ime: Gálospetriben Somogyi
Juliánna egy hold fő det, Amacon Balogh József 17,509 leit, Kis-
kolcson Gacsályi ref. lelkész 15,523 leit, Szatmáron Nagy József
10,000 leit, Árpádon pedig Máté Lajos, Feketegyarmaton Kápos
Mihály, Gyantán az Amerikában élő magyarok, Nagyszalontán
Böszörményi Lajos ref. lelkész, Megyeri Ferenc és Pápay Juliánna
tízezer leit meghaladó összegeket adományoztak.

* * *

Egyházaink külső életében az előző évi állapottal szemben feltűnőbb eltolódások nem igen észlelhetők. A törvényes rend általában meg van s az egyházi élet törvényes szervei — szórványos esetektől eltekintve — mindenütt szabályszerűen működnek.

Egyházi adózók száma 57,225, választójogosultaké 39,073. Az egyházközségek élén 2650 presbyter állott. Ez évről nem közlik az egyházmegyei jelentések a gyülekezetek ingatlan [ház és föld] vagyonának értékét. De mert tudomásom szerint jelentékenyebb ingatlanvételek vagy elidegenítések ezuttal nem történtek, az ingatlan vagyonérték múlt évi 15.126,676 lei összege nagyjában valószínűleg változatlanul megmaradt. Egyházaink tőkéinek összege 13.541,368 lei s ezenfelül van 2.211,296 lei értékű magtári vagyonuk Mindezekkel 5.100,764 lei adósság áll szemben. Az egyházak készpénzben 10.867.032 lei, terményekben pedig kb. 3000 q különféle gabonát fizettek adóba. A kivetett adók 54 egyházban csak részben fedezik a szükségletet. Az évről számadások szerint az egyházak készpénzbevétele 33.642,209 lei, kiadása 31.996,878 leit tett ki, a maradvány összege tehát 1.645,331 lei. Új építkezésekre 2.499,651 leit, javításokra 3.029,472 leit fordítottak, az egyházi épületek tűzkár ellen biztosított értéke 106.610.137 lei, az ennek ellenében fizetendő évi díjak összege 185.231 leit tesz ki.

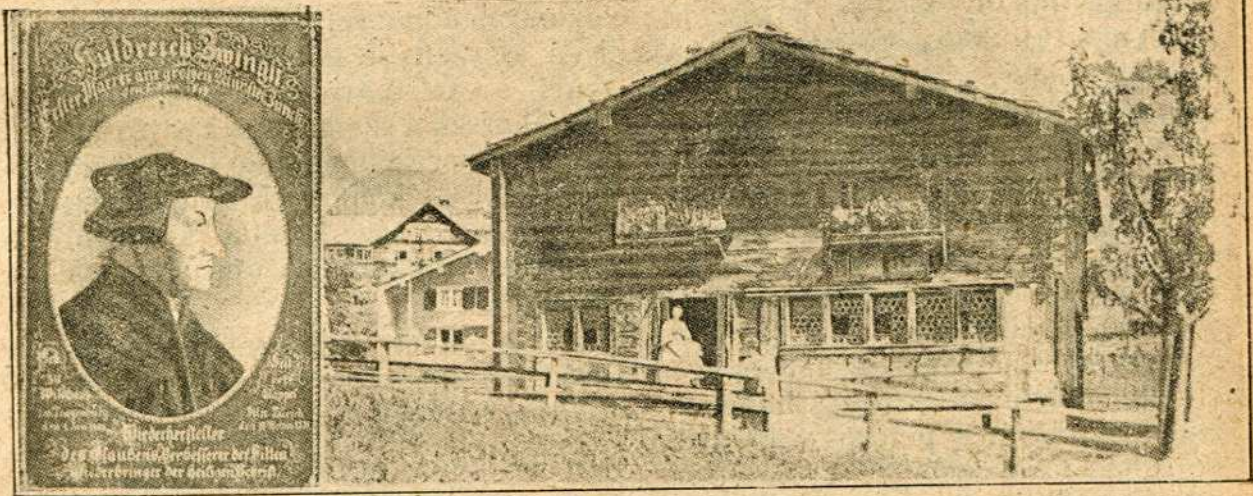
Ha még ideiktatom azt is, hogy gyülekezeteinkre elemi és középiskolái fenntartása címén évenként kerek összegben 10 millió lei teher nehezedik, körülbelül mindent fel is soroltam, ami egyházaink külső életére vonatkozóan számokban kifejezhető. Sajnos, nincsenek minden esperesi jelentésben pontos számadatok azokról a tartozásokról, melyekkel gyülekezeteink az egyházi tisztviselők fizetésénél hátralékban vannak s így e hátralékok összegét nem tudom közölni. De látom, hogy nagy ez az összeg. S ha még közölhetném is ennek pontos nagyságát, számokban nem volna kifejezhető soha és semmiképen sem az a mérhetetlen erkölcsi kár, melyet e hátralékok okoznak. Még ha a lelkészársak sorsát talán nem is látnók ma még ezek miatt olyan sötétnek, de tanítóink helyzete a lehető legsúlyosabb aggályokat keltheti bennünk. Hiszen hivatásukhoz méltó megélhetésük a mai időkben még akkor is problematikus volna, ha fizetésüket pontosan megkapnák, így meg: ennek rendetlen kiszolgáltatása vagy elmaradása egyenesen katasztrófális kihatású nemcsak rájuk, hanem református magyar iskoláinkra is. Mikor az államsegélyhez való jogos igényeik mellett ezen a címen időnként csupán morzsák s jóformán alamizsnák jutnak nekik, meg kell értenie gyülekezeteink minden, vallását és magyar fajtáját szerető tagjának, hogy minden kéz, mely összeszorultán visszatartja tanítója fizetésének reá eső filléreit, bűnös, áruló kéz, tolvaj kéz, mely kilopja a magyar imádságra hívó harangokból a szívet s az unokák szívéből a magyar szót. Református magyar iskolának, magyar fajunknak lehet-e ilyen jövődjé?

ZWINGLI ULRIK. 1484—1531.

1931 október 11-én négyszáz esztendeje lesz annak, hogy a kappeli csatatéren elesett református egyházunk nagy fia: Zwingli Ulrik, aki egy esztendővel előbb kezdte el reformátori működését, mint Luther. Midőn Luther Márton 1517 október 31-én a wittenbergi vártemplom ajtajára kiszegezte 95 tételét, akkor már Zwingli Svájcnak Einsiedeln nevű

Tanításainak híre eljutott Zürichbe is s a tanács 1519. meghívta papnak.

Mint zürichi pap, a templomban elkezdé olvasni és magyarázni a Szentírást, különösen az ujszövetséget s gyülekezetét az evangéliom világosságánál lépésről-lépésre tovább vezette a vallásjavítás terén, mig nem a város népe tanításainak nyomán az igazi keresztyén vallást megismerte, a

Zwingli Ulrik svájci reformátor és szülőháza.

falujában kemény harcot folytatott a csodatevő képek és ereklyék tisztelete, s az egyházba becsuszott egyéb babonás tévelygések ellen.

Egyszerű falusi bíró fia. Született 1484 január 1-én Wildhausban. Iskoláit egy pap nagybátyja segítségével végezte, s először Glarusban, majd Einsiedelnben lett lelkész. Ez utóbbi helyen volt egy Mária-kép, amelyről a nép azt hitte, hogy csodatevő erővel bír s messze földről elzarándokoltak a csodatevő képhez. Zwinglit megdöbbenette, hogy a nép annyira belemerült a sötét babonába és józan, evangéliumi prédikációival igyekezett a bucsura iárokkkal megértetni, hogy a képek és szobrok előtt hiába imádkoznak.

képek és szentek tiszteletét helytelenítette és a képeket, szobrokat, oltárokat a templomból kihordotta, az istentiszteletből a latin nyelvet kiküszöbölte s 1524. karácsonyán az urvacsorát az egész gyülekezet két szin alatt — kenyér és bor alakjában — vette fel.

Zwingli reformátori működése elhatott Svájc többi kantonjaiba (megyéibe) is s különösen a műveltebb kantonokban talált követőkre, így Zürich és Bern területein. Nem így azonban az Alpok magas hegyei közé rekesztett völgyekben, Zug, Schwiz, Luzern kantonokban (megyéikben), amelyeknek műveltségben elmaradottabb lakossága ragaszkodott a régi megszokott ba-

bonás nézetekhez, a képekhez, szobrokhoz, szentek imádásához.

A hagyományokhoz való ragaszkodáson kívül a magas hegyek lakói azért is idegenkedtek Zwinglitől, mert a reformátor teljes lélekből küzdött az ellen, hogy a svájciak zsoldos seregekbe adják el magukat. A magas hegyek lakói nagy szegénységük miatt azzal keresték kenyerüket, hogy a francia királyok, a római pápák, a különféle olasz fejedelmek hadseregeibe szegődtek el katonáknak s midőn ezek az uralkodók egymás ellen harcot folytattak, a svájciak sokszor egymás ellen küzdöttek, testvér a testvért öldökölte a véres hadjáratokban. Zwingli, mint a pápa zsoldjában szolgáló hiveinek papja, maga is részt vett két olaszországi hadjáratban s bő alkalma volt a zsoldos élet erkölcsrontó, sőt Svájc szabadságát is veszélyeztető hatását megismerni. Nemcsak az egyházba becsuszott tévelygések ellen kezdte meg azért a küzdelmet, hanem fel-emelte hatalmas szavát népének zsoldoskodása, a pénzért való gyilkolásban nyilvánuló bűnös szokása ellen is. E körülmény maga elég volt arra, hogy a hegyi kantonok ellenséges állást foglaljanak reformátori munkájával szemben.

Az ellenséges érzület, az abból fakadó torzalkodások egyre fokozódtak a hegyi kantonok és a reformációt befogadó kantonok között, míg végre fegyverrel mentek egymás ellen.

Az ellenséges hadak 1531 október 11-én Kappel mellett ütköztek meg. Amennyiben a hegyiek váratlanul, meglepetésszerűleg rontottak a zürichiekre, a zürichiek alig tudtak hirtelen valamelyes sereget összegyűjteni, úgy, hogy a csatában 8 ezer hegyi ellen alig egyezer zürichi küzdött. Az ütközet kimenetele sokáig kétes volt, mert a zürichiek

vitézül harcoltak, de a tulerő végre is győzött. A zürichi harcosoknak több, mint fele holtan maradt a csatatéren. Zwingli is, aki mint népének hű pásztora részt vett az ütközetben, ott feküdt nyája között. Egy oldala mellett elesett hívéhez hajolt alá, hogy segítségére legyen, mikor homlokon találva ő is összerogyott. Erejét összeszedve fölemelkedni készült, midőn egy ellenséges dárdától halálos dőfést kapott. Ekkor mondta elhanyagló erővel: „A testet megölhetitek, de a lelket nem”. Egy körtefa alatt esett el s annak törzséhez támaszkodva, kitárt karokkal imádkozva, várta a halált. Ilyen helyzetben találtak reá ellenségei s azt követelték tőle, hogy Máriához és a szentekhez könyörögjön. Ő azonban tagadólag intett. Halj meg hát! — kiáltott rá az ellenség kapitánya — és kardját kirántva, megölte népének és egyházának dicső fiát.

Az előhívott hóhérrel a drága testet négyfelé vágatták, azután megégették, hamvait a szelekbe szórták.

A szelekbe szórt hamvakból az isleni gondviselés a reformációnak megannyi lelkes követőket támasztott. A Zwingli kezéből kiesett zászlót alig néhány év múltán Kálvin János ragadta fel s vitte diadalra. A svájci (helvéciai) reformáció elhatolt a világ szabadságszerető, józan értelmű népeihez, így hozzánk magyarokhoz is. Magyar őseinknek a helvét irányi reformáció úgy szívűkhöz nőt, hogy a református vallást *magyar vallásnak* nevezték el.

Mint Zwingli, magyar őseink is készek voltak mindig tiszta evangéliumi vallásukért akár vérüket, életüket is áldozni. Emlékezzünk meg azokról, akik előttünk jártak és szólották az Isten Igéjét. Figyelmezték az ő életök végére, kövessük hitüket.

ZWINGLI HALÁLA.

A nyíllövő honában
Magszégyenült a mult;
Schwitz, Uri, Unterwalden
Dicsfénye elborult.
Hol a szabadság lángja
Gyulladt ki egykoron:
Most a szabadság ellen
A zord nép kardot von.

Mint romboló lavina
Zugón alászakad:
Zürichre ront hegyéről
A gyilkos áradat.
A honmentők utódi,
A zordon hősi nép,
Schwitz, Uri, Unterwalden
Kappelhez érkezék.

Föl, Zürich hősi papja!
Ki nyelvvel hirdeted:
A hitjavítás művét
Véred szentelje meg.
Rád várnak zászlajukkal
Zürich polgárai;
Schwitz, Uri, Unterwalden
Ne lássa hajlani.

Szól Zwingli hű nejéhez:
„Ne lássam könnyedet;
Az Isten hi csatára —
Őrizd meg hitedet.
Ha elbukunk a harcban,
Az eszme győzni fog.
Ne sirj, szerelmes hű nőm,
A hívők boldogok!”

Megy Zwingli a derék pap,
Kezében kardja reng...
A két had összerobban,
A harcok kültje zeng...
Oh Zürich hű polgári!
Maroknyi seregetek;
Schwitz, Uri, Unterwalden
Kiontja véretek.

A kis had összetörve,
Leuzta a nagy ár;
Kappelnek térein bő
Zsákmányt nyer a halál,

Zsákmánya a halálnak
Zürich polgárai, —
A zászló elhanyatlott,
Vért isznak rongyai.

S ki védte a zászlót:
A hű pap, a viléz
Leroskad nagy sebével
S még egyszer szerzte néz...
Reáborul a zászló,
Foszlányi bélepik:
„Csak testem vész, a lelket,
Azt meg nem ölhetik“.

Szól Zwingli, szól rebege —
Szeliden felsóhajt
És lelke égbe röppen —
Nem hallja már a zajt,
A zajt mi ráöznlik.
A győzők vad zaját;
Schwitz, Uri, Unterwalden
Jön ülni vértorát.

Ujjongva rontanak rá —
Nézzétek őket itt! —
Vérszomjazó gyönyörrel
Széltépi tetemil.
Széltépett drága teste
Tűzlángnak adva át...
Schwitz, Uri, Unterwalden
Szétszórja hős porát.

Szórjátok szerzte-széjjel
A drága hamvakat!
Minden kis porszeméből
Egy új élet fakad; —
Szórjátok szerzte széj el,
Szórjátok porait!
Amerre hullnak: áldón
Fogamzik meg a hül.

Es megfogamzott hamva,
Amerre szóratott;
A hit- s szellemszabadság
Vilaga ég ma ott.
S kinek leroskadit testét
A vakhit lépte szél,
Szent hála hordja szárnyán
Hős Zwingli szellemét.

Csengey Gusztáv.

IMHOL AZ URNAK SZOLGÁLÓ LEÁNYA.

[Lukács ev. I. rész, 38. vers.]

Isten különös kegyelme az, hogy a romániai magyar református egyháznak erdélyi egyházkerülete Marosvásárhelyen felállította diakonissza-képző intézetét.

Midőn a diakonissza-intézet vezető lelkipásztorának és a legelőször fogadalmat tett diakonissza testvéreknek képét naptárunk olvasóinak bemutatjuk, megragadjuk az alkalmat, hogy ismertessük a diakonissza hivatását.

Marosvásárhelyi diakonissza-növendékek.

A diakonissza szó annyit jelent, mint „Az Ur szolgáló leánya”. Az apostolok, miután az Isten igéjének hirdetése és a könyörgés minden idejüket lefoglalta, választottak hét kegyes férfit, akik Szent Lélekkel és bölcsességgel teljesek voltak és rájuk bízta a gyülekezeti szeretelmunkásság végzését: a szegények gondozását, a betegek ápolását és a szeretetvendégség szolgálatát. Ezeket nevezi az Apostolok cselekedeteiről írott könyv diakonusoknak, vagy az Ur szolgálóinak.

Azokat a keresztyén nőket, hajadonokat, vagy özvegyeket, akik Jézus

Krisztus megváltó erejének személyes tapasztalása folytán egész életüket az ő Uruknek és Megváltójuknak szolgálatára szentelik, nevezzük diakonisszáknak.

Mi a diakonissza-intézet? A diakonissza-intézet egy lelki társaság, amelyet a vezető lelkipásztorral együtt alkotnak azok a lelkek, akiket az Isten erre a szolgálatra kiválaszt és megerősít. E társaság tagjai szeretetben élnek, a hitben és szolgálatba kölcsönösen gyarapodnak, egymásért és egymással imádkoznak és dolgoznak.

Mit ad a diakonissza-intézet tagjainak? A diakonissza-intézet a maga tagjait egész életükön át, mint egy tápláló anya, élelemmel, ruhával és zsebpénzzel látja el. A beteg diakonisszát gyógyíttatja, a fáradtat pihenésre küldi, a megerőtlenedettet holtig gyámolítja, a halottat eltemeteli. Ezenkívül nyújt neki tiszta, meleg, boldog otthont, melyet a bethániai hajlék békessége

leng át, gyöngéd testvéri kört, ahol megértő lelkek társaságában élhetnek, végül megnyit előttük egy olyan világot, amelyben az Isten lelke országol s cselekszi a maga naponkénti csodáit a szegény, szomjas, alázatos emberi szivekkel. Ad élethivatást s benne tiszta örömet; ad munkát s rajta gazdag áldást.

Mit vár a diakonissza-intézet tagjaitól? A diakonissza-intézet elvárja, hogy mindenik alázatosan és hűségesen teljesítse szolgálatát; életét szentelje Isten dicsőségére; hitével, mint egy cserépedénnyel fogja fel az Isten kegyelmi ajándékait. Az intézet fejének, a lelkítársaság

vezetőjének, minden igaz dologban engedelmeskedjék, szolgálataiért pénzt, ajándékot ne fogadjon el, legyen szorgalmas, mint Mártha és csüngjön az Ur ajakán, mint Mária.

Miről mond le a diakonissza?
Lemond a világ hiúságairól: tetszelgésről, a maga kelletéséről, az anyagi javak örömeiről; kiszabadul a divat és versengés hatalma alól; megváltik addigi környezete kísértéseitől, gyötrelmeitől és kívánságaitól.

Mit nyer a diakonissza? Megnyeri az Istennel és önmagával való békességet, felfedezi a szolgálat mély és igazi örömeit, megtalálja az „egy szükséges dolgot” s benne az igazi boldogságot. Megérkezik abba a világba, ahol csak az Urnak kíván tetszeni, ahol romolhatatlan kincseket szerezhet, ahol igazi szabadságnak örvend, eljut egy olyan társaságba, amelyben mindenki szereti és becsüli őt s ahol hozzá hasonlók között olyan célt szolgálhat, amelyet legdrágábbnak tart a világon. Élete célú és értelmet nyer s eddig nem is sejtett örömeik és szépségek hordozója lesz.

Milyen munkát végez a diakonissza? Kétféle munkát: családi és hivatásos munkát. Családi munkája minden diakonisszának az, amit az intézeti háztartás belső rendje érdekében maga és testvérei körül végez egy igazi keresztyén család beosztása szerint. Hivatalos munkája az, amire különös kedvvel és szakszerű tanulmánnyal készül. Ez a hivatásos munka lehet betegápolás, tanítás és gyülekezeti munka.

Milyen munkásokra van legelsősorban szükségünk? Olyanokra, akik betegek ápolására lesznek alkalmazhatók úgy intézmény keretében, mint egyes családoknál. De szívesen veszünk fel és képezünk

ki gyülekezeti munkásokat és tanítónőket is.

Milyen a diakonissza életmódja?
Az imádkozó és dolgozó élet tükröképe. Minden reggel és este közös áhitat, csöndes órák elmélkedésre, önvizsgálatra és bibliaolvasásra; ezenkívül állandó egyenletes és szorgalmas munka, amit a pihenés percei szakítanak meg. Egészséges, vidám, tiszta és munkás lelki élet.

Milyen a diakonissza társadalmi élete? A diakonissza-intézet falain belül nincsen osztály, rang-, és társadalmi különbség. Minden diakonissza egyenlő, különbséget Isten csak azzal tesz, hogy némelyiknek bővebben adja lelki ajándékait, de az ilyenektől az intézet többet is vár. A diakonissza előtt nincs társadalmi különbség, ő csak Isten gyermekét látja minden felebarátjában, akár koldus, akár király az s azért egyformán alázatos, kedves és bizodalmas mindenkihez. Viszont a diakonisszában minden jó lélek a maga tiszta és nemes testvérét tiszteli és szereti. A diakonisszák forma ruhában járnak, hogy mindenki ismerje őket s a hivalkodás kísértései alul ki legyenek véve.

Férjhez mehet-e a diakonissza?
Az Urnak való szolgálat lefoglalja a diakonissza egész életét, minden szolgálatát és szívének minden érzését, tehát a diakonissza szent szolgálatának ideje alatt férjhez nem mehet és házasságra nem készülhet. De az, akit Isten arról győzött meg, hogy szent szolgálatát a hitvesi hivatással kell felcserélnie s erről őt választottjának hozzá méltó voltával bizonyossá is tette: az intézetből testvérei áldásától kísérve szabadon, bármikor kiléphet.

Naptárunk címlapját a Béres-nyomda mesterszedője, a grafikai szaktanfolyamok egyik tanára *Román Károly* hittestvérünk rajzolta és metszette linoleumban; a kéttornyú templom a nagyváradai ref. egyházközség ujjvárosi temploma.

VIRÁGCSOKOR.

Írta Böszörményi Jenő, szentesi ref. lelkész.

Amilyen kimagasló esemény a falusi életben a névnap: éppen olyan közönyös nemtörődömséggel halad el mellette a világ a nagyváros forgatagában. Tizennégy esztendeig voltam pesti lakos és ha néha-néha nem rándultam volna le a vidéki rokonság meglátogatására: majdnem el is felejtettem volna, hogy milyen a névnap. És mégis! A legkedvesebb emlékem pesti névnaphoz fűződik, amelyet, ha el akarok mesélni, csak ezt a címet adhatom neki: A virágcsokor.

Ugy történt pedig az eset, hogy a nevezetes nap délutánján három órára kellett a mester-utcai polgári leányiskolában megjelennem. Siettem, hogy el ne késsem. Az első és második osztályosoknak van hittanórájuk. Belépek a terembe: szokatlan, ünnepi csend. A katedra előtt háromtagu küldöttség áll, a szónoklásra kijelöltnek gyönyörű virágcsokor a kezében. Az osztály feláll: zsoltárt énekelünk, imádkozunk. Csak ezután kezdődhetik meg az ünneplés. A küldöttség vezetője ritka szónoki hévvel elmondja, hogy ebben az esztendőben még nem virradt a magyar hazára ehhez fogható nap, mert ma van a kedves tiszteletes ur nevenapja. Majd határozott meggyőződés hangján kijelenti, hogy kőszivü legyen az, akinek szeméből nem hullanak ilyen rendkívüli alkalommal az öröm könnyei. Azután megemlékezik érdemeimről, amelyeket a történelem könyveibe jegyez fel a halás utókor, amikor már nem leszek az élők sorában. Addig is, az egész leány-sereg nevében azt kívánja, hogy nagyon sokáig éljek és öreg koromban is én tanítsak a mester-utcai polgári leányiskolában, mint

hitoktató. Végül azt kívánta, hogy állandóan virágosó hulljon életem göröngyös utaira.

— Ezt a virágcsokrot pedig, — szólt végezetre — amelynek költségeihez csak Kiss Juliska nem járult hozzá, szeretettel nyujtom át az első és második osztály nevében.

Az ajándékot átvettem. Az első felvonás befejeződött. Következett a második: az én válaszom. Természetesen, állva hallgatták végig. A bevádolt Kiss Juliska azonban leült, ráborult a padjára, amely a jobbszélső padsorban a leghátulsó volt és keservesen zokogott.

Mikor a válaszom elhangzott, leültünk mindnyájan. Az órának a hátralevő része volt a harmadik felvonás, a mely hangversenyszerűen folyt le. Akinek ugyanis fogalma van az illemről, az tudja, hogy ilyenkor holmi leckeérdezgetésről szó sem lehet. Ez rút megsértése lenne a nagy napnak. Éreztem, hogy ilyen merénylettől tartózkodnom kell. Ehelyett azonban volt szép ének, szavalat, karének, majd köz-kivánatra az üdvözlő szónok még egyszer elmondotta a köszöntőjét, amely újból mély hatást gyakorolt.

Közben az történt, hogy programon kívül (ugy az első tíz perc elteltével) a középső padsor harmadik padjából felállott Kovács Micike és jelentette:

— Tiszteletes ur kérem, Kiss Juliska sir!

Erre ugy az első, mint a második osztály Kiss Juliska felé fordult.

Amikor az izgalom elmúlt, folytattuk a hangversenyt. De csak öt percig. Mert ekkor meg a szösze Házi Margit jelentkezett szólásra:

— Tiszteletes ur kérem, Kiss Juliska sir!

Az illusztris társaság ismét a bevádolt felé fordult.

Kovács Micikén és Házi Margiton kívül különben még két elsőosztályos jelentette a felderítő szolgálát eredményét:

— Tiszteletes ur kérem, Kiss Juliska sir!

Végre megszólalt a csengő. Négy óra. Induljunk hazafelé. A csokrom hazavitelére huszan jelerkeztek, de csak tíz kapott rá engedélyt. Jó tanulásukat ezzel jutalmaztam.

A leánykák hazaszállingóztak, én pedig bementem a tanári szobába. Kiss ideig voltam ott és kijöve látom, hogy Kiss Juliska a folyosón várakozik. Felém közeledik és szomoruan sirdogálja:

— Tessék megbocsátani, hogy csokorra nem adakoztam, de hiába kértem édesanyámat: azt mondta, hogy kenyérre sem telik, nemhogy csokorra. Tiszteletes ur kérem, mi olyan rettenetes szegények vagyunk, hogy ma sem volt mit enni, pedig kistestvéreim vannak.

— Hát bizony, ez elég szomorú, kedves kisleányom, — válaszoltam — hanem most kérdezek magától valamit.

— Tessék.

— Azt kérdem, hogy szereti-e a habos csokoládét?

Nagy szemeket meresztett rám a szokatlan kérdésre, de azután megbátorodott és a habos csokoládé iránt érzett szeretetéről bizonyosságot tett.

— Hát a tortákat kedveli-e? — faggattam tovább.

A válaszból meggyőződtem, hogy semmiféle tortával sem áll hadilábon. Így megnyugodva mondhattam:

— Megbocsátok, de csak egy feltétellel: ha elfogadja tőlem ezt a pár koronát, azután elmegy a cukrászdába és ott a névnap tiszteletére meguzsonnázik. Én csak ahhoz ragaszkodom, hogy az uzsonna habos csokoládéval kezdődjék és dobostortával végződjék.

Kiss Juliska sehogysem akarta elfogadni. Mikor azonban kijelen-

tettem, hogy akkor nem bocsáthatok meg: mégis elfogadta. Elköszönt és boldogan elrohant.

Vidám lélekkel indultam hazafelé. Az utam a Mester-utcán vitt, majd befordultam a Ferenc-körútra és jobbra-balra köszöntgetve jutottam el a köruti élelmiszerüzlet elé. Benézek. No, de ilyent! Kit látok ottan? Nem mást, mint Kiss Juliskát! Költi ám a rettenetes vagyont!

Anélkül, hogy észrevettt volna: beléptem az üzletbe. Én gyönyörködtem a Kiss Juliska vásárlásában. Olyan fölényrel rendelkezett, mintha az övé volna az a háromemeletes palota, amelyikben az üzlet meghúzódott. Utolsó fillérig mindent elvásárolt. Egyszer megfordult és rémülve lája, hogy mindent tudok:

— Szent Isten! A tiszteletes ur!

Ekkor megparancsoltam, hogy fizessen és várjon künn az utcán. Valamit akarok mondani.

Szivszorongva várt künn. Majd így mentegetődzött:

— Tessék megbocsátani, hogy nem mentem a cukrászdába. A kistestvéreimre, meg édesanyámra gondoltam. Szegények éheznek és. Hát örömet akartam nekik szerezni. Hazaviszem ezt a kis csomagot. Ugyan ne tessék haragudni rám!

— Dehogy haragszom! Inkább megdicsérem, hogy az édesanyjára és a kistestvéreire gondolt legelőször. Most már ottan lesz a maga virágja is a csokorban, sőt az lesz a legszebb és legértékesebb virág.

Amikor hazaértem: a tíz kisleány szerencsésen hazahozta az ajándékot. Ott volt az asztalomon. Néhány napig éltek a virágok. Aztán örök törvény szerint elhervadtak. De az a virág, amelyet Kiss Juliska tűzött a csokorba: ma is gyönyörűen illatozik. A szeretet az égi virág a földön, amely mennyei illatot áraszt maga körül. És amíg ez itt pompázik: addig nincs okunk szomorúságra.

Ez a virágcsokor története.

A SZOCIÁLIZMUSRÓL.

Irta Kiss Bertalan nagyváradai segédlelkész

Ha tulzottnak és helytelennek is tartjuk azok véleményét, akik szerint a múlt század első felében felépő szociálizmus hatásában és jelentőségében megközelíti a kereszttyénséget, feltétlenül elismerjük, hogy kiváló elméket foglalkoztatott és megindulása óta egyre növekvő általános érdeklődés homlokterében állva, korunk leghatalmasabb mozgalmává nőtte ki magát. Ami a vele szemben való állásfoglalást illeti, feltétlenül óvakodnunk kell a kritikanélküli rajongók vagy kárhozzátók táborába tartozástól, valamint attól, hogy jelentőségében akár túlértékeljük, akár lekicsinyeljük. A kálvinista embernek a világról s annak jelenségeiről meg van a felfogása, amelyet ő az Isten kijelentésének utmutalása mellett önmaga személyesen alkot meg, azért mi is itt magától értetődőleg szigorúan csak a magunk részéről teszünk megállapításokat, abban a szerény reménységben azonban, hogy egymás olvasónknak a mi nézetünk odaátírásával szempontokat nyújtunk a szociálizmus megismeréséhez és megítéléséhez. A szociálizmus lényegéről, főképen értékéről nehéz fogalmát alkotni, mert e név alatt az egymástól lehető legmesszebb álló eszméknek, törekvéseknek, elgondolásoknak egész légiója huzódik meg. A véleményt alkotók egyéni szempontjaitól eltekintve, ez is oka, hogy szinte ahány ember, annyiféle a szociálizmusról alkotott felfogás is. Hisz vannak, akik a világ megváltását remélik tőle, de még többen vannak, akik fanatikus rajongók és lelkiismerellen szélhámosoktól félrevezetett tömeg rendbontó törekvéseinek látják. Kevés

az, aki magasabb szemszög alatt, elfogulatlanul, tárgyilagosan értékeli. Mi a szociálizmusban se löbbit, se kevesebbet nem látunk egy, a múlt század első felében kialakult új társadalmi rendnek, a munkásságnak érdekkörében életrekelt, sok nagyszerű eszme, gyönyörű meg látások mellett szörnyű tévedésekkel és botlásokkal tele, nagyhorderejű társadalmi mozgalomnál, amelynek, míg egyetemes emberi jogokat proklamáló küzdelmét feltétlenül jogosnak tartjuk, sok tekintetben erkölcstelen utjait, eszközeit, valamint tulhajtott igényeit, a legmesszebbmenőleg elítéljük. A modern szociálizmus létrejöttét a munkásságot körülvevő s bizonyos mértékben meghatározó társadalmi, lélektani, politikai, gazdasági körülmények összetalálkozásának tulajdonítjuk. A városi munkás intelligens, szervezett és öntudatos. A nagy város, amiben él, a gépek, amikkel dolgozik, elfásulttá tészik a lelkiekkel szemben és könnyen lesznek számára közömbösek a vallás, egyház, család, faj, állam s hasonló tényezők. Politikailag szabad, egyenjogú s így szabadon mozogva, érvényt, vagy legalább is híveket szerezhet eszméinek.

Az öntudatos, politikai joggal bíró munkásság egyetemes emberi jogainak érvényesítésére törekvése közben szemben találja magát a sok esetben kapzsi, embertelen magántökével és megindítja ellene harcát a szociálizmusban, de közben e mozgalom jó talajra kap, a régi társadalom értékeivel szemben meglehetősen érzékellen lelkiületben arra, hogy az eredetileg jogos küzdelem olyan utakra tévedjen, amit

a keresztyén ember feltétlenül erkölcsstelennek bélyegez.

A pénz, a tőke mindig nagy kísértést jelentett az emberre. Thales, a filozófia atyja szerint nagy baj, ha valaki gazdag, Platon a gazdag embert nehezen tudja jónak elképzelni, Aristoteles a sok pénzben látja a szertelenség okát s „Könynyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogysen a gazdagnak az Isten országába bejutni“ (Máté 19 : 24.), mondja Jézus.

Nyilvánvaló azonban, hogy a pénz nem önmagában rossz, hanem rossz a kapzsiság, amelyik a tulajdonost arra ösztönzi, hogy feledkezzen meg a „szeresd felebarátodat, mint magadat“ nagy parancsolatról s arról, hogy az „Úr ítéletre indul azok ellen, akik megrövidítik a munkás bérét“. (Malakiás 3, 5.) A munkásság három ponton látja ellenségének a magántőkét már első lépéséről. 1. mikor az munka nélkül élvezhet; 2. önkényesen állapíthatja meg a munkabért; 3. s a munkást eszközzé sülyesztheti. A munkás a szentírás alapján áll, mikor az Igével együtt azt mondja: „Aki nem dolgozik, ne is egyék“. (Thess. 3 : 10.) „Méltó a munkás a maga jutalmára“ (I. Tim. 5 : 8., Máté 10 : 10.) és az egész kijelentést mutatja fe, mint az ember Istenfiuságának, tehát erkölcsi méltóságának bizonyítékát.

Ezzel szemben a helyzet az, 1. hogy az öröklés, véletlen vagy szerencse folytán tőkéhez jutott ember, ha lelkiismerellen, munka nélkül élve; 2. a termelési eszközt kezében tartván, a munkás ki van számára szolgáltatva s azt reákvényszerítheti, hogy éhbérért dolgozzon; 3. a munkás ereje, munkája össze lévén forrva személyével, a munkaadó, ha embertelen, igényt tarthat nemcsak a munkás erejére, hanem a személyére is.

A munkásoknak valamelyik telje-

sítményi ponton való elszaporodása, gépek beállítása stb. olyan körülmények, amelyek, ha a munkaadó részéről szivtelenséggel találkoznak, a munkást az erkölcsi züllés és a legnagyobb nyomoruság karjaiba dobják. E helyzetben még segíthet az állam, de attól mindenütt messze vagyunk, hogy ha a legjobb akarral is kezeli a kérdést, alapos segítséget nyújthasson.

A szocializmus először új gazdasági rendet akar, amelyikben a termelési eszköz a köz tulajdona s mindenki csak annyit birhat belőle, amennyit munkájával szerzett, de azt is csupán szükségletei kielégítésére fordíthatja, a törvények teljes mértékben védik a munkás érdekeit, az egyes iparágak befogadó képessége meghatározzatik stb. stb., de mivel a régi gazdasági, társadalmi rend legerősebb pilléreinek a család, egyház, vallást, faji tudatot stb. tartja, azért legtöbb képviselőjének elgondolásában a régi társadalmi rend teljes átalakítása szükséges. Az emberi elme legszörnyűbb elgondolásai ennek az átalakításnak programmpontjai. Ilyenek: 1. Kiirtani az Istenben való hitet, mert a világ felett egyetlen ur van: az ember. 2. Megszüntetni az egyházat, mert alázatra, türelemre, törvénnyel szembeni engedelmességre tanít és mert a tulvilágon ránkváró jutalom, büntetés gondolatával megalkuvóvá teszi az embereket e földi élet igazságtalanságaival szemben. 3. Kivenni a faji öntudatot, mert ez az oka minden háborúnak. 4. A családnak, házasságnak mai formájában való megszüntetése, mert alkalmasak az Isten hit fejlesztésére és tullekluzivak. 5. Mesterségesen akadályozni az emberiség terjedését, nehogy aránytalanság jöjjön létre a javak és fogyasztók között stb. . . . — és így tovább.

E programmpontok nem mindegyik szociálistánál egyenlő mérték-

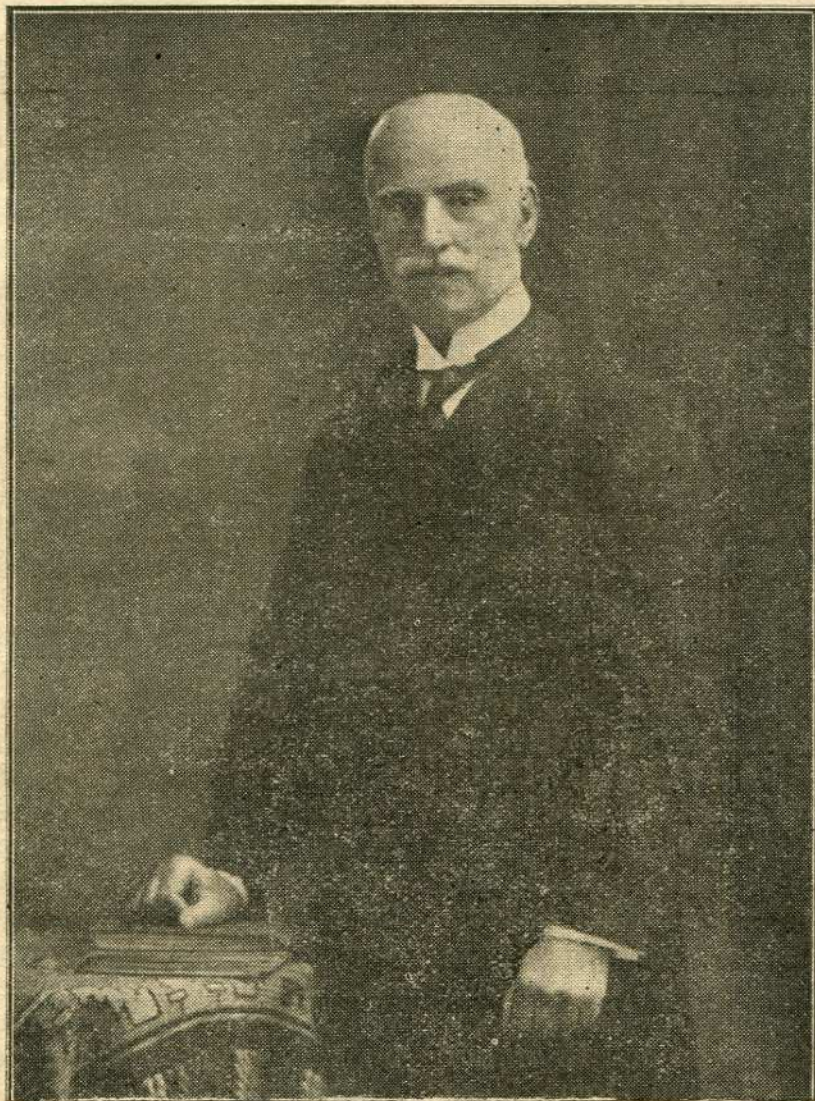
állnak előtérben, de a materialista, istennélküli, emberbálványozó lelkület, minden, a történelmi szocializmus alapján álló szociálistának sajátja. Legteljesebb mértékben jutnak kifejezésre ezek szinte kivétel nélkül, a szocializmus legtulhajtottabb formájában, a kommunizmusban.

A szocializmus körülbelül 100 éves. Képviselői közül említsük meg Saint Simont, Fouriert, Proudhent, Lassalet és Marxot. A forradalmi természetű Franciaországból indul ki, de csakhamar otthon van a különben konzervatív Angolországban és német munkásság között. Oroszországban a világháború után kommunisztikus formában uralomra jutott. A magyar ember vallásossága, törvény s rendszere sokáig visszautasította, míg a háború alatti s utáni meggyöngyült közszellem segítségére nem jött. Ahhoz, amit a háború végén a hazugul beállított szociálista jelszavaktól félrevezetett tömeg művelt, a magyar nép örök gyalázatára, pusztulásba döntvén a már különben is Európa egyik legszegényebb népévé nyomorított magyar nemzetet, az igazi józan magyar léleknek semmi köze se volt. A szocializmus eddigi elismerésre méltó eredménye, hogy ráirányította a figyelmet a munkásosztály nyomorúságára és azon nagymértékben segített is, meg nem bocsátható vétke az, hogy a materialista világnézet propagálásával számtalan emberben gyengítette meg az Istenben való hitet s a társadalom szellemi értékének becsülését.

Nemzetgazdászok, politikusok szociologusok vitázhatnak a szociálistákkal eszméik felett, gazdasági, politikai, társadalmi tekintetben. Szerintünk, minden szociális nyomorúságnak egyellen oka van, a bűn s így a szociális kérdést elsősorban erkölcsi kérdésnek tartjuk. Minden küzdelem meddő, amelyik nem elsősorban a baj forrásának, a bűnnek le-

küzdésére irányul. Akármilyen nagy-szerűen elgondolt társadalmi, gazdasági rendben a bűn, a szeretetlenség, kapzsiság, lustaság, uralomvágy előbb, vagy utóbb alkalmat fog találni a gyöngye elnyomására, a jóindulatu becsapására, az erőltelen kihasználására. A szocializmust, amíg a bűn ellen harcol, vagy amíg csak gazdasági reformok útján a munkásság örök emberi jogait proklamálja, igazoljuk és barátunknak tartjuk, de, abban a pillanatban, amikor egy istentelen materialista világnézetet hirdet és egy ezen felépült világrendért harcol, halálos ellenségünk. Ellenség, mert abban a pillanatban maga a megtestesült bűn. Mi egyetlen világnézetet ismerünk el, azt, amelyet Isten a Krisztusban kijelentett és nincs és nem is lesz szükségünk soha másra, hívják azt szocializmusnak, vagy bármi másnak. E világ felett Isten uralkodik, az ember akár elismeri, akár nem, ő mindig ur, aki a maga örökkévaló terve szerint intézi e világ sorsát. A világ sorsa, jövője független minden emberi akarástól, önálló emberi kezdeményezéstől. Az urakodó, világsorsot intéző Istennel szemben, az ember a maga erejével, munkájával csak alkalmás, alázatos, vagy alkalmatlan eszköz lehet. Előbbi esetben a munkája beleépül e világfejlődésének épületébe és megmarad az örökkévalóságig: a másik esetben az Isten haragjának tüzeben menthetetlenül elpusztul. Ezek feltételei alatt az ősz Gamaliel lelkületével mondjuk a világ minden jelenségéről s így a szocializmusról is, hogy ami benne embertől való elenyészik, elpusztul a bűn minden erőfeszítése dacára, de ha van benne Istennek gondolata és célja, azt öneki engedelmes keresztyén lelkeken keresztül minden körülmények közt diadalra viszi.

Samuel Kémény

I. Pét. 2, 9. Ti pedig királyi papság vagytok.

Mikor az 1930. év nyarának elején a királyhágómelléki egyházkerület hivatalosai összegyültek Nagyváradon anyaszentegyházunk ügyeinek intézése végett, szorongó lélekkel kérdezték, hogy hol maradt a szolgálatban mindig fáradhatatlan főgondnok, Domahidy Elemér. A bús sejtelmekkel teljes válasz nyomán, hogy súlyos betegség tartotta távol, a közgyűlés tagjainak kebléből, mint egy ember kebléből szállott a fohász Isten trónja elé, a beteg főgondnok felgyógyulásáért.

Az Urnak utai nem a mi utaink, gondolatai nem a mi gondolataink. Isten kifürkészhetetlen akarata szerint Domahidy Elemér, a királyhágómelléki egyházkerület első főgondnoka Szatmáron, 1930 július 20-án, élete 65-ik évében meghalt, a vezérpálca kiesett kezéből.

Temetésére a Máramarostól Orsováig nyúló egyházkerület lelkészi és világi küldöttei közelből s távolból egybeseregelve, a temetési szertartás a szatmári láncos templomban, július 22-én déli 12 órakor ment végbe. A család Domahidára szállította a drága hamvakat, hol aznap délután fél 6 órakor adták át a forrón szeretett szülőföld ölének.

Mikor egyházkerületünk világi vezérétől búcsúztunk, úgy tetszett, mintha búcsúzóul azok az igék hangzottak volna lezárt ajkáról, amelyeket főgondnoki székfoglalója alkalmával hirdetett: „Ti királyi papság vagytok“.

Ha Domahidy Elemér földi életét ezeknek az igéknek fényében vizsgáljuk, ez az élet úgy jelenik meg

előttünk, mint az egyetemes papság egyik tagjának, még pedig vezéri munkásának élete.

Attól kezdve, hogy 1891-ben a nagykárolyi egyházközség, mint egészen fiatal embert, presbyterre választotta, nem szünik meg magyar református egyházáért munkálkodni. Előbb, mint a nagykárolyi egyházmegye tanácsbírája, majd mint gondnoka s mint ilyen: konventnek, zsinatnak tagja, iskolák fenntartó testületének (Szatmár), egyházi egyesületeknek (szatmári Lorántffy Zsuzsánna-egyesület) elnöke, védnöke, végül a királyhágómelléki egyházkerület főgondnoka. Anyaszentegyházának fejlődése, virágzása, sorsa szívéhez, lelkéhez, életéhez forrott. Hogy egyéniségét megismerjük, elég gondnoki székfoglalóját kezünkbe vennünk.

Ebben szilárd református öntudattal vallja az egyetemes papság elvét. Nemcsak a jogokat hangoztatja, de a kötelességeket is: „Minden hívő pap is, aki a hivatalos lelkipásztorral együtt köteles részt venni egyháza minden munkájában, ha kell, áldozattal, ha kell, mátyromsággal is“.

Azoknak a férfiaknak utóda ő, akik kitörülhetetlen betűkkel irták be nevüket a magyar protestáns egyházak történetébe. Mi lett volna a magyarországi reformációból, ha Isten nem támaszt az apostoli lelkű reformátorok mellett bátor pártfogókat, hős védelmezőket, milyenek a Perényi s Petrovics Péterek, a Mágócsy és Drágffy Gáspárok, Varkocs Tamások, Révay Ferencek? Mi lett volna az istenes, öreg ember szent munkájából, a Biblia magyar fordításából, ha Rákóczy

Zsigmondék, Báthory Istvánék anyagi áldozatokkal lehetővé nem tették volna a vizsolyi Biblia megjelenését? Ki ne tudná, milyen jelentőségük volt református egyházunk életében az erdélyi fejedelmeknek, kiknek nevére lángolunk és sirva fogadunk? És ha áldva emlegetjük gályarabságot szenvedett lelkipásztoraink és és tanítóink nevét, — vajjon elfeledhetjük-e a Keczereket, Fejákat, Sárosyakat, Radvánszkyakat, kiket a vérszomjas Caraffa Antal Eperjes piacán kinzolt halálra. Domahidy Elemér azoknak a szatmári, ugocsai nemeseknek leszármazottja, akik a XVII. század közepén először emelték fel szavukat, hogy az egyetemes papság elvénél fogva az egyház kormányzásában a világiaknak is hely biztosíttassék. Jól ismerték ezek a nemesek Izrael népének multjából azt a történetet, mikor Izrael az amálékítákkal küzdött. Mózes, Áron és Hur felmentek egy halom tetejére. És lőn, hogy mikor Mózes fölemelé a kezét, Izrael győz vala; mikor pedig lehanyatlott keze, amálék győz vala. Azért Áron és Hur tartják vala az ő kezeit; egyik egyfelől, másik másfelől; és fel-emelve maradnak Mózes karjai naplementig és Izrael győz vala. (II. Móz. 17, 9—13.) Ebből a történetből azt tanulták azok a felső tiszamenti nemesek, hogy az Áronoknak és Mózeseknek, a lelkipásztoroknak és világiaknak együtt kell őrt állaniok a magasban, mert csak a közös, az egyakarattal vivott harc szerezheti meg Isten anyaszentegyházának e világban a diadalt.

Az egyetemes papság biblikus és hitvallásos elvén, mint fundamentumon állva, szólott székfoglalójában Domahidy Elemér a lelkipásztorokhoz és világiakhoz, hogy valamenynyien résztvegyenek a mások testi és lelki javáért folytatott munkában, az u. n. belmisszióban. „Ma már nem lehet — mondotta volt —

csak a templomi igehirdetéssel megelégednünk; az igehirdetés hullámgyűrűi nyomán le kell szállani a nép közé“. Lelkének minden vágya az volt, hogy ez a munka egyházkerületünk valamennyi egyházközségében otthont találjon.

Aki az életet úgy tekinti, mint szent papi szolgálatot, Isten előtt való járást-kelest, azzal az Isten látásokat látta. Ilyen látásokban része volt Domahidy Elemérnek is, aki mint debreceni főispán (1904—1914) látta felépülni a siket-némák intézetét, a fémipariskolát, a református főgimnáziumot, a közgazdasági és ipari intézmények légióját, látta lerakni a debreceni egyetem fundamentumát. Mindezeknél azonban nagyobb örömet szerzett lelkének, ha anyaszentegyházának építésében érhetett el sikereket. Az ő lelkében született meg a gondolat, hogy a régi tiszántuli egyházkerület ideszakadt részeiből megszervezzék az új királyhágómelléki egyházkerület s mint az új egyházkerület első főgondnoka, jövőbelátó lélekkel hirdette: „Elodázhatatlan kötelességünk, hogy egyházkerületünkben egy teológia és tanítóképezde állíttassék fel; ha ezzel sokáig késedelmeskedünk, néhány évtized múlva mulasztásunknak kétszeres következményei fognak utódainkra nehezedni“. . . Rendületlenül bizott hiveink áldozatkészségében, mindenekfelett Isten kegyelmében.

A férfiu, kinek lelke vágyakkal és reménységgel, hittel és bizodalommal volt tele, összeroskadott; hiszen ő is csak mulandó ember volt. Csak annyit végezhetett, amennyit végeznie az isteni kegyelem megengedte volt. De itt maradtak a célok és akarások, a királyi papság tagjaira váró kötelességek, feladatok. Tenni való van elég. Bár messze magunk mögött hagytuk már a háborus és forradalmi esz-

tendőket, mérgük még ma is érezhető abban az ellenséges magatartásban, amellyel sokan viseltetnek az egyház és vallás iránt. Sokak felett, a sem hidegek, sem melegek felett, valami lélektelen közöny lett urrá; ezek az egyház élettelen tagjai, akik nem tudják megérteni azokat a nagy célokat, amelyek itt várnak magyar református egyházunkra. Hányan vannak, akik ugyan büszkén verik mellüket, hogy ők magyar reformátusok, de reformátusságuknak aztán semmi jelét sem adják; sőt ők az elsők, akik anyaszentegyházunkéért az áldozathozatalt megtagadják. E bajok orvoslásánál nemcsak a lekipásztorokat nem nélkülözhetjük, de a világiakat sem. Sőt elsősorban a világiak, közreműködésére van szükségünk. A tömegeket úgy nyerhetjük meg, ha azok kétséget kizárólag meggyőződnek arról, hogy a vallás érték, még pedig nélkülözhetetlen érték a tanult emberek előtt is. Világi embereink ajkán nagy sulya van a hit beszédének. A vallás életet formáló erejét nekik kell megmutatniok abban, hogy református emberhez

méltó puritán, feddhetetlen életet folytatnak; meg kell mutatniok abban, hogy egyházunkért, ennek intézményeiért minden áldozatra készek. Ha világi embereink a Jézus Krisztusnak bátor hitvallói lesznek, akkor, valakik csak látják az ő cselekedeteiket, dicsőíteni fogják mennyei édesatyánkat.

Domahidy Elemér főgondnok még holta után is buzdít mindnyájunkat, hogy a Jézus Krisztusnak jó vitézei, igaz bizonyágtevői legyünk.

Őbenne a hit ereje legdiadalmasabban a szenvedések között munkált. Alázatosan hordozta a keresztet, amit Isten reája rakott. Vigasztalása a református ember hitvallása volt, hogy ő mind testestől, mind lelkestől, úgy életben, mint halálában, nem a magáé, hanem az ő Urának, a Jézus Krisztusnak tulajdona, aki az ő drága vérével az ő bűneiért is eleget tett és Szentlelke által biztosítja őt örök élete felől. Hitünk szerint most már azok között van, kiket a Bárány az ő vérében megmosott. (Jel. 1, 15.)

Emlékezete legyen áldott közöttünk!

Csernák Béla.

KÜSZÖBÉN AZ ÉJNEK.

Beteg, nagyon beteg az én szemem!
A fény talán már végsőt int nekem
S minden varázsa csak búcsuzni jár
És mindörökre elhagy a sugár...
Az ég talán már többé sose kékül, —
Tavasz mosoly sem játszhatik velem...
— A csend honát az éj bevonni készül,
Ne hagyj elveszni én nagy Istenem!

Ti boldogok, kikenél a fény virul
S pacsirta dal a szívetekbe húll,
Világotok nagy, fényes, végtelen:
Nekem csak csend, csak köd, csak éj terem...
S annyi halott vágy bús szemfedeléül
El nem sirt néma dalaim teszem...
— A csend honát az éj bevonni készül,
Ne hagyj elveszni én nagy Istenem!

Ti boldogok, kikenél a vágy szabad
S csapongva szállhat még az ég alatt:
Nem tudhatjátok, nem sejtethetitek:
Jövöm mily fájó, féltelmes, hideg...
Fagy húll reám már dermesztő lehetőül
S a vég sejtése száll át lelkemen...
— A csend honát az éj bevonni készül,
Ne hagyj elveszni én nagy Istenem!

Hitem tűnőben, lelkem már zuhan,
Ne engedd, ó ne engedd, én Uram,
Hogy élve még koporsóként vigyem
Halott világom és halott szívem...
Óh végy magadhoz!... Ugy félek a mélytől,
Sötét halálvágy ég a lelkemen!...
— A csend honát az éj bevonni készül, —
Ne hagyj elveszni én nagy Istenem!

Krúzselyi Erzsébet.

„ŐSEINK VÉRE“.

Írta: Dr Révész Imre.

A magyar református ember ajkán, amikor hithűséget, egyházaságot, történelmet, multat, jövődőt egy kissé ünnepesebb formában emleget, mulhatatlanul megszólal ez a című irt kifejezés. Jól esik neki újra meg újra büszkén maga elé idéznie azoknak a dicsőknek képét, akik az elmúlt századokban vérüket hullatták és életüket áldozták, vagy legalább is kockáztatták azért, hogy hazánkban szabadon lehessen imádni „lélekben és igazságban“ Istent s hogy az evangélium szerinti egyszerű és tiszta istentiszteletnek, egyházi életnek és rendtartásnak ne legyen hazánkban semmiféle törvényes, társadalmi, vagy politikai akadálya. „Őseink vére“ a pecsét a magyar református ember számára vallásának nemzeti nagy szabadságlevelén.

Mi sem látszik ennél a felfogásnál természetesebbnek és jogosultabbnak. S én tudom, hogy első pillanatra csaknem a szentségtörés gyanujába keveredem, amikor arra kérem kedves olvasóimat, vegyék velem együtt most ezt a felfogást egy kis felülvizsgálat alá. Ne féljenek, nem kegyeletet akarok én rombolni, nem egyházunk dicsőséges múltjának csodáló szeretetét akarom a szívükben lehűteni. Pusztán csak azt szeretném elérni, hogy erre a kegyeletre és szeretetre s az ezzel kapcsolatos sok sűrű dicsekvésre is álljon az, amit az Isten ígéje így fejez ki a Pál apostol szája által: „Aki dicsekedik, az Urban dicsekedjék“. (I. Kor. 1:31.)

A mi magyar református egyházunk történetével kapcsolatosan kétféle értelme lehet „őseink vére“

emlegetésének. Érthetjük rajta egyrészt azt a soha eléggé meg nem hálálható áldozatot, amelyet a nagy vallási és egyuttal nemzeti szabadságháborukban résztvevő neves és névtelen, előkelő és közrendű magyar őseink hoztak az életük és a vérük hősiességével Isten dicsőségéért s a lelkiismeret szabadságáért. Ezek a szabadságháborúk a Bocskay István, Bethlen Gábor, öreg Rákóczy György, Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelmek örökké áldott neveivel vannak összeforrvá: egy századon keresztül (1604—1711) többször megújultak s nagyszerű vívmányuk lőn az ágostai és helvét hitvallású evangéliumi istentisztelet és egyházi élet törvényes szabadságának biztosítása az Erdélyen és a török hódoltságon kívüli, tehát a római kath. Habsburg-jogar alatt állott Magyarországon is. Nem szabad azonban soha elfelejtenünk, hogy ezek a hadjáratok nem pusztán a vallási, hanem egyuttal a politikai szabadságért, a magyar nemzet alkotmányos önállóságának biztosításáért is vívtak: bennük nemcsak protestáns, de, noha kisebb számmal, katolikus, sőt még görög keleti hitű magyar, sőt vérszerint nem magyar testvéreink is résztvettek s a valamennyi közt leghosszabb ideig tartónak és legnagyobb véráldozattal járónak még a vezére is, a nemeslelkű II. Rákóczi Ferenc fejedelem, hithű római katolikus ember volt. Ebből nyilván következik, hogy ezeket a szabadságharcokat nem helyes és nem méltányos dolog pusztán a magunk vallásának és egyházának történelmi dicsekedéséül lefoglat-

nunk. Sőt, inkább mindig szem előtt kell tartanunk és hangoztatnunk kell azt a történelmi igazságot, amelyet manapság bizonyos oldalról úgyis nagyon szeretnének elhomályosítani: azt, hogy ezekben a dicsőséges harcokban az egész osztatlan magyar nemzet teljes szabadságáról volt szó, amelynek a lelkiismereti, vallási és egyházi szabadság csak egyik, igaz, hogy lelki rangsor szerint legfontosabbik alkatrésze. „*Őseink vére*“ tehát ebben a vonatkozásban sohase jelentse számunkra azt, hogy a vallásszabadság hazánkban csak vallásfelekezeti ügy, mert hiszen protestáns és nem protestáns magyar hazafiaknak ezekben a szabadságháborúkban együtt elfolyt drága vére éppen arról beszél örökké, hogy hazánkban a lelkek hit- és valóságbeli szabadsága elengedhetetlen feltétele az egész nemzet mindenféle más értelemben vett szabadságának, tehát életének, fennmaradásának és boldogságának is.

A másik értelme őseink vérenek az, ami már szorosabban, sőt kizárólag a csak a saját vallásunk és egyházunk történelmébe vág. A lelkiismereti szabadságért ugyanis nemcsak akkor lehet vért hullatni, amikor annak védelmezői fegyverrel a kezükben állnak szembe annak szintén fegyveres ellenségeivel. Magasztos és dicső dolog ez is, de van valami, ami még ennél is százszor dicsőbb és magasztosabb: az nevezetesen, amikor annak, aki hite szabadságát és benne Istene dicsőségét védelmezi, nincsen fegyver a kezében, hanem csak annak van, aki ezt a szabadságot és ezt a dicsőséget el akarja ragadni tőle. Ez áll elő a vallási üldözések idején. Ez az igazi vértanuság, a mártírium. Ebben telik be és valósul meg igazán az anyaszentegyház Urának és Fejének fölséges biztatása és ígérete: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig

meg nem ölhetik“. (Máté 10:28.) Mert ilyenkor igazán a test ütközik meg a lélekkel, a sötétség a világossággal, a hazugság az igazsággal, az ember az Istennel. És akkor, amikor a dolgok külső lefolyása szerint az előbbi látszik győzni; amikor a védekezni nem tudó, nem is akaró vértanu vére elfolyik, teste hamuvá lesz a máglyán, vagy összeomlik másféle, gyorsabb, vagy lassabb kinhalásban, akkor tulajdonképpen az utóbbi győz: Istennek lelké arat diadalt s a halott, akit el akartak némitani az igazság ellenségei, még most, a holtá után kezd igazán beszélni, olyan nyelven, amely föfött többé nincs hatalmuk az üldözőknek. „A keresztyének vére mag“.

És hamvukat a négy szelek
felé szétszórja a Lélek —
ki épít gátat ellenek,
ki birna többé vélek?
Amíg a földön éltek, itt
einémíthatta szájuk;
most már szórhatja töreit
az Antikrisztus rájuk;
halóporuk dalol ma!

Igy énekelte meg maga a nagy Luther Márton a reformáció legelső vértanuit, a Brüsszelben 1523-ban megégett Esch Jánost és Voes (olv. Fúsz) Henriket. De az őskeresztyén vértanuktól kezdve át a reformáció korán Krisztus valamennyi „hü és igaz bizonyosságára“ egyként ráillik ez, akik csak Megváltójuk mellett az életüket és vérüket is latbavetették.

Az a kérdés már most, voltak-e ilyenek a mi magyar protestáns, közelebbről református őseink közt is?

Voltak, még pedig elég számosan. Már a reformáció legelső magyarországi hívei és terjesztői közül többen szenvedtek kinhalált evangéliumi hitükért. Később, a XVII. században, a Habsburg-királyok támogatásával folyt ellenreformáció nemcsak az előbb említett hadjá-

ratokban tombolta ki magát, hanem ahol csak szerét ejthette, dühöngött a védtelenek ellen is: gondoljunk csak, egyebek között, a pozsonyi, meg az eperjesi vértörvényszékek áldozataira s ezek között is főként glóriás emlékezetű gályarabjainkra, akik közül nem egy roskadt halálba a rettenő kereszt sulya alatt. Bizony „őseink vére“ ebben a második, még sokkal szentebb és magasabb értelemben is ott piroslik pecsétül a mi evangéliumi hitünknek nagy magyar szabadságlevelén. Legyen áldott érette a nagy Isten, aki az Ő Fiának tiszta evangéliumát ezen a drága magyar földön, ezekkel a holtuk után is beszélő „bizonyosságoknak fellegeivel“, mint lelki bástyákkal és fegyverekkel, akkor is körülvette és megvédelmezte, amikor már a hős szabadságharcosok kezéből kihullott a testi fegyver.

Valamit azonban itt is meg kell jegyeznünk. Úgyar ez a nagy Isten úgy akarta, hogy az Ő tiszta evangéliumának diádalutját a magyar történelemben aránylag mégis sokkal kevesebb mártírvér jelezze, mint a legtöbb más országban. Bár, mint emlékeztettünk rá, a magyar protestáns egyházak történelme is számos mártírságról beszél, azt mégis tudnunk kell másfelől, hogy ezek az esetek eléggé szórványosak és elszigeteltek: Isten kegyelmi akarata az Ő magyar evangéliumi egyházának sorsára nézve az volt, hogy ezen egyház hiveinek a századok folyamán sohasem kellett szenvedniük olyan üldöztetést, amely rendszeres és kitarló következetességgel, évekig és évtizedekig véres eszközökkel is sanyargatta volna őket és apasztotta volna számukat.

Maga a reformáció hazánkban nagyon kevés véráldozatot kívánt s a nagy földesurak és városi hatóságok támogatása alatt általában nagyon simán ment végbe, elannyira,

hogy Erdélyben már a XVI. század harmadik negyedétől kezdve törvényes állami elismertetéshez és védelemhez is jutott s ebben e nagymultu országrész területén később is állandóan megmaradt. Még az Erdély uralmát a XVII. század végén visszanyert Habsburgok sem birták és nem is merték itt megintani a protestantizmus teljes szabadságát, amellyel jó sokáig a protestánsok, legelsősorban a reformátusok politikai és társadalmi túlsulya is együtt járt. A közvetlen török uralom alatt állott magyar területeken viszont, a hódoltság másfél százada alatt, megint érthető okból szó sem lehetett arról, hogy keresztyének üldözzék egymást a vallásuk miatt, de meg ezeken a területeken a hódoltság ideje alatt nagyon szórványos kivételekkel jóformán egyeduralkodó volt a protestantizmus, főként a református vallás és a török elvonulása után is, főképp a nagy alföldi városokban, még sokáig az maradt az ottani lakosság kiváltságos helyzete folytán. Marad a Habsburg-királyok hatalmában volt nyugati u. n. „kir. Magyarország“. Itt Rudolf, a jezsuiták segítségével, a XVI. század utolsó negyedében tényleg nagy erővel és az evangéliumi hit teljes és véres kiirtásának buzgó szándékával meg is indítja az ellenreformációt: de mire az üldözés országos arányokat öltene és teljes erejével kibontakoznék, Bocskay szabadító fegyverei „megállj“-t parancsolnak s a bécsi béke és az 1608-iki törvényhozás hatalmas védőgátat emel a pusztuló, sötét ár ellen. A visszazorított áradat később természetesen annál nagyobb dühvel ostromolja a gátat s bár az egymásután következő további szabadságháborúk újabb megújabb erősítéseket hoznak, sikerül azt végre úgy meggyengítenie, hogy a teljes átszakítástól már csak néhány vonal választja el. De Isten

kegyelmes keze éppen itt művelt csodát. Amikorra az utolsó kurucok kezéből kihullt a fegyver, akkora már a győztes Habsburg hatalom is úgy kimerült és az európai politikában annyira kezdte elveszíteni régi tulsúlyát, hogy azt az utolsó néhány lökést, ami még szükséges lett volna a vallásszabadságot oltalmazó törvényes gát teljes áttöréséhez, már nem merte és nem bírta megtenni. Az üldöző fanatizmusnak felébe kerekedett a józan belátás: hiszen az „eretnek“ magyarok véreinek is jó hasznát lehetett venni a Habsburg-világuralomért folytatott nyugati háborúkban! Így történt, hogy a protestáns vallásgyakorlatnak törvényes szabadsága, ha I. Lipóttól, II. Lipótig (1691-től, 1791-ig, éppen kerek egy századig) veszedelmesen megnyirbálva is, de fennmaradt a Habsburg-uralom alatt állt, illetőleg az alá a törököktől visszakérült, Erdélyen kívüli magyar területeken is. És noha minden jószándék meg lett volna hozzá, ezeken a legjobban veszélyeztetett területeken sem és a legszomorubb időkben sem tudott kifejlődni olyan egyetemes és nagyarányú vallásüldözés, amely bőséges és kiméletlen vagyoni, társadalmi, közigazgatási zaklatásokon túl egészen a fegyveres hitbéli kényszerítés és a véres kiirtás végletéig e ment volna. Természetesen a vértelen üldözésnek és elnyomásnak is elég módja volt arra, hogy különösen az ország nyugati részén szomorúan megapassza a protestánsok számát; de teljes kipusztításuktól még itt is messze maradt.

Most már gondoljuk meg, hogy ugyanez idő alatt, tehát a XVI. század huszas-harmincas éveitől elkezdve, egészen a XVIII. század végéig, mennyi tenger protestáns mártírvér elfolyt egyes nyugati országokban! A véres borzalmak szakadatlan láncolata a németalföldi

reformáció története a fanatikus spanyol uralom alatt; az angol reformáció története hasonlóképpen árad a vértől; az osztrák örökös tartományokban, valamint Cseh- és Morvaországban a szépen nekizsendült protestantizmust a szó szoros értelmében vérbefullasztja a habsburgi ellenreformáció; a dicső francia kálvinista hugenottáknak pedig a fent mondott időszak alatt az egész története, vagy teljes, vagy részleges törvényenkivüliség s jóformán szakadatlan vértanuság. Gondoljuk meg, mit jelentett hithűnek maradni a hugenottáknak egy olyan országban, ahol csak az egy Bertalan-éjszakán (1572 aug. 24.) tizezrével öldösték le az embereket, pusztán református hitvallásuk miatt; ahol 1685-től elkezdve egy teljes századig a református istentiszteleten való pusztá résztvétel maga is életfogytiglani börtönt, bányamunkát, gályarabságot vont maga után, az istentisztelet vezetésért (prédikálásért, bibliaolvasásért) pedig lelkésznek, vagy nem lelkésznek föltétlenül kihalál járt; ahol még a XVIII. század derekán is, a „felvilágosodás“ korának kellős közepében tisztos családapákat törtek kerékbe, vagy vontak bitóra a hitük miatt!

Ilyen fejezetek bizony a mi magyar protestáns egyháztörténelmünkben nincsenek. Ne szünjünk meg a kegyelmes Istennek hálákat adni azért, hogy nincsenek. Mert bizony, egy ezekhez hasonlóan szivós és irgalmatlan véres üldözés és törvényen kívüli állapotba jutás, minden valószínűség szerint a mi magyar protestantizmusunkat is csak úgy felőrölte, csak olyan (bár nagyon értékes, de) törpe és elenyésző kisebbséggé típorta és sajtolta volna, amilyenné lett s amilyen mind máig a belga, az osztrák, a cseh, francia protestantizmus.

Legyünk tehát büszkék hitvalló, mártír őseink kiontott véreinek min-

den csöppjére, de legyünk büszkék ne világszerinti oktalan hivalkodással, mintha a mi magyar egyházunk mártírsága egyedülvaló és felülmulhatatlan példa és teljesítmény volna az evangéliumi igazság történelmében; hanem legyünk büszkék Isten szerinti alázatos hálaadással, hogy Ő, a csodálatos bölcsesség és kifürkészhetetlen Irgalom, nem próbáta az Ő evangéliumának magyar népét feljebb, mintsem ez a maga gyarlóságában elszenvedhetne volna.

„Őseink vére“ eszközül felhasználásával Istennek mindenható és szabados kegyelme tartotta meg a multban az evangélium magyar egyházait. De ezt a kegyelmet nem őseink vére érdemelte ki nekünk,

hanem az a mindennél drágább Vér, amely (Zsid. 12:24.) „jobbat beszél“, mint az igazi istentisztelet első vértanujának, Ábelnek és ő utána minden mártiroknak vére. Őseink azért tudtak hitükért vért ontani, a reformáció-korabeli szép énekünk szerint „nagy bátorsággal vigan e világból kimulni“, mert Jézus Krisztusnak vére megtisztította őket bűneikből és meggyógyította bennük a halálfélelem fulánkjának mérges szurását. Minket is csak ez a vér tarthat meg, hitünk és egyházunk iránti hűségünkben s a magyar kálvinizmus jövőjét is csak ez a vér biztosíthatja egyedül, nempedig az „őseink vérével“ való hangzatos, de üres, gőgös, de terméketlen hivalkodás.

ÁRVÍZ

„Árviz! árviz!“ sikkolják mindenütt
Riasztó hir-harangok,
Amerre nézek: tenger a világ.
Kilépett medréből a Bánat,
Elszakította gátját a Betegség,
Hidakat sodort el a Balszerencse,
A Nincstelenségnek már par' a sincs,
A viskók eltűntek, a paloták
Talapzata alámosva inog,
És mindenünnen kezek nyulnak ki,
Szegény, kapaszkodó kezek az árból,
Keresnek valamit, hogy mit, maguk se tudják.

Mivel dugjam be fülem, hogy ne halljam
A vé-zharangot, — hogy vakítsam meg
Nyomoruságra táguló szemem?
Hogyan némitsam el a rettegést
Világban elszórt szereltemért?
Hogyan markoljam meg a kezüket,
Hogy mentés helyett akaratlanul
Le ne rántsam magammal őket is?
Meri víztől sodort szegény száraz ág,
Tehetetlen gally az én kezem is.
Visz a betegség, lép a balszerencse,
Ragad és eltemet a szomoruság.

Örökkévaló Árvizi Hajós,
Kegyetlenül kegyelmes,
Ki láthatatlan ladikoddal
Lebegsz a nyomor vizei felett, —
Ki némelyeket felveszel hajódra,
Ki másokat a mélybe visszalöksz,
Én nem tudom, csak Te tudod miért —
O vedd fel az én kedveseimet!
Mindenkít, akinek szivétől
Az én szívemig szálat feszítettél.
Nem tudok én most népekért,
Világokért fohászodni Tehozzád,
Egyesekért, személy szerint könyörgök:
Ne hagyj, ne hagyj, ne hagyj alámerülni!

Örökkévaló Árvizi Hajós,
Kegyetlenül kegyelmes,
Ki láthatatlan ladikoddal
Lebegsz a nyomor vizei felett —
Ha nem férünk fel ladikodra mind
Tehetetlen, nyomorult emberek:
Ó vedd fel, akiket én szeretek!

Reményik Sándor.

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS NAGYHÉT.

Mikor a nagy bibliafordító, Károlyi Gáspár születésének négyszázados emlékűnnepén Erdély és a Királyhágómellék (a régi Partium) reformátusai egy közös konferenciára Nagykárolyban összegyűltek, akkor ment határozatba, hogy ezeket az évenkénti református nagygyűléseket ezután mindig együttesen fogják tartani.

Az 1930. évi református nagyhetet püspökeink Marosvásárhelyre tűzték ki. Azóta, hogy boldogemlékezett Nagy Károly erdélyi püspök 1924-ben az első ilyen nagyhetet összehívta, ez volt a hetedik; de első volt abban a tekintetben, hogy a nagyheten az anyaszentegyház munkásai — tanítók, tanárok, lelkészek, nők, férfiak — egy egy külön napot nyertek.

Az első nap (szeptember 10.) a tanítóké volt. Marosvásárhely közvetlen közelében sűrűn lakott magyar vidék terül el. Egymást érik itt a református falvak, amelyekben közel 160 felekezeti iskola működik. A tanítóknak nagy tábora vonult fel a székelyföldről. De jöttek Erdély más részéből is. Egyedül a Királyhágómellék tanítói nem képviselték magukat a mai súlyos gazdasági viszonyok következtében. A marosvásárhelyi híres kollégium gyönyörű díszterme már reggel 9 órakor a szorongásig megtelt (ez így volt napról napra). A bevezető istentiszteletet Farkas Jenő marosi esperes végezte, akinek egyházmegyéje adta a tanitóság zömét. Majd dr. Makkai Sándor püspök tartott megnyitó beszédet. Az előadók foglalkoztak a tanitóság anyagi helyzetével, a tanterv nehézségével. Nagy hatást váltott ki Bőjthe Zoltán abafájai fiatal tanító

előadása a románok és szászok között elszórtan lakó református hívek gondozásáról. Délután a tanítóképezdek tudós tanárai tartották meg előadásukat „A mai gyermek” címen.

Este a hatalmas vártemplomban volt ünnepély, ahol „Az egyház feje” (Heidelbergi káté 31. kérdése)ről dr. Gönczy Lajos kolozsvári teológiai tanár értekezett.

A tanárok napján (szeptember 11.) Erdély ősi kollégiumai vonultak fel. Az erdélyi reformátusok önértetének emelője az a hét kollégium, amely, mint hét vár védelmezi az erdélyi reformátusság kulturális fölényét. Igaz, hogy nem is hét, de kilenc! Az ősi hét kollégiumhoz nyolcadiknak jön a kolozsvári leányliceum, kilencediknek a teológia. Ezeken kívül több leánygimnázium, kereskedelmi iskola. Ezek tanárai töltötték meg csütörtökön a termet, amelyben mélyen járó, elevenbe vágó értekezések hangzottak el délelőtt is, délután is. Este ugyancsak a várbeli nagytemplomban volt templomi ünnepély, amelynek keretében Pelesky Sándor szatmárhegyi lelkész tartotta meg előadását „Az egyház tagjai” címen (Heidelbergi káté 32. kérdése).

A lelkészek napján (szeptember 12.) már megnövekedett a Királyhágómellékről megjelentek száma. Ezen a napon az erdélyi előadók mellett ott voltak a királyhágómelléki előadók is. Debreczeni István szatmári lelkész „Az egyház és belmisszió”, Szaplóczay Bertalan nagybányai lelkész „A lelkipásztor tanulmányai” címen értekeztek. Sajnos, hogy az egy nap kevésnek bizonyult az elhangzott tanulmányok beható megbeszélésére. De

azok a kevesek is, akik felszólaltak, bizonyosságát szolgáltatott annak, hogy lelkeszi karunk hivatásának magaslatán áll. Még el sem hangzottak az utolsó szavak, mikor este 7 órakor megzendültek a megújított kistemplom harangjai, hogy a nagyhét közönségét a 100 éves templom jubileumi és felszentelési ünnepélyére hívogassák. Az istentiszteletet Erdély két legjelesebb szónoka végezte. Imádkozott Vásárhelyi Sándor főjegyző, prédikált dr Makkai Sándor püspök.

Lehetetlen kifejezést nem adunk elragadtatásunknak a marosvásárhelyi kistemplomi parochiális kör híveinek áldozatkészsége felett. Biró András lelkész több mint egy millió leit gyűjtött a templom renoválására. A legnagyobb áldozatot özv. Pál Domokosné hozta, aki férje és gyermekei emlékezetére harangot öntetett közel 300.000 lei költséggel. Olyan urasztali és szószékterítőket láttunk, amelyek közül egyegy 25—60 ezer leit is megér! A buzgólkodók élén a marosvásárhelyi nőszövetség haladt és annak volt elnöknője, Keleti Péterné urnő. Kebőlünkől feltört a sóhaj: Uram, adj minden gyülekezetünknek ilyen áldozatkész lelkeket!

Emelkedett érzésekkel térünk pihenőre, hogy aztán felvirradjunk a nagyhét legdiadalmasabb napjára, a Nőszövetségek napjára (szeptember 13.) A távolabb eső vidékek nőszövetségeinek küldöttei már előző nap délutánján megérkeztek. Szombaton hajnalban pedig az országutak ontották, mint a hegyről lefutó patakok, az érkező asszonyvendégek árját. A falvak asszonyal leányaikkal együtt 30—40—100 as csoportokban vonultak Marosvásárhelyre s a város tereit már a kora reggeli órákban ellepték. Volt módunkban beszélni velük, akik részint gyalogosan, részint autóbuszokon jöttek be. Arcukon

ott ült a lelkesedés, amely csak fokozódott, mikor látták, hogy milyen sokan vagyunk. Hála Istennek vagyunk! Élünk! Hatalmas tengerrel olvadt az egybegyülekezett református asszonysereg, mely úgy megtöltötte a várbeli templom nagy hajóját, hogy végre mozogni sem lehetett. A nőszövetségek nagygyűléseinek elnöke dr Makkai Sándorné, kinek oldalán férje, dr Makkai Sándor püspök ült. Az áhitatot Pilder Mária tartotta. Délután a nőszövetség lelki és szervezeti kérdéseivel foglalkozott a gyűlés, este pedig, ugyancsak ott a nagytemplomban hét új diakonissza tett fogadalmat. A diakonisszák kibocsátását dr Makkai Sándor püspök végezte.

Az erdélyi egyházkerület diakonisszaképző intézete, egy modern, kétemeletes kórházzal (szanatóriummal) kapcsolatban, Marosvásárhelyen áll fenn. Isten csodálatos kegyelme az, hogy az anyagiakban szegény református egyház akkor hívja létre nagyszerű alkotásait, mikor a legnagyobb megpróbáltatások alá rekesztetik. Itt is ez történt. Minket, királyhágómellékieket közelről érint a diakonisszaképző-intézet, mert a legelőször felvett három diakonissza közül kettő nagyvárad. Most már 18 diakonissza szolgál a szanatóriumban. Vezető lekipásztoruk a szelidlelkű és tudós Kovács Benedek, aki valóban arra rendeltetett az Uról, hogy egy ilyen intézményben szolgálja Istenországát.

A nagyhét vasárnapján délelőtt három helyen volt istentisztelet. A nagyhét résztvevőinek legnagyobb része a várbeli nagytemplomba vonult, ahol a Királyhágómellék szeretettel fogadott és tisztelettel körülvett ősz püspöke, Sulyok István hirdette az Igét. A kistemplomban Csernák Béla főjegyző, a kollégium disztermében Maksay

Albert theológiai professzor szolgált.

A déli órákat a székelyek gyönyörű fővárosának megtekintésére fordíthattuk. Délután négy órakor kezdődött aztán a nagyhetet befejező nagygyűlés a kollégium óriási kiterjedésű udvarán. A zöld galyakkal feldíszített udvaron a presbytereknek ezrei gyülekeztek össze lelkipásztoraik vezetése alatt. Pünkösti lelkesedéssel zendült fel az ajkakon az ének: Jövel Szentlélek Ur Isten! Majd Sulyok István püspök üdvözölte az Észak, Kelet, Dél és Napenyészet felől egybeseregletteket s tartotta meg elnöki megnyitóját. Dr Nagy Sándor, a nagykárolyi egyházmegye gondnoka, a szatmármegyei magyar párt elnöke, a református sajtó megteremtésének szükségességéről, dr Bernádi György marosvásárhelyi kollégiumi főgondnok pedig a református társadalmi élet megszervezésének kérdéséről szólt.

Az elnöki záróbeszédben dr Makkai Sándor püspök visszapillantva a nagygyűlések hét esztendejére, megelégedéssel állapította meg, hogy valamennyi között ez volt a legsikerültebb. A nagygyűlésben megnyilvánuló erő figyelmeztethet mindeneket, hogy velünk, reformátusokkal számolni kell; minket nem lehet jogainkból kisemmizni; 750 ezer magyar református tényező,

amely ha Isten szolgálatába áll, nagyszerű dolgokat cselekedhetik. De ehhez az szükséges, hogy ébredjen öntudatra a magyar református egyház minden tagja és teljesedjék meg Isten lelkével.

A nagygyűlést a XC. zsoltár éneklése zárta be.

A marosvásárhelyi református nagyhét főlemelő napjaiban eszünkbe jutott, hogy a reformáció korában is ilyen testvéri egységben vívták meg őseink a református egyház harcait. Először 1559 augusztus 18 án Nagyváradon tartottak egy közös gyűlést, itt kötötték meg azt a szövetséget (generalis konfederacio), amelynek első alkotása még az évben, november 1-én tartott marosvásárhelyi közös zsinaton létrejött hitvallás, az első magyar nyelvű református hitvallás.

Ugy tetszik nekünk, mintha a marosvásárhelyi református nagyhétről hazatérők lelkében is egy szent fogadalom gyult volna lángra, hogy ők anyaszentegyházukért, nemzetükért Isten segédelmével munkálni holtig meg nem szűnnek.

*

Ha Isten is úgy akarja, az Ur 1931-ik esztendejében a református nagyhetet a Királyhágómellék valamelyik nagy gyülekezetében tartjuk meg.

Jelenvolt.

TANÁCSKÉRŐNEK.

Szívünk dobogása az Isten beszéde,
Ettől kérj tanácsot minden kélkedésbe.
Mit csinálj: megmondja szived dobogása,
— Csak eredj ulána!

Ha az egész világ ellened fordul is,
Minden elítélés köve rád zudul is,
Mig tiszta a szived, s egy szava sem vádol:
Ne félj a világtól!...

De ha titkos vádat hordasz a szivedben,
Ha szived elítél: nincs aki felmentsen!
Egy világ dicsérhet, egy világ tapsolhat:
Mégis elhagyott vagy.

Szabolcska Mihály.

EMLÉKEZÉS KOCSI CSERGŐ BÁLINT GÁLYARABRÓL.

Irta: Szücs László ref. lelkész, Hegyközcsatár.

A gyászos kimenetelű mohácsi csata (1526 aug. 29.) után a jó Isten kegyelme nagy lelki örömet és vigasztalást nyújtott magyar őseinknek a reformációban.

A reformáció két főiránya, t. i. a lutheri és kálvini irány közül magyar népünk az utóbbit fogadta el; mert egyszerű, őszinte, egyenes lelkületének jobban megfelelt a református vallás, amely maga is egyszerű, világos, könnyen megérthető és a szentírás tanításával is mindenben egyezik. A mohácsi vészt követő nemzeti gyászban, általános csüggedésben már maga az is nagy lelki öröm, nagy vigasztalás volt elődeinknek, hogy templomaikban édes magyar anyanyelvükön énekelhettek, imádkozhattak és ugyancsak édes magyar nyelvükön hangzott hozzájuk Istennek vigasztaló, erősítő, megtartó igéje.

Hitökért, hazájukért, lelkiismereti és alkotmányos szabadságukért végtelen sokat kellett a mi nagy elődeinknek küzdeniök, szenvedniök s bizony, ha egyházunk történetét olvassuk, alig találunk olyan lapra, amelyen még az öröm mellett is ott ne borongna a méltatlanul ugyan, de azért békével türt nagy fájdalomnak érzete

A szenvedések keserű pohara különösen csordultig telt az 1671—1681. évek között, amikor a templomfoglalások, vagyonekrobzások, üldöztetések, testi kínzások napirinden voltak. Valóban, nagyon találóan nevezik ezt a 10 évet egyházunk történelme *gyászévtizedének*. Gyászos emlékezetűvé teszi ezt főként papjaink, tanáraink, tanítóink

törvényszék elé idézése, majd gályarabságra hurcolása.

Szelepcsényi György esztergomi érsek elnökletével rendkívüli törvényszék alakult Pozsonyban 1674-ben. A 24 kath. bíróból álló törvényszék 1674 márc. 5-re maga elé idézte a protestáns lelkészeket, tanárokat és tanítókat. A koholt vád az volt ellenük, hogy „mindnyájan hátrahagyván az Istennek és az embereknek szerelmét és félelmét, az egész pápistaságot és így a királyt is bálványimádónak kiáltották a prédikáló-székből; a boldogságos szent szüzet, a megholt szenteket és Krisztusnak képeit káromlották, az összeesküvőket és a király ellenségeit tanáccsal, pénzzel, eleséggel segítették, a törököknek Magyarország megvételeére utat nyitottak.”

A megjelenteket előbb ígéretekkel, majd fenyegetéssel, börtön- és halálbüntetés terhe alatt kényszerítették lanaik visszavonására, hivatalukról való lemondásra, vagy hazájuk elhagyására s amidőn hitökhöz minden megfélemlítés ellenére hívek maradtak, a törvényszék valamennyiőjüket halálra ítélte. Ezt követték a bebörtönöztetések, embertelen kínzások, megaláztatások, amelyeknek sulya alatt többen megtántorodtak; míg végül azt a 41 lelkészt és tanárt, akit éhség, szomjúság, gunyolódás, kínzás, a tisztátalan börtönök dohos levegője sem volt képes meggyőződésétől, hitétől eltántorítani, 1675 március havában kibeszélhetetlen szenvedések között a legmegalázóbb gályarabságra kísértették Nápolyba. Ide azonban már csak 30-an érkeztek meg (1675

május); a többiek elhaltak a nehéz úton a fáradság, nélkülözések és kínzások miatt. Ruyter Mihály holland tengernagy szabadította ki őket 1676 febr. 11-én s amikor meglátta a sok nyomoruságban elerőtlenült foglyokat, meghatott kebelével ilyen vallomásra fakadt: „egy diadalmam sem szerzett annyi örömet, mint Krisztus ártatlan szolgálóinak az elviselhetetlen iga alól való kiszabadítása”.

Am a szabadulás örömét mindössze 25-en érhették meg; köztük Sellyei M. István pápai lelkész és dunántúli püspök, Harsányi István rimaszombati lelkész, Kocsi Csergő Bálint pápai tanár stb., magyar református egyházunknak mindannyian példaadó bátor hitvallói, örök emlékezetű hősei.

Közülök egynek, Kocsi Csergő Bálint pápai tanárnak ismerjük meg röviden sok tanulságot nyújtó élet-történetét.

Ez a férfit a komárommegyei Kocs községben született 1646 aug. havában. Innen van „Kocsi” előneve. Hat éven át 1664–1670-ig a már akkor is híres debreceni kollegiumban tanult, 1671 májusban pedig a pápai főiskola igazgatótanára lett. Itt tanított 2 évig és 9 hónapig számtalan veszély, folytonos fenyegetés között, annyira, hogy egy alkalommal életétől is majdnem megfosztották.

1674 márc. 5-én megjelent ő is a pozsonyi rendkívüli törvényszék előtt, még pedig ártatlansága teljes tudatában. Április 7-én már elítélték s börtönbe vetették, majd nehéz várfogságra Leopoldvárra hurcolták. Itt egy Kellió Miklós nevű jezsuita lábára vasat veretett, egy izben pedig tüzes fáklyával verték véresre meztelen testét, amiért református hitéhez ott is ragaszkodott. 1675 ápr. 9-én szállították társaival együtt az Adriai tengeren át éllen, szomjan, csaknem ruhátlanul, a legundo-

ritóbb bogaraktól mardostatva, míg végre Piscariában szárazföldre értek. Innen ismét éhségtől, szomjúságtól gyötörtelve, félmeztelenül, kegyetlen verések közt hajtották őket Nápoly felé. És Kocsi Csergő Bálint, bár fiatal volt s könnyen haladhatott volna, szándékosan mindig leghátul maradt, hogy az idősebbeket fedezze testével az ütések ellen, akik öregek, erőtelenek lévén, csak lassan haladhattak. Az egykoru feljegyzés szerint „*Sélyeit kétfelől fogva viszik vala, mert nem mehet*”. „*Kocsi, hogy az öreg emberekről elfordithassa a verést, hátul marad, mert őki utóljárt, azt verik vala*”.

Május 7-én értek Nápolyba; ott eladták Kocsi Csergő Bálintot is gályarabságra 50 aranyért. Ettől fogva kibeszélhetetlenül keserves sorsa lett, amilyen a halálos bünt elkövetett, törvényesen elítélt foglyoknak.

1676 febr. 11-én történt kiszabadulása után Helvécia Zürich nevű városába ment, ahol Hottinger János tanárnak volt szívesen látott vendége. Itt írta meg fogságának, szenvedésének történetét is. 1678-ban tért vissza hazájába és folytatta Pápán tanári hivatalát.

Ez a Kocsi Csergő Bálint tehát fiatal, 27 éves volt, amikor a pozsonyi törvényszék elé állott. Egy jezsuita sokszor mondta neki: „én igen szánlak téged, mert te ifju ember vagy; hiszen neked hatalmadban vagyon a te életed és szabadságod”. Azt hitte, hogy a fiatal embert, aki előtt még emberi számítás szerint sok szép remény nyel és dicsőséggel kecsegtető hosszú élet áll, könnyen megingathatja hitében és a szenvedések helyett inkább a kath. hitet fogja választani. De bezzeg csalódott, mert Kocsi Csergő Bálint hajlíthatatlan maradt. Mondta is azután egy

rájok vigyázó katona neki: „na most ördöghitű, istentelen kutya, jó iskolára akadtál; hidd el, hogy megtanítunk“. Egy más alkalommal meg, amidőn ártatlanságát bizonyította, a királyi biztos azt mondta neki: „megfogd a nyelved, mert bizony mindjárt olyan helyre vitetlek, hogy a kutya nem rántja ki a kenyeret kezedből“. Csakugyan olyan helyre került; penészes, dögleletes szagu, elképzelhetetlenül piszkos börtönökbe.

Kocsi Csergő Bálint mind máig ragyogó példát ad az öregek iránt való tiszteletre és a hitben való állhatatos hűségre. Említettem, hogy amikor kegyetlen verések közt hajtották őket, mindig hátramaradt, hogy testével fedezze, védje a korbácsütések ellen az idősebbeket. Milyen önfeláldozó teljesítése ez annak az örökszép intésnek: „*a vén ember előtt felkelj és a vén ember orcáját megbecsüljed*“. (III. Mózes, 19, 32.) Mi volna neki ifjui erővel az öregek elé menni és megmenekülni az őket hajszoló, vérengző emberek féktelen dühétől és alig elviselhető ütéseitől! De ő nem teszi ezt. Azokban az elaggott, elerőtlenült lelkipásztorokban Krisztus meglisztított vallásának János apostolhoz hasonló öreg szolgálóit látja, akiknek gyenge testüket védenie kell a lelketlenségről tanuskodó nehéz csapások ellen. Hiszen, mint maga írja, olyan kegyetlenséggel hajtották őket, „*hogy kő volt az agya, vas a lelke, aki ezt látván, meg nem indult rajta; nemcsak az öregebbek a hosszú ut miatt, hanem még az ifjabbak is a sok éllenség miatt úgy elerőtlenedtek, hogy alig, vagy épen nem mehettek*“.

Szép jellemvonása a hithűség is. Hiszen azon még, hogy az öregségre jutott lelkészek hívek maradtak, nem lehet felettébb csodálkozunk. Ők, mint már érett kalászkok,

az életből kivették részöket s feltették magokban, hogy ha már eddig hűséggel vallották az evangéliumi tiszta tudományt, életök hátralevő kevés esztendei alatt sem tagadják meg azt. Ha eddig türetek, szenvedtek, türnek, szenvednek békével ezután is. De nagyjelentőségű ez egy fiatal ember életében, akinek emberi számítás szerint még sokat ígér az élet. S ime Kocsi Csergő Bálint kiteszi magát inkább az éhenhalásnak, kiteszi magát inkább a minden képzeletet felülmúló iszonyu szenvedésnek és üldöztetésnek, mint semhogy elszakadjon az evangéliumi tiszta tudománytól. Pedig ha ezt teszi, anyagi jólétet, kényelmet, gazdag jövedelmet szerezhetett volna magának. Óh de mély gyökeret vert szívében fiatal létére is Krisztus szerelme. Fülébe csengelt szüntelen Idvezítő Jézusunk szava: „*mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall*“. (Máté 16, 26.) Hű is maradt vallásához, hitéhez rendületlenül. Elmondhatta Péter apostol szavaival: „*Uram, ha meg kell is halnom, meg nem tagadlak téged*“. (Máté 26, 35.)

Magyar nemzetem, református ifjusága! Lehetetlen át nem érezned ennek a nemes példának lelkesítő és kötelező erejét! Nyisd meg fogékony, ifju szivedet a mult édesbús emlékei, nagy tanulságai előtt. Hálás kegyelettel gondold ref. egyházunk bátor hitvallóira, akik annyi szenvedés, üldöztetés, nyomoruság közepette is „*mint a Sion hegye megálltak, nem ingadoztak*“. (CXXV. zs.) Te is „*légy hív mindhalálig*“ (Jelenések 2, 10.); légy megértő, szelid, türelmes, szolgálatkész és tisztelettudó az élet alkonyán járó öregek iránt; vésd szived táblájára az intést: „*a vén ember előtt felkelj és a vén ember orcáját megbecsüljed*“. (III. Mózes 19, 32.)

EGY HITVALLÓ.*

Irta: Patay Lajos ref. s. lelkész, Arad.

Tisztán kelt fel Délfranciaország felett a juliusi perzselő Nap. A hegyek hatalmas sziklái fájó fehérséggel álltak a reájuk zuduló fényben. Kopárságuk felett, mintha kárörvendve kacagott volna fel a nap-sugár. Az erdők fáí, összezsugorodott leveleikkel védekeztek a tik-kasztó hőség ellen. Itt-ott harsogó vizeséssel patakok rohantak tova. Habjaik diadalt arattak a meleg sugarakon. S üdítő csókkal öelve át a medrükben levő sziklatönköket, zúgtak tovább, mint parányi zene-foszlányai az óriás végtelennek.

Néhol vértócsába ütközött a nap-sugár s mérges mohósággal száritotta azt fel. Másutt meg csodálkozva surrant át holttestek és rombadólt templomok között, mintha egy rossz álom felett járna...

Távol e szomorú helyektől, erdők mélyén, bánatos arcú emberek húzódtak meg. Férfiak, nők és gyermekek vegyesen. Kezeikben valami batyuféle. Ruhákkal és ennivalóval volt az tele. Látszott, hogy nagyon siettek valahonnan. Halk hangon beszéltek s könnyes lett bele a szemük. Egyik ezt látta, mikor megölték, a másik meg azt, mikor elhurcolták... Ez sincs itt... Rettenetes!... Istenem, őt is elfogták, az ifju papjukat... És félő arccal mentek mind beljebb a rengetegbe...

A csupasz sziklák közt egyszerű-csak zsoldárénekek hangja csendült

* Fulcrand Rey, a 24 éves hugenotta (református) predikátor, XIV. Lajos francia király protestáns üldözésének egyik legelső áldozata volt: akasztófán halt meg hitéért. Lásd: Dr Perrier Lajos „Les Cévennes Huguenotes” című munkájának 22-ik oldalát.

fel. Leteszik batyuikat az emberek. A kalapok lekerülnek a fejekről. A kezek összekulcsolódnak. Egy ősz ember olvassa a megmentett Bibliát. Majd száll az egyszerű ima az ég felé. Belezokog egy-egy női hang. Istentisztelet a vadonban!... És az arcok mégis olyan szomorúak maradnak. Hiszen mindenki arra gondol, pár nappal ezelőtt a templomban volt az istentisztelet. A szemek keresnek valakit. Igen, akkor egy drága ifju olvasta a Szentírást. Akiknek lelkéből úgy szállt ki a vallomás, mintha magában hordozta volna az apostolok hitét, meg szülőföldjének álmát... Róla suttog most az egész környék. Elfogták. Megölik. Oly kevés a remény...

Bent a város börtönében, összebilincselten ül egy fiatal férfi, a 24 éves hugenotta pap. Tisztában van vele, hogy mi vár reá: a halál. Semmi megbánást sem érez szívében hivatása miatt. A hosszú éjjelt imádkozással töltötte és olyan könnyű most a lelke. S hogy hajnalban, megviláglott börtöne kis ablakán át, valami a fénylő Napból, megjelent előtte, félhomályban, édesapjának az arca, mikor regélt a régebbi üldözésekről, édesanyja haláláról. Mostan ő lett a regézőse... Mosolyogva jött elő a csak 14 éves gyermekarc. Akkor határozta el magát erre az életre. Krisztus kis reménykedő gyermeke!... Aztán jöttek a küzdelmek. Az élet. Velük jött egy hívő angyal, egy fehér arcú szép leány, hogy boldoggá, még erősebbé tegye az ő lelkét... A büszke, élvezetekért rajongó király rendelete, feketén

suhintott bele ebbe a növekvő, tiszta életbe. Kiirtani minden hűgennőt az országból!... Hívei menekülése. A templom lerombolása. Vér. Durva megbilincselés! Iszonyatos, hogy őt éppen a karjaiból tépték ki. Búcsúcsókja, mintha most is égetné a száját. Szavai, talán a jövőbe látott:

— Ne féljen. Minket már ugy sem választhatnak el egymástól. Ha meghalunk, egyik leszünk a másvilágon...

Mikor elhurcolták, kacagtak. Ütötték. Szidták. De nem fájt teste, a lelke fájt csak, siratta álmait és azt az elfogott drága leányt...

Félbeszakították. Fegyveresek jöttek tudára adni, hogy rögtönítélő bíróság elé állítják. S megbilincselten felvitték börtönéből egy világosabb szobába, ahol vártak már reá összeloborozott, álmoszemű bírái. Nyugodtan végighallgatta a vádat, hogy bűnös eretnek. Ezreket rabolt el az idevezítő egyházból, köztük a menyasszonyát, aki most börtönbe került. És még a király rendelete után is volt bátorsága, a Sátán segítségével ezt a rettenetes életet továbbfolytatni... Nem tagadott semmit. Meggyőződésből tett mindent... A bírák megértően néztek össze. És akasztófára ítélték... Mikor meghallotta az ítéletet, csak annyit mondott:

— Sokkal enyhébben ítélték el, mint az én Megváltómat. Ő érte, nem bánom, ha összetörnek és ha megégetnek is.

Elítéltetése után újra levitték börtönébe. Megkérdezték, mi a kívánsága? Nincs-e szüksége szerzetesre, hogy megkönnyebbitse eretnek lelkét? Vagy nem akar-e enni valamit? Halkan utasított vissza mindent. Csak azt kérte, hogy míg halála pillanata eljön, hagyják egyedül.

Mikor megint magában maradt, megvigasztalódott arra a gondolatra, hogy erős volt. Isten nem

hagyta el. És valami csendes megnyugvás kerítette mindjobban hatalmába a lelkét... Boldogan emlékezett, szinte félálomban, milyen otthonosnak is érezte ő magát, midőn hitéről beszélhetett. Mekkora öröm volt, ha predikálása után láthatta a megvillant szemeket, a tiszta életért lelkesedő arcokat... Eszébe jutott menyasszonya és a szeretet, ami körülvette... És tegnap vége lett mindennek. Nem zugolódozott. Lelkében ott élt már a jövő képe, a szabadság. Az Ur így akar igazi hívőket teremteni, az ő mártír testükön keresztül... Halkan dudolni kezdte kedvenc zsoltárait... Érezte, nemsokára utána jönnek. Utolsó nagy pillanat — gondolta — az imádkozásra, míg e földön lesznek. És imába fogott, utoljára, egyedül. Áldotta az Istent, hogy ilyen életet adott neki. Kérte, hogy halála pillanatáig tegye bátorrá őt, mint ahogy kegyelmes volt vele idáig. Imádkozott elfogott menyasszonyáért, híveiért, akik meghaltak, akik erdőben, sziklák között élnek most vezető nélkül... Az Ur adjon erőt nekik hitük megtartására... Mind tovább és tovább terjedt imája... Mintha egy távoli szebb jövőben élt volna már, hol a sok szenvedés után, kegyeletes arcok szabadon énekelnek az Istennek... Szent békesség lepi el a világot...

Megzavarták. Utána jöttek. Fegyveresek közt vitték a vesztőhelyre. Örvendett, hogy ekkora megpróbáltatás dacára erősnek érezte magát... Kíváncsi néptömeg kísérte mindenütt. Haragudott rájuk, hogy eltakarják előle, városának kedves helyeit. Búcsuzott a házaktól, a vidéktől. Mind egy szép ifju életről beszéltek, amelynek napsugara az a fekete leányszem volt. Nagyon szerette őt az Isten, azért veszi most magához... Megérkeztek az akasztóházhoz... Megérkeztek az akasztóházhoz, amely a reggel leple alatt készült el. Hivatalos körülményes-

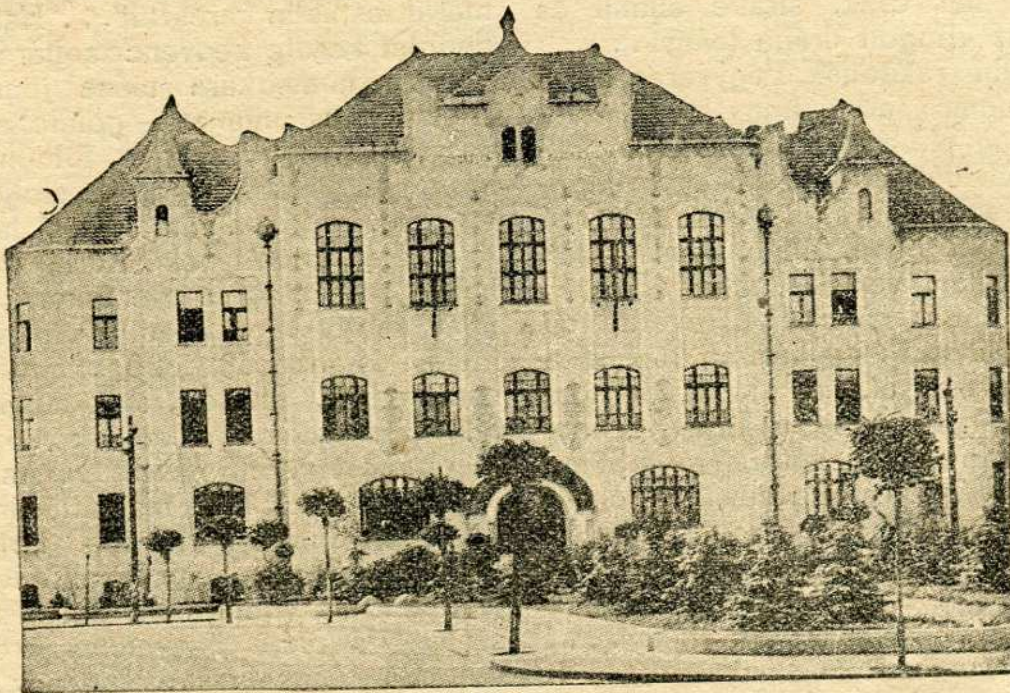
séggel felolvasták bűnét, hogy eretnek és mindazt, amit már hallott bírától... Halállal kell mostan meglakolnia érette...

Odaállították az akasztófa alá. Mellette két szerzetes pap imát morgott. A hóhér nyakára huzta a köteleket. Mielőtt megfojlhatta volna, fiatalos reménnyel, hangosan kiáltotta bele a báméskodó tömegbe:

— Érzem, hogy Isten által győzni fog még az igaz hit és a szeretet az életben!

Azután minden elnémult. Egy hitéért élt lélek ment számadásra az Ur elé...

Messze, börtönének hideg kövén, zokogott egy leány. Megérezte, hogy búcsuszavai beteljesedtek. Sohasem csókolhatja már meg azt az arcot: Imádkozott, hogy lelkük egymásra találjon az örökkévalóságban.

A marosvásárhelyi református kollégium, amelynek dísztermében tartottuk az 1930. évi nagyhét konferenciáit.

„Magad számára teremtetted minket Uram és nyughatatlan a mi szívünk, amíg Tebenned el nem pihen.“

Augusztinusz.

RÉGI JAPÁN KÖLTŐK.

Műfordítások a Krisztus utáni 8, 9 és 10. századbéli japán lírai költészetből.

I.

Szerelemtítkolás.

[Ismeretlen költő verse a Krisztus utáni 8-ik századból.]

Ha szíved értem vágyik, ég, sohajt,
 Ugy, ahogy engem érted vágy emészt:
 Mért tétozazol, hogy nékem bevalld?...
 Ha megkérdez egy szomszéd, vagy rokon
 És kérdésére választ-adni készit,
 Hogy mért árnyalja bú a homlokom:
 Mondd kedvesem, mondd,
 Milyen szavakkal adjak erre választ?

Neved kibuggyan ajkaim között
 S a hirtelen pír árulója lesz,
 Hogy életembe képed költözött...
 S hazudom, hogy a hold árnyéka volt,
 Mely sápadt orcáimon révedez,
 És ami búsit, az csupán a hold...
 Ó, bárcsak fájó
 Szívemet is így ámíthatnám el!

II.

Férj és feleség.

[Ismeretlen költő verse a Krisztus utáni 8-ik századból.]

Feleség:

A többi asszony férje mind
 Kényesen lóháton üget
 S te szegény uram csak gyalog
 Mászod a hegyet-völgyeket.

Én nem nézhetem ezt tovább,
 Orcámon könny és szégyen ég,
 Szövetkezném a bűnnel is,
 Ha rajtad így segítenék.

A fátylakat, a tükröket.
 Az egész hozományomat
 Add el s az árán íziben
 Szerezz magadnak egy lovat.

Férj:

Hát, hogy majd én járjak lovon
 S te feleségem meg gyalog?!
 Inkább veled csevegve, én
 Én magam is gyalog ballagok.

III.

Tavaszi és őszi.

[Nukata hercegnő verse a Krisztus utáni 8-ik századból.]

A tavasz jön, piheg.
 Virágruhát ölt fel már a határ
 S a tavalyi dall zengi a madár,
 De a szívem hideg.
 És kósza vágy vonz kifelé
 A hegy lejtőinek.
 Tavasz varázsa szívemet
 Alig érinti meg.

Mert Ősz a kedvesem.
 A zöld tavaszt ott fenn a hegyeken
 S a zöld ifjakat én kinevetem,
 Mert Ősz a kedvesem.
 Ó, bár már volna újra itt
 S terülne szélesen:
 Aranyló vörös lombjait
 Nézném szerelmesen.

IV.

Az emberi élet múltó volta.

[Curajuki költő verse Krisztus után 900 körül.]

Illat, színek nem változnak,
 Nékik örökegy a nyár.
 De ki e fát elplántálta:
 Vissza nem tér soha már.

Emberélet elmúlandó,
 Elpezsg, mint a tengerór.
 Holnap a nap újra süit majd
 S rám — ki tudja — süit-e már?

V.

Hívatlan vendég.

[Ismeretlen költő verse Krisztus után 900 körül.]

A vénség kellemetlen vendég
 És nem szívesen látott fajta.
 Ha hozzám látogatni jó, majd
 Megpróbálok kifogni rajta:
 A zárt kapuba bujva liitkon,
 Kikiáltok: „Nem vagyok itthon!”

VI.

Haldokló költő hattyúdala.

[Ismeretlen költő verse ismeretlen időből.]

Jóízű ételt
 Jó étvággal ettem.
 Meleg ruhában
 Szükséget nem szenvedtem.
 A hetvenhét évet
 Fejem megérte.
 A nagy Buddha örökké
 Ádassék érte.

Fordította: Szombati-Szabó István.

TUSAKODÁS.

Irta: Kiss Ferenc ref. tanító, Tamáshida.

Nagy János kint doldozott a hátrában, tengerit kapált. Dologközben kedvetlen gondolatok keserítették. Olyan jól meggondolta, százszor kiszámította, nehogy baj legyen, míg belevágott abba a földvételbe és mégis bajba sodorta. Eleinte jól ment minden; két év alatt kifizette a fele árát; most azonban a gabona ára felére esett, így aztán mégannyit kell előteremtenie, hogy egészen kifizethesse. Mintha csak újra megvásárolná! A házat is kijavíttatta; azt is ilyen számítással. Most aztán nyögheti! A jövő héten törleszteni kell, kamatot fizetni. De miből? A borjut szeretné megtartani, jármos-jószágoknak szánta, a hizó félkövér. Gabonája éppen csak annyi van, amennyi szűkösen elég ujig. Bankba menjen, kilincseljen kezesek után, kölcsönből fizesse az adósságot? Azt a bolondot nem teszi! A családnak ruha kéne, meg lábbeli. Honnan? Miből?...

Aztán a gond más oldalról is keríti. Beteg lett a kis lánya. Nincs perce, hogy rá ne gondoljon, az aggodás nyugtalaná, kapkodóvá teszi. Ma reggel édesanyját is megbántotta; nehéz szóval, gorombán. Nagyon megbánta. Sokért nem adná, ha meg nem történt volna. Nem is tudja elgondolni, hogy esett meg vele? Dehát a baj, a nincstelenség, a szegénység!... Mert mindennek a szegénység az oka... Hejh!... hát már ő nem tud a szegénységből kigázolni? Hát már mindig így lesz? Robotol egész életén át, dolgozik szakadásig, huzza az igát, durja orrával a földet s még csak annyira sem halad, hogy a legszükségesebbeket biztosíthatná, hogy ne kellene mások segítségé-

hez folyamodnia, hogy elkerülhetné a megalázásokat...

Bezzeg, másoknak milyen jó dolguk van. Lám... Vékás Bodroginak száz hold földje van, de a gőgjét ezeren sem tudná kitergetni! Ott van Epés Török András, akinek kilenc kőlábas háza a legszebb helyen diszeleg, családjával sincs, csak a hasának él; a szegény csak akkor jut eszébe, ha csufolódni akar. Micsoda érdemük lehet az Ur előtt, hogy így megáldotta őket? Hejh... hogy őneki mért nem ád az Isten csak husz holdat, vagy csak tizet, hogy volna min kitergetnie a gondját! Vagy ha már földet nem adott, mért nem segítette meg, hogy lett volna belőle ur; ügyvéd, doktor, bankos, akik hintón járnak, meg autón. Vagy volna valami tudománya, mestersége, csak szabadulhatna valahogy ebből a nyomasztó szegénységből; lehetne valahára módos, boldog ember!

Igaz, sokszor hallotta, a tiszteletes is prédikálja... a bibliában is megolvasható, hogy nem a vagyon térszen igazán boldoggá: ellophatják, rozsdá, moly megemészthetik... az élet változásai megsemmisíthetik. Példákat is mondanak. De nem beszélnek azokról, akik megőrizték, szerencsések vele, boldogok. Sok ilyen példát látott, sőt... ha igazán bevallja... alig tud olyan esetet, amikor a vagyonból boldogtalanság származott, hanem származott belőle megbecsülés, tekintély, elégedettség, ami az életet szépen formálja, értelmet ád neki. És Nagy Jánost lázas, epesztő sóvárgás fogta el a vagyonért. Áhitozása még növekedett, amikor elgondolta, hogy

ő neki is éppen semmi reménye sincs arra, hogy valaha módos, gazdag emberré lehessen.

Pedig... ha ő neki volna... bizony nem lenne rá méltatlan! Akkor is megbecsülné magát, meg másokat is! Ő már kijárta a szegénység iskoláját!

Mióta az eszét tudja, mindig a dolognak élt. Azt szolgálta, az uralkodott rajta. Már gyermekkorában elszedte játékait, ostort, botot nyomott a markába, pásztornak állította, hogy őrizze a másét. Alig bírta emelni a kapát, már napszámba dolgozott... a másén. Mindig a másén! Sohasem volt igazi szabad, vidám szakasza életének. 17 éves volt, mikor meghalt az apja. Attól fogva a gond is a nyakába ült, mint valami irigy, gonosz törpe, akit sehogysen tudott lerázni magáról; ólomsúlyal nyomta, megrontotta örömeit, nehézzé tette a lépését, a szive verését. Beteges édesanyjáról is gondoskodni kellett, meg a két kis hugáról. Minden erejével, odaadásával, magamegfeledkezéssel dolgozott értük. Nem is tehetett mást! Így hozta a sors! Igaz, megtörtént, akadtak emberek, akik az ellenkezőjére akarták csábítani: Szép ruhára, legénykedésre, kocsmázásra. Ugy mondták: Megdolgozott érte! Ezekben ismerte meg először a romlottságot. Elkerülte őket. Beállt szolgának. Abban sem volt szerencséje. Gazdái nehéz természetű, kapzsi emberek voltak; kihasználták tapasztalatlanságát, jóhiszemű, megbízó természetét s nem egyszer megkárosították ravaszsággal, erőszakosan, mohón... a garasért. Elvettek a keresetéből, törtek az anyja, kis hugai száraz kenyeréből. Hejh!... Hejh!... Komisz az élet! Lehetne napsugárgas is, de annyi az emberekben a sötét indulat, hogy a fényes nap sem bír velük!

Nagy János jószívű, jóakaratu,

szorgalmas ember, most azonban feltámadt indulatai uralkodnak, üzik, zavarják, kísértik.

Szokatlanul sulyos a kapa, a sorok is, mintha megnyultak volna. Izzadva, nekibúsulva vágja a földet. Amint tovább halad a soron, tovább gondolatban is.

Hugai férjhez mentek. Ő is megházasodott. Az asszony hozott egy hold földet. Dolgoztak, takarékoskodtak. Ma már van kis házuk, két hold földjük, a harmadikkal most birkóznak. Család is van: két fiu, egy leány. Velük van az édesanyja is. Megélnék valahogy, sok küzkődéssel, gondnal. Sulya van minden garasnak, szigoruan kimérve minden falat kenyér. Nagy zsarnok a szegénység! János szinte-szinte érzi, hogy megkötözte, rabszujra fűzte. Nem enged szabadabb mozgást. Nem engedi, hogy kinyujtsa kezét jobb falat után, egy kis ital után, könnyebb életmód után.

Elért az utolsó sor végére. Még összeszedett pár öl kukoricaszárát, feldobta a szekér derekába. Feltette az ekekapát, bejármozta az ökröket, csendesesen, tempósan elindult hazafelé. Útközben a vetést nézegette, bírálgatta. A liszta kék ég s a zöldelő határ szemlélésében lassan-lassan engedett a nagy lelki-feszültség is. Sötét gondolatai, ezek a károgó fekete madarak elszállottak, bár lelke mélyén most is ott nehezedett beteg gyermekéért való aggódása, édesanyja megbántásán való bánkódása.

Előtte, nem messze, öreg asszony vitt egy zsák gazt. A könnyü terhet vállára vette s előre görnyedve, tétova lépésekkel cipelte. János megösmerte: Keserü Sári, a csepütelegráf fő-fő mestere. Huh! te vén boszorkány, — sustorgott János, mert őtet sem kimélte ez a csunya száju banya, — ugylátszik, az ördög is téveszt, máskülönben rég elvitte volna! De aztán meglátta a

könnyű teher fölött azt a másik terhet: a viszontagságos évek sorát, a küzdelmes élet súlyos terhét, amit lám . . . milyen erőlködve, milyen fáradtan emel ez az elnyűtt fonnyadt test. Ahogy utólérte, levette válláról a zsákot, feldobta a szekérbe. Üljön fel Sári néni, — szólt hozzá, — haza viszem, ugyis arra megyek. Jó, jó, tudom fiam, másképp fel se vettél volna, — szurkálódzott amaz. Felmászott az ülésbe s kezdte leadni a legfrissebb híreket. János hagyta kelepelni, oda sem figyelt. Akár a két ökre. A falu végén, kunyhójánál letette s csendesen tovább indult.

A nagy utcán haladva, a második szögletnél bekanyarodott. Amint végigszárnyalt szeme az akácok során, a jólösmert kedves házakon, eltűnt szívéből a keserűség. Melegség öntötte el. Érezte, mily kedves néki ez a hely! Mennyire szívéhez nőtt. Érezte, milyen szeretettel tapad lábához e föld, hogy öleli magához, hogy száll bele fáradt lábaiba új erő. Itt van már az ő háza is. Nyílik a kapu, bizonyágául, hogy mindig várják. A széles nagy világon ez a kis hely az, mely őtet várja, melyhez elválaszthatatlanul hozzátartozik, mindenütt idegen volna . . . teher. A két gyerek, Imrus meg Lajcsi segítenek. Bekötik az ökröket, helyére tolják a szekeret. Közben megkérdi az asszonyt: Hogy van Ilonka? Alszik, — mondja az, — aludt egész délután. Akkor nem háborgatom, hadd pihenjen, — szól János, — az a legjobb orvosság. Hát édesanyám? Vigyáz Ilonkára, feleli az asszony . . . Megérti, hogy az ő éles beszéde, bántása elfelejtődött, elszállt ebben a körben, ahol szeretet övezi mindenfelől.

Hozd ki a másik dakumat, meg az oltókésemet, — szól, — megyek a méltóságáékhoz. Zsebrevágja a fenőkövet is és elsiel.

Az uri lakot vasrácsos kerítés

külön íli el a falusi házaktól, attól az egész világtól, melyben János otthonos. Mikor belépett a kapun, úgy érezte, mintha egészen más világba került volna, ahol ismeretlen az a sok kicsinyes baj, gond, vesződség, amiből a szegény ember élete tevődik össze. Tudta, hogy csak a méltóságos asszony van itthon, aki a fia szerencsétlen halála óta állandóan itt tartózkodik. Szomorú, bánatos asszony, a környék jótévő anyyala. János átkerült a park hátulsó részére, ahol a kertész rózsákat szemzett. Ő is munkához látott. Nagy figyelemmel dolgoztak. A méltóságos asszonyt is csak akkor vették észre, mikor már mellettük állott. János alázatosan köszönt. Mélységesen tisztelte ezt a finom, kedves beszédű, jóságos úr asszonyt, aki most fekete ruhájában, fehér arcán mondhatatlan bánalával, olyan nagyon egyedülállónak, társalannak tetszett. Feltűnt néki, hogy tiszta nézésű szemeiben, melyek máskor a megnyugvás, megbékélés tisztaságát sugározták, most nyugtalan tüzek villantak, az üzött léleknek, reményvesztettségnek idegtépő lobbanásai. Tova sétált, meg visszatért s szóltanul szemlélte munkájukat. János éppen gazdag, hatalmas vadrózsatóhoz ért, melynek egyik dús, kövér hajtása a földtől alig arasznyi távolságban fakadva, fiatalon, üdén szökött a magasba s tárta leveleit a napsugárnak, az életnek. János dologtól durva, erős, csontos keze alig ért hozzá, gömbösen tört ki a törzsből, mély sebet hagyva maga után. Az a halvány asszony elnyílt szemmel nézte, keze tiltó mozdulatba rándult . . . de már későn. Óh . . . hogy tehette? . . . hogy tehette? . . . sirt fel fájdalmasan annyi panasszal, olyan vádolóan, hogy János úgy érezte, mintha szívébe szurtak volna. Megdöbbenve nézett utána, meghajolt testére, sírástól meg-megrázkódó vállaira.

A fia van eszében, — szólalt meg mellette a kertész. A jövő héten lesz egy éve, hogy főbe lőtte magát. Mostanában megint sokat sir, sokat vergődik. Mindenben fiát látja, — folytatta aztán amint a letörő ágra nézett. Megsajnálná a pogány is.

János elgondolkozott. Hát ilyen nagyon fájlalja a törzs ágának vesztét? ... A jóság, a fájdalom ugyanazon uton járnak? ... Lám ... a környék jótévő, könyörületes angyala ... szegény szerencsétlen üzött lélek, sebzett szívü édesanya, aki enyhületetadó balzsamfüvet keres a könyörület csodakertjében.

És megnyílt lelkének kincsesháza, hogy odahelyezze a letört rozsaágot az olthatatlan szeretet jegyüül ... a főviskronához.

Akkorsem csitult szívének hánykódása, mikor távozóban kilépett a diszes kapun.

Oththon már várta a kis Ilonka. Édesapám, édesapám, — muzsikált a hangja, — mit hozott nékem? János talán sohasem érezte a szeretetnek azt a magávalragadó áradását, mint most, amikor átölelte ezt a gyöngye kis gyermektestet, ezt a belőle sarjadoszott életet ... ezt a ... rózságot, Kutatóan nézett rá, aggodás, szorongás, vizsgálódás volt az odahajlásában: Vajjon beteg még, vagy tul van a veszélyen? Nagy megnyugvással állapította meg, hogy nincs baj, a kicsi rendbe jön, csak még vigyázni kell rá. Leült a zsámolyra, ölébe vette s vidáman segített néki a zsebei kutatásában. Az egyikben árva pénzdarabra ta-

láltak: azt neki adtn s most már közösen találgatták, mi mindent vesznek azon a kincsen.

Halkan megérkezett az éj, ez az örök vándor. Felütötte sátorát, kirkakta portékáit: Kiteregette sötét bársonyát, kiaggatta ragyogó ékszereit.

Bent a kis házban, lámpafény mellett dolgozott a család. Tengerit morzsoltak. A két gyerek a csutkából lámpást mesterkedett Ilonka számára. Vidáman beszélgettek. János most nem mókázott, pedig ropant jól értett hozzá. Nézte a gyermekek játékát és tervezgetett. Imrus, a nagyobbik fölemives leszen, lát-szik minden dolgán; Lajcsiból mesterembert farag, kovácsot, vagy asztalost, mindig a szerszámokal hibelődik. Szegények lesznek? ... Én Istenem! ... hát olyan nagy baj az? Majd ügyel rájuk; ugy neveli őket, hogy kevéssel beérjék.

Nagymama lefektette Ilonkát. A morzsolásnak is vége lett. Pihenni tért az egész család.

János még sokáig forgolódott, nem tudott elaludni. Számitgatott, tervezgetett. Mit tegyen? ... Hát eladja a borjut; ha nem futná az árából, ott van a hizó is ... aztán a vetés is szép ... jó termés ígér-kezik ... és még mindezenen tul valami, ami olyan nagyon idejében jött, ami olyan igazán megvigasztalta, lecsendesítette, megnyugtatta... és ami a nagy vilázás, tusakodás után sóhajjal szakadt fel a melléből: Jó az Isten, jót ad!!

HA VISSZATEKINTEK ...

Ha visszatekintek
Elszállt életemre:
Volt részem elégszer
Igaz szeretetbe.
De soha senki úgy
Nem szeretett engem,
Ahogy te szerettél,
Napsugaras szívvel
Édesanyám lelkem!

Ha visszatekintek
Elszállt életemre:
Úgy születtem én is
Viszont-szeretetre.
Hálátalan máshoz
Soha nem is lettem,
Csak neked maradtam
Örökös adósod:
Édesanyám lelkem!

Szabolcska Mihály.

MUNKANÉLKÜLIEK.

Irta: Szaplanczay Bertalan ref. lelkész Nagybánya.

Az országok, államok rettenetes betegsége, melynek gyógyszerét még nem találták fel: *a munkanélküliség*. Ez a betegség végzettsé válhat egész Európára akkor, mikor a gazdasági válság miatt amúgy is mindjobban lerongyolódnak, eladósodnak az országok s amikor az orosz szovjet minden alkalmat felhasznál, hogy a zavarosban halásson és az elégedetlen néptömegeket a törvényes rend felforgatására uszítsa.

Ez a betegség is olyan, mint minden más betegség: *nem válogat*. A győzőket épúgy megtámadja, mint a legyőzötteket. Anglia a maga 2 millió, Amerika a maga 5 millió munkanélküliével épúgy érzi e betegség súlyos következményeit, mint Németország azzal a 3 millió emberrel, akik dolgoznának, de nincs, aki munkát adjon nekik, akiknek nincs mit dolgozniuk. Ime, három államot említettünk és 10 millió munkanélkülit számolhatunk össze csak ebben a három államban. Hát a többiekben! Gondoljuk el, hogy ezek *mind engedelmes eszközei a bolsevizmusnak és örök ellenségei a fennálló társadalmi rendnek*.

S valljuk be, hogy rettentő állapot az, amelybe ezek az emberfésztvéreink saját hibáikon kívül kerültek. Egyrészt a gépek okai a munkanélküliségnek. Mert 10–20 ember helyett dolgozik egy-egy gép. De másrészt oka a telhetetlen tőke, amely előtt a munkásnak, az embernek csak addig van értéke, míg ki tudja használni, míg az hasznot hajt neki. Lehetnének a tőkének nagy feladatai és lehetne nagy hasznára az emberiségnek, de ma a tőke 99%-a csak kizsákmányolásra

törekszik, s célja a meggazdagodás, a profit, a pénz, amely az embert egészen hatalmába kerítette. Csoválhatjuk-e ha az a munkás, akit lelkiismeretlen vezetők a saját önző céljaikra akarnak felhasználni, elvakulva és feldühödve tajtékzik a tőke, a munkaadó ellen, mert azt látja, hogy annak egyetlen célja az ő kizsákmányolása!? Pedig azok a vezetők, akik először az istenhitet ölik ki belőle, azután a törvényes rend felforgatására uszítják őket, szintén csak kihasználják, mert a szakszervezetek vezetői, titkárai munka nélkül megélik az uszításból.

Nekünk tehát nem gyűlölettel kell viszonzni a félrevezetett munkásság gyűlöletét, hanem sorompóba kell állni az emberi jogokért. Azt mindenestre látnunk kell, bármint álljon a dolog, hogy azok a milliók, akik munka nélkül vannak, saját hibáikon kívül szenvednek. És próbáltuk-e már végig gondolni, mit jelent egy emberre nézve, hogyha kidobják munkájából, állásából és hiába akarja, nem tudja megkeresni mindennapi kenyerét? Elgondoltuk-e már, mit jelent az apára, ha látja, hogy gyermekei éheznek és ő a maga erejével, munkabírásával tétlenségre van kárhoztatva, mert nincs munka! Nem koldusfillért, nem kegyelemkenyeret, nem adományt, hanem munkát kér, melyet tisztességesen elvégezzon, hogy megkaphassa érte a megszolgált díjat és kenyeret vehessen éhező családjának. S nem kap munkát. Nem érthető-e, ha az ilyen ember felháborodik azon, mert amíg ő nem tudja megkeresni az övéi fenttartására szükséges ételmeit, százak és ezrek gazdagságban dőzsölnek és mun-

kátlan, renyhe életükkel csak terhére vannak a világnak! Nem érhető-e, ha korgó gyomorral, éhesen jár s kél a selyembe és bársonyba öltözött gazdagok között, a roskadásig megrakott kirakatok előtt, — melyeknek legfeljebb üvegét nyalhatja meg — és vak haragjában bosszút forral mindenki ellen, aki nem jutott még olyan nyomorba, mint ő! És vajjon *nem képmutató-e az, akinek az ilyen ember számára csupán kenetes biztatása és kegyes szólamai vannak?*

Könnyü, kedves olvasóm békétlenkedni és elégedetlenkedni, mikor azt látjuk, hogy ennyi és ennyi bevétel helyett ennyivel és ennyivel kevesebb van. De mit szóljon az, aki előtt egyáltalán nincs étel, mert száraz kenyérré sem telik!

Igy talán inkább megérthetjük szegény, szenvedő embertestvéreinket. De még azzal, hogy megértettük, semmit sem használtunk nekik. Már pedig nekünk kötelességeink vannak embertársaink iránt. Hogyan kezdjük? Semmi esetre se kenetes szavakkal. Sőt ne is szavakkal. *Tettekkel kell kezdenünk. Egyetlen méltó dolog egy vallásos emberhez, ha vigasztalni és segíteni akar: a tett.*

A vallást és a vallásos embereket azzal vádolja a szocializmus és kommunizmus, hogy azért íntik a szegényt türelemre és azért ígérgetnek túlvilági jutalmakat, hogy a meglevő türehetetlen állapotot fentartsák. Azt ők nem tudják, hogy azok a valóban létező szemforgatók és kegyesek, akik mások számára predikálják a szegénységet, aláza-
lóságot, s maguk gazdagok és gőgösek: nem igazán vallásosak. Mert ha azok lennének, akkor tudnák, hogy javaik csupán kölcsönkapott javak, amelyeket azért kaptak Istentől, hogy minél több szenvedést enyhítsenek és nyomort oszlássanak. Mi tehát, kedves olvasóm, tetteinkkel cáfoljuk meg ellenfelein-

ket és ne csak feleslegeinkből tudjunk adni ezeknek a szerencsétlen embertársainknak, hanem tudjunk áldozatot is hozni!

Egy még helyesebb módja is van a segítségnek: *munkaalalmat kell szereznünk a munkanélkülinek, hogy becsületes és tisztességes munkával megkereshesse kenyerét, mert míg a segély, az alamizsna az erős, egészséges ember önérzetét lassan, lassan kiöli, dologtalanságra szoktatja, addig a munka önbecsülést kelt fel.*

Ez utóbbi módszer tehát a munkaalalom nyújtása még egy más okból is helyebb: *megismerjük, ki az igazi munkanélküli és ki a dologkerülő.* Mert megértem azoknak az ellenvetését, akik a tengersok naplopóra hivatkoznak. Valóban nehezen ad az ember munkával keresett jövedelméből olyanoknak, akiről nem tudja, vajjon igazat mondanak-e, vagy hazudnak. A munkaalalom felajánlása eldönti ezt a kérdést és felvilágosít bennünket afelől, hogy komolyan kéri-e, keresi-e a munkát valaki, vagy csupán ürügynek használja fel a munkátlan életre?

De bárhogy álljon is a dolog, ha bizonytalanságban vagyunk afelől, hogy megérdemli, rászorult-e az illető segítségünkre, vagy nem, inkább adjunk. *Mert kétes esetekben inkább száz olyat segítsünk, aki nem érdemli meg, vagy nem szorult rá, mintsem könyörtelenül elzavarjunk egyet, aki valóban rászorult a segítségre s nyomorban van maga és családja. Hogy is mondja a Megváltó? „Amennyiben megcselekedtéltek eggyel ez én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtéltek meg; — amennyiben nem cselekedtéltek meg eggyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtéltek meg.“*

Vajjon hányan lesznek naptárunk olvasói között, akik segítenek megmenteni nyomorban levő, vagy a züllesztés útjára indult embertestvéreinkért?

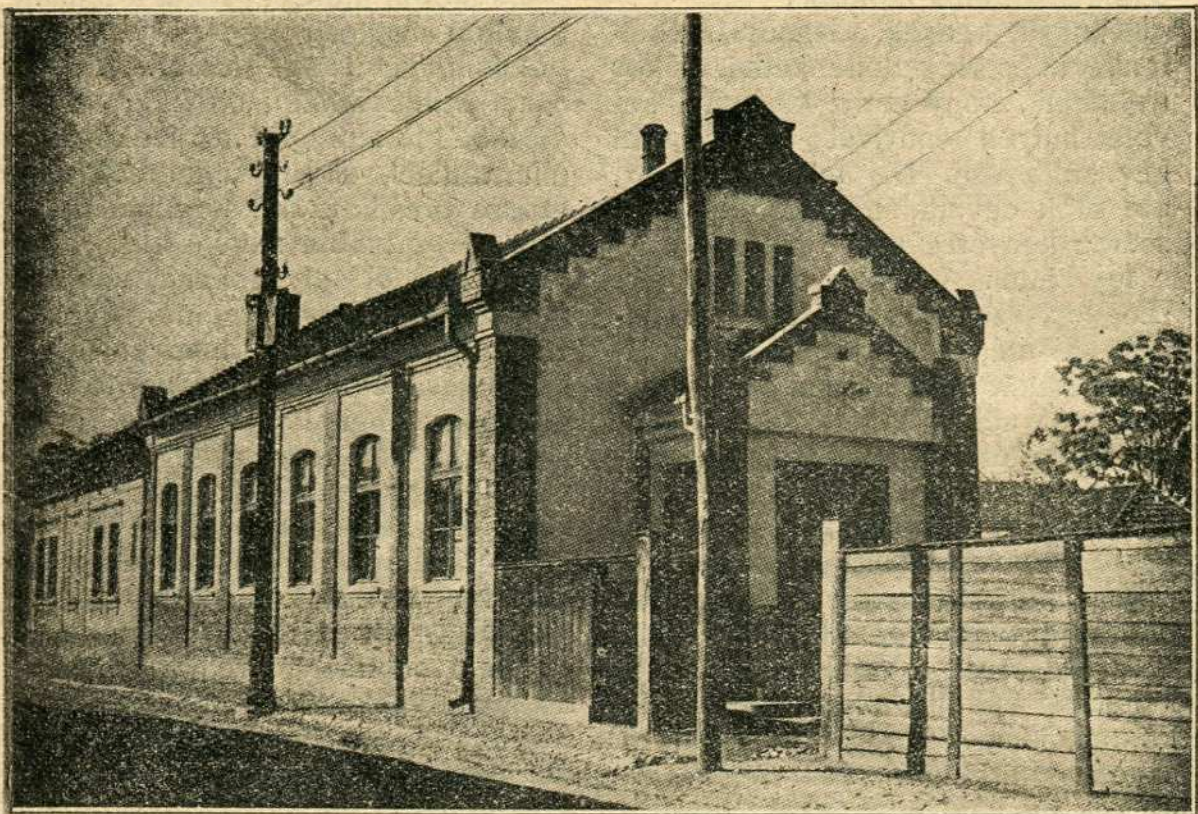
A NAGYVÁRADI REFORMÁTUS EGYHÁZRÖZSÉG IMAHÁZAI.

A reformáció koráig kell visszamennünk, hogy párját találjuk annak a lendületes fejlődésnek, amit a nagyvárad-i református egyházközség az utolsó tíz évben felmutat.

Még tíz évvel ezelőtt két temploma és két rendes lelkésze volt,

Ami a nagyvárad-velencei imaház építésének történetét illeti, az klasszikus példája annak, miként lehet anyagiakban igen szegény gyülekezetben a hivek külön megterhelésénélkül, pusztán önkéntes adakozásból létesíteni egyházi intézményeket.

Több mint három évtizedes multra

Nagyvárad-velencei imaház.

ma már a két templom mellett két imaház is várja az Isten tiszteletére sereglő hiveket. A két templom képét közöltük cimlapjainkon; ez alkalommal a két imaházat mutatjuk be.

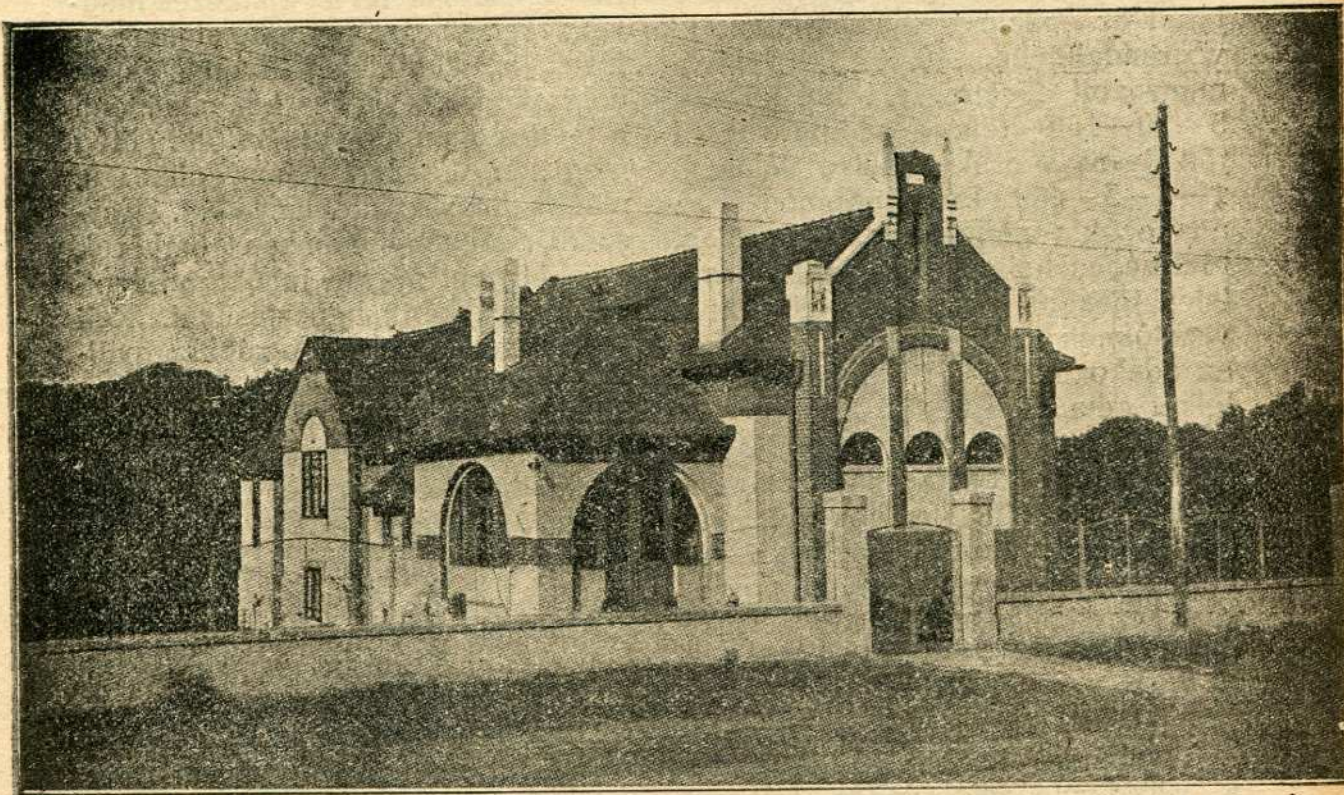
...

Időrendben első a nagyvárad-velencei imaház, amelynek építését — Kiss Károly várad-velencei lelkész előadása után — a következőkben ismertethetjük:

tekinthet vissza az az Istenháza utáni szentséges sóvárgás, az a buzgó vágyakozás, mely a reménységben meg nem fáradva, valóságos hangyaszorgalommal, szinte tégladarabonként gyűjtögette össze az építéshez szükséges anyagot, szinte fillérenként, több mint 200,000 lei építési költséget. Az építési törekvés legelső hangadói s a gyűjtésben legtöbbször fáradozók nevei: dr Tóth Ferenc, dr Várady Zsig-

mond, Bartha Balázs, Bartha László, Török Sándor, Vári Imre, Nánássi Károly, Dobi István, Kiss Ferenc, Tikos András, Kiss Gyula, Kiss Károly, Szőke János, Molnár Bálint. A világháboru természetesen, mint annyi sok más szép terv továbbvitelét, templomépítési szándékunk megvalósulását is lehetetlenné tette, sőt a gyűjtést is szinte öt éven át teljesen megakasztotta. Ám a háboru után, midőn a rettentő viharborzalmi alól felszabadult lelkek

működő intézmények létesítésére. Az 1921 július 31-én tartott presbyteri gyűlés határozta el, hogy az új imaházat már az 1922. év tavaszán megépítteti. Bizottságot küldött ki dr Olasz Béla elnöklete alatt, dr Szeghalmy Sándor, Csernák Béla lelkész és a Velencén lakó presbyterekből, hogy az egész városra kiterjedő gyűjtést eszközöljön s általában az építkezés előkészítésére tegye meg a szükséges lépéseket. E bizottság fáradhatatlan

Nagyvárad-réti imaház.

hálaadása nemcsak szavakban, de áldozatos cselekedetekben is megnyilatkozni kívánt, mind többen és többen sorakoznak zászlóink alá, kik belátják, fájdalmasan érzik, hogy a rendkívüli események nemcsak az anyagi, de a szellem-erkölcsi világban, az emberek lelkiületében is nagy rombolást idéztek elő, tehát ha valaha, most van csak szükség a romok eltakarítására s új lelkivilág megépítése érdekében

buzgóságának eredménye, hogy az építés ügye az 1922. év április 28. napján tartott presbyteri gyűlés elé már annyira előkészített állapotban kerül, hogy a gyűlés dr Thúry Kálmán főgondnok előterjesztésére egyhangu lelkesedéssel mondja ki az imaház-iskolának még azon évben leendő megépítését. Egyben építési bizottságot küld ki az építkezés keresztülvitelére. Szabó Károly presbyter, műasztalos dija-

tanul magára vállalja az építkezés vezetését és irányítását, ugyanő készíti el a felnőttek és gyermekek befogadására alkalmassá, tehető padokat és szószéket, csupán az anyag árát számítván fel; példáját követik városunk legjobbnevű iparosai, kik szintén a legméltányosabb díjszabás mellett végzik szakmabeli munkájukat; a velencei gazdák és fuvarosok az anyag beszállítását végzik díjtalanul. Ha meggondoljuk, hogy nagyobb összeggel csupán néhai Németh Sándor hegyi doktor járult az építkezés költségeihez, ki végrendeletében 40,000 leit hagyományozott e célra, a többi költség 5—10—100 leies adományokból jött össze s csak elvétve találunk 1—2—3—400 leies adományt az adakozók végtelen hosszú sorában. Mélységes hálával kell leborulnunk Isten jóságos kegyelme előtt, ki a vezetőknak erőt, türelmet, kitartást, az adakozóknak az áldozatkészség lelkét adta.

A felszentelés örömnapján, 1922 szeptember 10 én, az imaházat zsúfolásig megtöltő gyülekezet egy lelki ajándékokban gazdag nap emlékével, nagyváradi ref. egyházunk egy felbecsülhetetlen értékű intézménnyel gazdagodott.

A velencei imaház felépítése és a várad-velencei rendes lelkészi állás megszervezése még nem elégítette ki a több mint 20,000 lelket számláló nagy és minden irányban egyre terjedő gyülekezetnek lelki szükségleteit. A Körös jobb partján elterülő Olaszi a háboru után elkezdett újabb meg újabb telepekkel úgy megnövekedett, hogy kétfelé osztása elkerülhetetlen volt. Így jött létre a nagyváradi ref. egyház negyedik, u. n. réli paróchiális köre, amelynek vezetését az 1927 április 24-iki presbyteri gyűlés egyelőre a püspöki hivatal által kinevezett

segédlelkészre, majd ennek távoztával dr Szabó Lajos segédlelkészre bízta, akinek leírása után adjuk a réli imaház építésének eseményeit:

Az 1928 április 1-én tartott presbyteri gyűlésen jelentette be a lelkészelnök az örvendetes hirt, hogy a Miniszter a város által imaház céljára ajándékozott telek adományozását jóhagyta s így az építkezés megkezdésének nincs semmi akadálya. A jelenlevő presbyterek Kiss Károly lelkész indítványára 80,000 Leit ajánlanak fel az építkezés megkezdéséhez. De megmozdulnak a hivek is, különösen örvendetes az a bizakodó és lelkes hangulat, ami a réli egyháztagokat eltölti. Még meg sem kezdődött az építkezés, már is hozzák adományait. Egyszerű, szegény munkás emberek egy-két napi ingyen munkára jelentkeznek és kérik beosztásukat. Réli presbiterünk ivekkel kezükben gyűjteni indulnak. S mintha dr Thúry Kálmán főgondnok szavai találnának termékeny talajra a szivekben, aki egyik gyűlésen ezeket mondotta: „a vallásos élet egyik pillére az áldozatkészség, mert a hitélet mezejének szép virágai csak úgy pompáznak teljes diszokban, ha azokat az áldozatkészség vizével öntözzük meg“.

Megkezdődik a munka. Az ellenőrzést Keztyüs János építész-mérnök presbyter végzi, teljesen díjtalanul. Iparosaink és munkásaink szinte versenyeznek a tökéletes és precíz munka elérésében, de hiveink adakozása sem csökkent. Lélekemelő, hogy midőn a réliek tudomást szereznek arról, hogy az imaház belső berendezése az amugy is megterhelt költségvetés miatt egyelőre elmarad, maguk vállalják garanciával az összeg előteremtését. Néhai Széles Sándor a karzat asztalosmunkáit, Szabó Károly a szószéket, Pázmány Gyula az Urasztalát készítik el teljesen díjtalanul. Nőszö-

vetségünk tagjai szebbnél-szebb Urasztali és szószéki terítőt készítenek. Agárdi István az összes mázoló-munkákat szintén teljesen díjtalanul végezte.

Végre elkészült az imaház, amely magában foglalja a lelkészi lakást is. Souterain helyisége, mely kétszáz lelket is befogadó terem, rendkívül alkalmas vasárnapi iskola, bibliakörök, énekkarok, munka- és kulturadélutánok részére. A közel egy holdnyi területet kerítéssel veszik

körül. Az így elkészült imaház ünnepélyes felszentelése 1928 karácsony ünnepét megelőző vasárnap történt meg. Karácsony ünnepén már az új imaházban dicsértük az Istent, kifogyhatatlan jóságáért és szeretetéért, hogy egyházközségünkben egy új bástyát emelt, mely hivatva van arra, hogy világító tornya legyen a sok sebtől vérző, de élni akaró és hinni tudó kálvinista magyarságnak.

ŐSEIM NYOMÁN.

Az én apáim a földet művelték.
Fentmaradt róluk falunkban az emlék:
Hogy rigmusos, nótás emberek voltak,
S váltig keveset szomorkodtak!

Szívemmel látom őket, ahogy nyárban:
Madárdalos, vadvirágos határban,
Dolog közben is — földszint vagy az égen, —
Méláz szemök a messzeségen!

Dallal, virággal nem tudnak betelni.
S hogy őszre kelvén, se virág, se semmi:
Templomba járnak, éneket vezetnek,
Százötven zsoltárt énekelnek!

— Utóduk én, ki elvetődtem távol,
Városra a vadvirágos határról,
Mig tart a nyár, mélázva, munka közbe:
Én is nótákat gyűjtök össze!

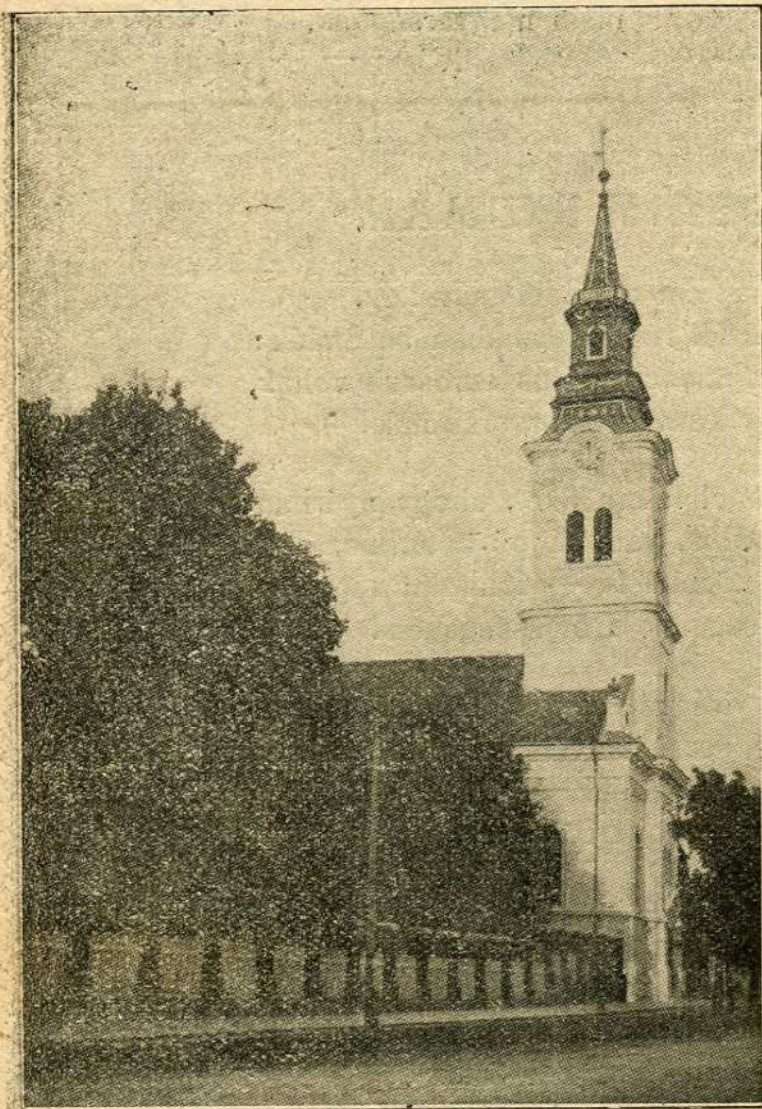
De őszre fordulván, — itt lesz maholnap, —
Ha vége szakad virágos dalomnak:
Hasznát veszem az ősi örökségnek,
S én is — a zsoltárookra térek!

Szabolcska Mihály.

A TENKEI REFORMÁTUS TEMPLOM FÉNYKÉPÉHEZ.

Hogy mikor alakulhatott Tenkén a ref. egyház, erre határozottan felelni — biztos adatok hiányában — nem tudunk. Valószínű, hogy

nem sokkal a reformációnak Magyarországra jövele után, mi mellett bizonyít azon körülmény is, hogy a feketekörözsvölgyi többi községek is ez időtájt fogadták el a reformációt.

A törökök 1598-ban Tenkét feladulván, ekkor az egyház is elpusz-

tult. Mikor kelt ismét életre, nem tudni, azonban, hogy már a XVII-ik században fennállott, bizonyítja az, hogy az 1671 június 7-iki debreceni zsinat Ajtai Györgyöt, az 1679 jul. 2-iki zsinat Erdődi Jánost, az 1686 szeptember 18-iki debreceni zsinat pedig Szatmáry Györgyöt küldte Tenkére lelkipásztorul.

A lelkipásztorok névsorát folytatólagos rendben Sulyok József jegyzi fel az 1774-ben kezdődő legrégebb anyakönyv első lapjára. E feljegyzés szerint Temesvárnak a törököktől visszafoglalása, — tehát 1716 után — 1754-ig tenkei lelkészek voltak: Némethi Péter, Liskai Pál, Balogh Gergely és ismét Némethi Péter. Azután jöttek: Harmathy Gergely 1754-től, utána Tusi Mihály, Földesi Sámuel, majd Kővári István, 1760-ban Máté János, utána Mocsai vagy Kun János, azután Győri Péter, 1766—1773-ig Gontza Ferenc, 1774-ben Sulyok József, 1775-ben Szivák János, 1777-ben Bartha István, 1785-ben Kabai János, 1786-ban

Gyöngyösi István, 1788-ban Kápolnási János, 1801-ben Szivák János. Vincze György 1809—1833-ig, Böszörményi József 1844-ig, Győri Mihály 1871-ig, Muhi Sámuel 1874-ig szolgáltak mint lelkészek. 1875-ben választott meg Mészáros Gyula, kinek betegsége alatt előbb Varga Károly, majd

Márk Ferenc s.-lelkészek szolgáltak. 1879-ben választott Bernáth Lajos s utána 1905-ben a ma is lelkipásztorokodó Kassay Béla.

Az irások megemlékeznek egy fatemplomról, amely 1754-ben anynyira elavult, hogy félni lehetett annak összeomlásától. Az építkezés azonban csak 1790-ben történt meg és pedig nem fából, hanem égetett téglából a régi és 1754-ben csak bizonyára kijavított templom helyén. Ez volt az első ref. kőtemplom Tenkén.

E templom 92 évig állott. 1882 május 29-én, pünköst II-od napján volt benne az utolsó istenisztelet s ezzel bezárattott s a következő napokon lebontatott a régi elavult hajlék, melyben 92 évig zengett az Úr dicsérete. 1882 június 1-én tételt le az új templom alapköve s 1883 július 8-án teszik fel a toronyra az új gömböt és csillagot. A teljesen elkészült templom felavatása 1884 szeptember 28-án megy végbe szép ünnepély keretében. Az építéshez az egyház adott 369,000 téglát, melynek veretéséhez földet és helyet, az égetéshez fát az akkori latin szertartású püspök Lipovniczky István adományozott. A toronyóra 1887-ben, az orgona 1894-ben készült, előbbit Dadai József nagyváradi órás, utóbbit Kerékgyártó Mihály debreceni orgonakészítő készítette.

A templom építése óta eltelt 46 év alatt csak kisebb javításokat kellett eszközölni. Így 1895-ben őszén a templomot újra cserepezik, 1907 nyarán a torony bádogtetőzetét újra festik és a megromlott hangu orgonát kijavíttatják. 1916 június havában a nagy jégeső okozta károkat az ablaküvegekben és a templom cserépfedélzetében helyreállítják. 1923-ban a háboru áldozatait, az elrekvirált 2 harangot újra megöntetik, 1927-ben a toronytető bádogfedélzetét ismét befestik.

Azonban a kisebb javítások nem tudják eltüntetni az idő romboló hatalmának minden jeleit. A torony falai a felette ázrugott viharok hatása alatt megfeketedtek, a templom belső és külső falai kopottá váltak, a templomi székek színtelenné lettek s az orgonának a háboru alatt elrekvirált sipjai helyén az ürességet még mindig zöld posztó fedi el.

Mindezen jelenségek megérlelik a lelkekben a templom és toronyjavítás halaszthatatlan voltának érzését. Segítségül jön a polgári község e célra megszavazott adománya. Presbyterium széleskörű pályázathirdetés után szerződést köt a tenkei ref. egyház hívei közé tartozó Turzó Mihály és Berke Lajos kőművesekkel a kőműves, — Tóth Albert bádogossal a bádogos és festő, — és Szappanos József asztalossal, az asztalosmunkák elvégzésére; majd Szeidl Ferenc nagyváradi orgonaépítővel az orgona teljes kijavítására és az elrekvirált orgonasipok pótlására. A templomjavítás munkálatai folyó év május havában kezdődtek el. A munka közben kitudt, hogy a torony gömbjét és csillagát a rozsdá nagyon megrongálta és kijavításuk lehetetlen. Helyettük újakat készítettünk s a torony új gömbjében a régiből kivett irások mellett a tenkei egyháznak Kassay Béla lelkész által megírt történetét, a presbyterium, a nőszövetség, a fiu- és leánybibliakörök, a vegyes énekkar és az iskolás növendékek névsorát, továbbá az 1883 óta forgalomban volt bankjegyek és váltópénzek több példányát elhelyeztünk. A munka 1930 aug. hó közepén fejeztetett be.

A megújított templom felavatása 1930 augusztus hó 17-én lélekemelő ünnepély keretében ment végbe. A felavató imát a nehéz hivatása teljesítésében fáradhatatlan Sulyok István püspökünk mondta.

Most már csillagjától alapjáig ki-

jávitva, új díszbe öltöztetve áll a 46 éves templom s Annak, — ki az emberi lelkeket ihlette és a kezeket megáldotta e munka teljesítésére, — az örökkévaló, mindenható Istennek dicsérete zeng már a megújított templomban:

Mennyben lakó én Istenem,
Vedd füledbe dicséretem . . .

s zengjen is az nemzedékről nemzedékre, vezetve az egymásután következő utódok végtelen sorát alázatos hitre, bizó reménységre, Isten és emberek iránti igaz szeretetre.

Kassay Béla,
tenkei ref. lelkész.

... Mi mind óriások vagyunk, csak a bűn álka alatt látszunk törpéknek. A Sátán átkozott varázsa tett elátkozott óriásokká.

De ha a szívünk meghallja a fölszabadító isteni varázsszót, egyszerre óriásokká lehetünk, akik szeretnek, megbocsátanak és irgalmaságot tesznek. Ezt csak óriás teheti meg, aki a magasságból le tud hajolni a mélybe, anélkül, hogy beszennyezné magát. Ilyen óriás a Krisztus. Mikor a bűnösök közé vegyült, nem lett bűnössé s a törpék között nem alacsonyodott el, sőt ellenkezőleg, azok lettek tiszták és nagyok általa. Ahol az óriás megjelenik, ott a törpék is óriásokká lesznek. Akinek szívében a végtelen élet ég, az nem fél semmitől, ahhoz nem tapad a föld szennye. A nagylelkű folytonosan lelkeket nyer meg a nagylelkűségére. Az óriás Isten mesterségét gyakorolja a világban: a rosszból jót csinál. S a nagyszerű az, hogy mi mindnyájan erre a munkára teremtettünk.

Hogy lehetünk ismét óriássá?

A törpeségünk igazi megismerése és meggyűlölése által. Ez pedig úgy lehet, ha szívünk mélyére szállva, összemérjük magunkat a mi igazi lényünkkel, a mi óriás-másunkkal, a Krisztussal. Ebben az összemérésben látjuk meg, összetörve, hogy mi bennünk a rossz, a csúf, a törpe. Hogy milyen alávaló dolog haragudni, milyen utálatos és csúf haragban élni a hitvesünkkel, a barátunkkal, milyen ocsmányság bosszút állani. Mikor igazán látjuk végre ezt: akkor fölnyilik szívünk ajtója, hogy beléphessen az Óriás. De hogy léphet be a törpe szívébe? Csodálatos dolog, de úgy van, hogy az ember szíve befogadhatja a végtelent. Ki tud tágulni hozzá tud nőni a végtelenhez. S ha megfogant benne az isteni új élet, betelik rajta a mustármag csodája, melyből egy nyár alatt terebélyes fa lesz az égi madarak fészkei számára. A léleknek ez a végtelenbe növése a szeretetben történik és nyilvánul. A szeretet végtelen nagy. Tér, idő, korlátok, halál nem gátolják. Aki szeret, annak érzését nem lehet megmérni, a szeretet nem fejezhető ki sem hosszúsági, sem súly-, sem ürszem időmértékkel: megmérhetetlen, végtelen. Aki igazán szeret, végtelenül szeret. Az ilyen szent, tiszta indulat határtalan. Az ilyen lélek: Óriás. A szeretetben van a nagylelkűség boldog csodája.

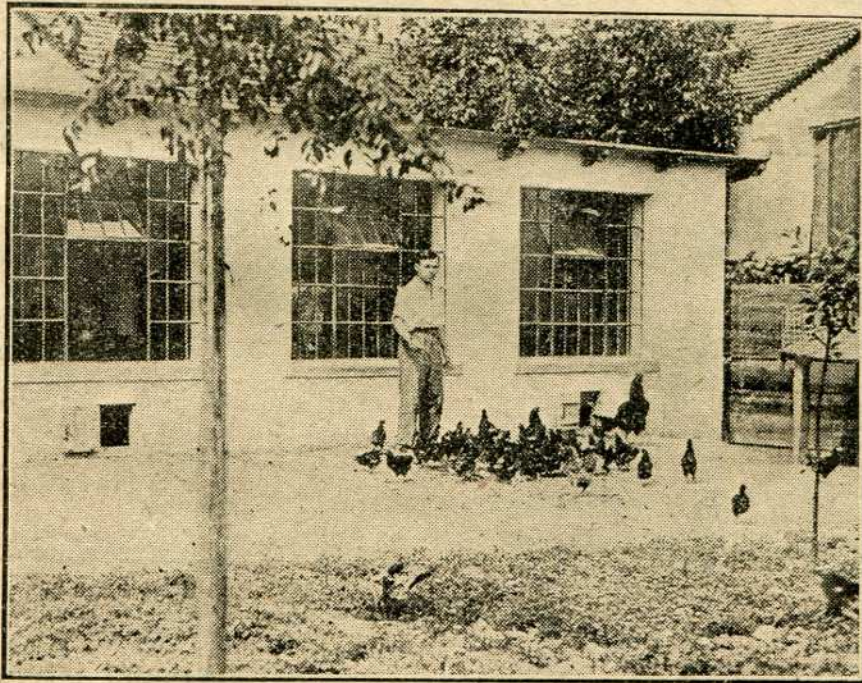
Dr Makkai Sándor erdélyi püspök:
Az elátkozott óriások.

CÉLSZERŰ BAROMFITENYÉSZTÉS.

A baromfiak szakszerű módon való tenyésztése, hogy úgy mondjuk, divatba jött az utóbbi időben. Különböző lapokban lehet tenyésztők hirdetéseit találni és nem ritkán hallani a rádióban is kiváló szakférfiak előadását, mellyel az igen hasznosnak bizonyult és aránylag kis befektetést igénylő baromfitenyésztésnek igyekeznek minél több barátot szerezni. Ez érthető is, mert rájöttek arra, hogy a baromfi-

haladja egy tehén haszonhozadékát.

Nagyon fontos a tenyésztési szándékolt állat kiválasztása, mert ettől függ, hogy a ráfordított pénznek és fáradságnak meg lesz-e a kellő eredménye. A kiválasztásnál tekintetbe kell venni, hogy: a) tojástermelésre, b) hustermelésre, vagy c) tojás- és hustermelésre akarunk berendezkedni. Hazai viszonyainkat tekintetbevéve, mindenképpen

Modern baromfiól.

félék tenyésztése igen jövedelmező vállalkozás. Így pl. ha valaki a mi viszonyainkat tekintve, legjobbnak bizonyult Rhode Island Red, magyarul vörös izlandi, esetleg amerikai fehér Leghorn tyukból 250 darabot tart és okszerűen tenyészt, nincs több kiadása, mint egy tehenre s az elért haszon bőven meg-

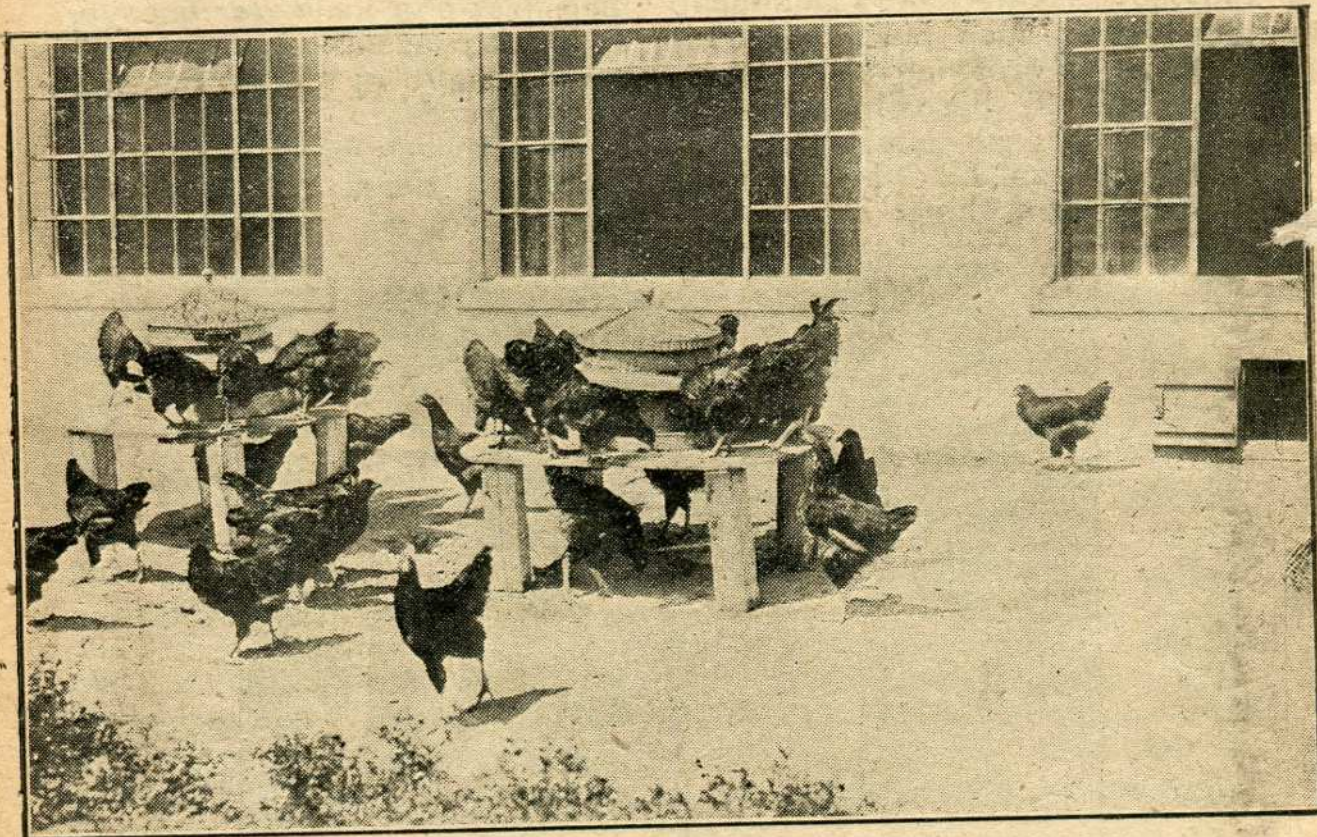
legalkalmasabbnak tartják a Newyorktól északra levő Rhode Island államból származott sötétvörös színű ugynevezett Rhode Island Red, vagy mint magyarul mondjuk, vörös izlandi tyukfajtát, mely igen bőtojó — valóságos tojásgyár — s amellet aránylag keveset evő, szép nagyra növő állat.

Nagyobb jövedelem biztosítása céljából a fajta megválasztásán kívül tenyészsallatok beszerzésénél nagy súlyt kell helyezni a leszármazásra is, mert jól termelő állatok csak tojóképessegre ellenőrzött és törzskönyvezett tenyészetből származhatnak.

A baromfiak elhelyezésénél főkövetelmény, hogy az udvar és ól száraz legyen, mert a nyirkos

megü csibe felnevelésére ugynevezett műanyagokat használnak, melyek nagy 1–1½ méter ernyővel ellátott kis kályhák, amiket fával, szénnel, brikettel, petróleummal, vagy villannyal fűtenek.

Nagyon fontos hogy az állatok etetése és itatása ugynevezett önműködő etetőkkal és itatókkal történjen, hogy az állatok sem takarmányt sem a vizet be

Önműködő tyuketelők.

ól és pocsolyás udvar a baromfiak egészségére s ezzel együtt a hasznosságukra nagyon káros.

A keltetés nálunk többnyire még természetes úton kotlóval történik, azonban Magyarországon és a nyugati államokban már a kiscgazdák is keltetőgéppel dolgoznak, mert így a kotló sok bosszúságot okozó szeszélyeitől függetlenül tetszés szerinti időben keltethet egyszerre akár 300–500 csibét is. Az ilyen nagyto-

ne mocskolhassák, mivel egyrészt a szennyes ételt és vizet nem szívesen fogyasztják, másrészt az esetleg beteg tyúk által beszennyezett táplálék a betegség terjesztője lehet, nem is beszélve arról, hogy a csak úgy odaszórt eleség fele pocsékba megy.

Az önműködő ugynevezett „automata-etetőknél” az eleség nem szóródik ki s az elfogyasztott mennyiség önműködőleg utánafolyik.

Jól bevált etetési eljárás az, ha a baromfiaknak az automataiban árpadara, zabdara, kevés tengeridara, szénsavas mész és hús vagy vérliszt keverékét adjuk, míg szemes eleséggként reggel cca. 25 gr. zabot, délben kevés zabot és árpát, este pedig aprószemű kukoricát adunk. Kukoricát csak igen kevés mértékben adjunk, mivel ez hizlal, ami viszont a tojóképeség hátrányára van. Téli időben, amikor

a tyukok gyepet nem csipegethetnek, célszerű káposztalevelet, répát stb. zöldtakarmányfélét is adagolni.

Akit pedig ez a sokféle előírás megijesztene, az gondolja meg, hogy külföldön a baromfitenyészet már olyan rendes és ismert foglalkozássá vált, mint nálunk akármelyik iparág, azzal a különbséggel, hogy a kezdet kiadásainak leszámítás után jól jövedelmez.

F. L.

Veiszlovits Adolf és Fia

**Első nagyváradai temetkezési vállalata
és márványművek gyára**

**„Concordia Entreprise
des pompes funébres“**

Alapított 1858. évben.

Oradea-Nagyvárad
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-út)

13.

TAKARÉKOSSÁG

**SEGÉLY- ÉS TAKARÉKSZÖVETKEZET
ORADEA—NAGYVÁRAD**

Piața Unirii (Szent László-tér) 5. szám.

Alakult 1899. évben. ☐ Telefonszám 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 9,000.000

Taglétszám 2073.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

**Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel
Leszámitol váltókat**

**Református iskolás gyermekek és
iparos ifjak tőkegyűjtési helye**

Folyósít jelzálogkölcsonöket
református egyházközségeknek
és magánosoknak.

Átutalásokat előnyösen teljesít
egyházközségeknek, lelkészeknek és
egyháztagoknak.

**Minden bankszerű üzletet kedvezően
lebonyolít.**

**Képviseli
a trieszti ADRIAI biztosító társaságot.**

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasuti állomás. Lp = lelkipásztor. Slp = segédlelkész. Főg. = főgondnok. Em. képvis. = egyh. világi képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M ny = magyar tannyelvű. R ny = román tannyelvű. Kt = kántortanító. Te = társ-egyház. Le = leányegyház. Fe = fiókegyház. Szórv = szórvány egyház.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Oradea—Nagyvárad Str. Petru Maior 1].

Főgondnok: —

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea—Nagyvárad, Parcul Eminescu 32].

Lelkészi aljegyző: Arday Aladár [Ginta—Gyanta].

Világifőjegyző: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Szatmár].

Világi aljegyző: dr Soos István ügyvéd [Oradea—Nagyvárad].

Egyházkerületi ügyész: Dr Thúry Kálmán, ügyvéd [Oradea—Nagyvárad, Str. Delavrancea 1].

Egyházkerületi tanácsbírák:

Lelkésziek: Boros Jenő, Debreczeni István [Sátmar—Szatmár], Papp József [Ghenciu—Gencs], Takács Zsigmond [Petreu—Gálospetri], Szombati Szabó István [Lugoj—Lugos]. — **Világiak:** Ajtai Nagy Gábor [Baia-Mare—Nagybánya], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut—Érköbölkut], dr Hadházi Kálmán ügyvéd [Salonta—N.-szalonta], dr Kölcsey Ferenc ügyvéd [Domănești—Domahida].

Egyetemes (konventi) főtörvény-szék tagjai: Rendes tagok: Sulyok István püspök, Széll György esperes [Orasul-nou—Avasujváros], dr Nagy Sándor e. m. gondnok [Ardea—Erdőd].

B) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Dr Szemethy Géza lelkész, [lakik Oradea—Nagyvárad, Str. Rimanóczy 12. I. em.]

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea—Nagyvárad, Str. Bathány 12]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József [Oradea—Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan 14]

Egyházkerületi főszámvevő: Vargha László [Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.]

C) Bizottságok:

A romániai magyar református egyház első zsinatának tagjai:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök,

Rendes tagok: Csernák Béla, Havas Gyula, Kassay Béla, Széll György, Zöld Mihály, Végh József, dr Harcsár Géza, dr Nagy Sándor, Telegdi József, dr Thúry Kálmán, Pappszász József, Domokos László.

Póttagok, lelkésziek: Papp József, Takács Zsigmond, Vadai Béla, Böszörményi Lajos, Debreczeni István, Vermes Elemér, — **világiak:** Ajtai Nagy Gábor, dr Hadházi Kálmán, Pappszász Lajos, dr Czeglédy Miklós, Csaba Adorján, Szabó Zoltán.

Tanári rendes tag: dr Hantz Jenő.

Tanári póttag: —

Tanítói rendes tag: Kiss Lajos.

Tanítói póttag: Bartha István.

Belmissziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla, Széll György, Kassay Béla esperesek. Boros Jenő, Debreczeni István, Papp József tanácsbírák, dr Nagy Sándor, dr Hadházi Kálmán és az e-megyei belmissziói előadók: Nemes Elemer, Keresztes József, Sz. Szabó István, Tökés Gyula, dr Szathmári Lajos, Bálint Miklós.

Missziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Széll György, Kassay Béla, Zöld Mihály [Tormac—Végvár] esperesek, Pappszász Lajos, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, dr Thúry Kálmán ügyész.

Tankönyvkiadó-bizottság: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla, dr Thúry Kálmán, Kiss Lajos és Kursinszky Kálmán egyhker. tanügyi előadó.

Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Csernák

Béla ek. főj., Kassay Béla esperes, dr Thúry Kálmán e-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán e-ker. tanügyi előadó, Kovács József e-ker. pénztárnok.

Nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, Csernák Béla, dr Thúry Kálmán, Kiss Lajos, Végh József, Kursinszky Kálmán, Kovács József pénztárnok, Vargha László számvevő.

Tanügyi-bizottság. Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Végh József, Havas Gyula, dr Nagy Sándor, Debreczeni István, Telegdi József, Papp József, Telegdi László, Oltmayer Gyula, Kiss Lajos, Bartha István, Seress László, Kursinszky Kálmán tanügyi előadó.

Középiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla főjegyző, Takács Zsigmond tanácsbíró és az iskolák igazgató-tanácsainak elnökei és a tanárkarok képviselői: Boros Jenő, Pappszász Lajos.

Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla főjegyző, Kassay Béla esperes, dr Thúry Kálmán e-k. ügyész, dr Soos István e-k. vil. aljegyző, Kovács József e-k. pénztárnok, Vargha László e-k. számvevő.

Szociális bizottság: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla, Debreczeni István, Pappszász Lajos, dr Thúry Kálmán.

I.

Bánati egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Zöld Mihály [Véghvár], Gondnok — Lelkészi főjegyző dr Szabolcska László [Temesvár]. Világi főjegyző Corray Ármán [Resica]. Lelkészi aljegyző Keresztes József. Világi aljegyző Vargha Mór [Csávos]. Pénztáros Kiss Imre [Mosnica]. Számvevő Streleczy Sándor [Klopódia]. Em. ügyész Szeless Gyula törv.-széki t. elnök [Lugos]. Tanügyi előadó Zöld Mihály [Véghvár]. Belmissziói előadó Nemes Elemér [Igazfalva]. Műszaki előadó Székely László [Temesvár]. Nyugdíj-intézeti előadó Zöld Mihály [Véghvár].

2. Em. tanácsbírók Nemes Elemér, Sz. Szabó István, Szondy Géza, Sztreleczy Sándor lelkészi, Szeless Gyula, Bálint Miklós, Varga Lajos, Szatmári Lajos világi.

3. Egyhker. képviselők. Lelkészi: dr Szabolcska László, világi: Szeless Gyula [Lugoj—Lugos].

4. Em. közgyűlési tanítóképviselek Id. Zöld Zoltán [Véghvár], Lengyel József.

b) Egyházközségek.

1. Bégamonostor — Mănăstur ae. Szörény m., p. táv. Bozsúr, vá. Mănăstur. Lelk. állás üresedésben, besz. lp. Tőkés Gyula Bunyaszekszárd, lsz. 230, tksz. 201, r. ny. áll. isk. 17. F. e. Kisszécsény, lsz. 72, Facsád lsz. 70, tksz. 11, m. ny. áll. isk. 1, r. ny. áll. isk. 10.

2. Bunyaszekszárd — Bunea micu ae. Szörény-Severin, p. Maros-berkes—Birchiș, v.-á. Soborsin—Sävärșin, lp. Tőkés Gyula lev. lelk., lsz. 215, tksz. 34, m. ny. áll. isk. 34. — Fe. Vásáros—Targovest, lsz. 309, tksz. 38, m. ny. áll. isk. 2, r. ny. áll. isk. 38.

3. Bodófalva—Bodo ae, Severin m., pt. vá helyben, lp. Szöllősi Imre, kt. Árkossy Sándor, lsz. 1536, tksz. 126, m. áll. isk. 126. — Társegyb. Bálicz—Balint, áll. tan. Lukács Lajosné, tksz. 47, m. ref. áll. isk. 47.

4. Csávos—Ciavoș ae. Timiș—Torontálmegye, pt. helyb., vá Gyér, lp. Imre Árpád, t. Koós Elek, lsz. 89, tksz. 8, ref. isk. 8.

5. Dunaszentilona—Sfta Elena ae. Krassó m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá Baziás. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 345, tksz. 30, r. ny. áll. isk. 30.

6. Igazfalva — Dumbrava ae. Szörény megye, pt. Focsád—Făget, vá. Rachita, lp. Nemes Elemér, kt. Lichtenstein Leonie, lsz. 1158, tksz. 182, ref. közép isk. 1, m. ny. áll. isk. 180.

7. Karánsebes — Caransebeș ae. Szörény megye, pt. vá. helyben, lsz. 143, tksz. 19, r. ny. áll. isk. 19.

8. Kispereg—Pergul mic ae. Aradmegye, t. vá. Pécska—Pecica, lp. Szondy Géza, Palay István slp., kt. Lengyel József, Csath András, Baky Magdolna, lsz. 1745, tksz. 195, ref. isk. 195. Leányegyház N.pereg—Peregul mare, t. Faragó Károly, lsz. 312, tksz. 27, m. ny. ref. isk. 20.

9. Klopódia—Clopodia ae. Temes megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, lsz. 181, tksz. 28, r. ny. áll. isk. 28.

10. Lugos—Lugoj ae. Szörény m. pt. vá. Lugos—Lugoj, lp. Szombati Szabó István, levita slp. Gyenge Sámuel, lsz. 1830, tksz. 164, m. ny. áll. isk. 98, r. ny. áll. isk. 27, más fel. 39.

11. Mosnicza—Moșnița ae. Temes m. pt. vá. Urseni, lp. Kiss Imre, lsz. 767, tksz. 108, m. ny. áll. isk. 108.

12. Nagylak—Nădlac ae, Aradm. pt Nădlac, vá Pecica, lp Hegyi Károly, lsz 125, tksz 7, rny áll isk 6. Le. Pécska—Pecica Rovine, lsz 210, tksz 11, m. ny. áll. isk 7.

13. Radnalippa—Lipova ae, Arad-Temes m, pt Lipova—Lippa, vá Radnán és Lipován, lp Páur István, lsz 315, tksz 10, rny áll isk 2, más fel. magy. isk 8.

14. Resica—Resița ae, Krassó-megye, pt, vá helyben, lp Keresztes József, t Varró Lőrinc, Malmik Julia, lsz 612, tksz 51, tan sz ref 32, rny áll isk 19. Le. Füzes—Fizis, Lev. lel. Jancsó Vilmos lsz 98, tksz, 11, rny áll isk 11. Szórv. Oravica, lsz. 120, Boksánbánya lsz. 50.

15. Szemlak—Semplac ae, Arad megye, pt helyben vá Pécska—Pecica, lp Balogh Gyula, kt König András, lsz 425, tksz 44, tan sz ref isk 43.

16. Szigetfalu—Sculia ae Temes m, pt helyb. v. Gátala, lp Bodnár László, t, Deézsy Varga Anna, lsz 333, tksz 34, ref isk j 34.

17. Szapáryfalva—Țipari ae Szörény m, p Costinul mare, vá helyben, lp Várady Attila, kt Nagy Kálmán, lsz 1235, tksz 167, mny áll isk 167.

18. Temesvár—Timișoara ae. Temes megye, pt vá helyben, lp Szabolcska Mihály, dr Szabolcska László, slp Elekes Gyula, Borbáth Dániel, lsz 3500, tksz 478, mny áll isk 328, más fel. isk 145.

19. Ujszentes—Uisenteș ae Temes m, pt vá helyben, lp Hamar György, kt k Varga Imre, lsz 870 tksz 42, mny áll isk 42.

20. Végvár—Tormac ae Temes megye, pt vá helyben, lp Zöld Mihály, slp Ajtai Gábor, kt id. Zöld Zoltán, ifj. Zöld Zoltán, Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, lsz 2038, tksz 312, tan sz ref isk 269. mny áll isk 23.

21. Valkány—Vălcani ae, Timiș Torontal m., lel. állás üresedésben, lsz 297, tksz 25, t Hordó József, ref. isk. 19.

Bihari egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vaday Béla lelkész [Élesd], gondnok Telegdi József [Mezőtelegd], lelkészi főjegyző Kádár Miklós [P.-ujlak], világi főjegyző Soos István dr [Nagyvárad], lelkészi jegyző Bagoly Bertalan [Bors], világi jegyző Vargha László bankig. [Nagyvárad], számvevő Fodor József [Fugyivásárhely], em. ügyész Czeglédy Miklós dr [Nagyvárad], nyugdíj-intézeti elnök Könyves János [Bszentjános].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Baka Béla, Szücs László, Balajthy Jenő, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Török Győző, Ujfalusy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soos István.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Dr Bodnár Gábor, Tarnóczi Lajos, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők Zöld István, Bancsik János, Czeglédy Sándor és Bogáti Mihály.

b) Egyházközségek.

1. Bihar—Biharea ae, Bihar m, pt vá Biharea, lp Tarnóczi Lajos, kt Zöld István, Kuki Zoltán, Nyiri Margit, lsz 1941, tksz 297, ref isk 231, rny áll isk 4.

2. Biharpüspöki—Episcopia ae, Biharmegye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, kt Herczeg Kálmán, Albisy Erzsébet, Bagics Lajos, Bódis Ágnes, lsz 3217, tksz 344, tan sz ref isk 298, rny áll isk 46.

3. Biharszentjános—Sântion ae, Biharmegye, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Könyves János, kt Kalas Sándor, Könyvesné Mester Erzsébet, lsz 1310, tksz 111, tan sz ref isk 108, rny áll isk 8.

4. Bors—Borș ae, Biharmegye pt vá Episcopia—Biharpüspöki, lp Bagoly Bertalan, kt Czina Sándor, lsz 994, tksz 115, ref isk 72, rny áll isk 13.

5. Élesd—Aleșd ae, Biharm, pt vá helyt, lp Vadai Béla, lsz 1071, tksz 107, rny áll isk 107.

6. Fugyi—Fughiu ae, Biharmegye, pt vá Fugyivásárhely—Osorheiu, lp Danka József, k Borsos József, lsz 559, tksz 75, mny áll isk 75.

7. Fugyivásárhely—Osorheiu ae, Biharm, pt vá helyt, lp Fodor József, lsz 1058, tksz 85, rny áll isk 85.

8. Hegyközcstár—Cetariu ae, Biharmegye, p táv Bihar—Biharia vá Nagyvárad és Bihar, lp Szücs László, kt Kulcsár Márton, Petri Piroška, lsz 1110, tksz 116, ref isk 102, rny áll isk 12, más fel. isk. 1.

9. Hegyközkovácsi—Căuaceu ae, Biharm, pt vá Bihar—Biharia, lp Bódogh János, kt Varga Ferenc, Barlabás Ida, lsz 654, tksz 88, tan sz ref isk 74, rny áll isk 14.

10. Hegyközpályi—Paleu ae, Biharmegye, p vá Nagyvárad—Oradea, lp Kovács Antal, kt Nagy Sándor, lsz 660, tksz 89, ref isk 63, mny. áll. isk. 1.

11. Hegyközszáldobágy—Săldobăgiu de Munte ae, Biharmegye, vá Nagyvárad, lp Gyökössy József, kt Bujdosó Lajos, lsz 820, tksz 95, tan sz ref isk 56, r ny áll isk 30.

12. Hegyközujlak — Uileacul de Munte ae, Biharmegye, pt vá Nagyvárad, lp Szentimrey Dániel, kt Bod Ferenc, lsz 917, tksz 115, tan sz ref isk 89, r ny áll isk 7, más fel isk 6.

13. Jákóhodos—Hodiş ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Paptamási—Tamaseu, lp állás üresedésben, lsz 1140, tksz 113, tan sz m ny isk 113.

14. Kisszántó—Santăul mic ae, Bihar m, pt Nagyszántó—Santăul-mare, pt vá Biharpüspöki—Episcopia Bihor, lp Farkas János, kt Simorfiné Szentpéteri Mária, lsz 544, tksz 70, tan sz ref isk 55, r ny áll isk 15.

15. Köröskisjenő—Ineu ae, Bihar m, pt Telegd, vá Szakadat, lp Székely Ernő, lsz 570, tksz 78, r ny áll isk 78,

16. Mezőtelegd — Tileagd ae, Biharmegye, pt vá Mezőtelegd—Tileagd, lp, Baka Béla, kt. Bulbuk Ilona, lsz 1840, tksz 220, tansz. ref isk 69, r ny áll isk 160.

17. Mezőtelki — Telechiu ae, Biharm, pt Örvénd—Urvind, vá Telki, lp Nyeste István, kt Boczor Lajos, lsz 543, isk állami, tksz 52, r ny áll isk 59.

18. Nagykakucs—Cacuciul nou ae, Biharm, pt Étesd, vá Rév, lp hl Kulcsár Andor, lsz 274, tksz 41, r ny áll isk 41.

19. Nagyszántó—Santăul mare ae, Bihar m, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Tunyoghy János, kt Czeglédy Sándor, lsz 572, tksz 58, tan sz ref isk 55, r ny áll isk 4.

20. Nagyvárad—Oradea ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Sulyok István, Csernák Béla, Kiss Károly, vall tan lelk Varga Gedeon, slp dr Szabó Lajos, Kiss Bertalan, Oroszlán István, Sámy Gusztáv, k Juhász Károly, Vásárhelyi Sándor, kt Bancsik János, t. Csathóné Tóth Mária, Homolya Etelka, Papp Margit, dr Szabó Lajosné, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatar Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, lsz 19500, tksz 1403, tan sz ref isk 627, m ny áll isk 334, r ny áll isk 78, más fel isk 114.

21. Nyüved—Niuved ae, Bihar m, pt vá Paptamási—Tamaseu, lp üresedésben, beszolg. lelk. Bödi Mihály, kt Kovács József, lsz 526, tksz 41, ref isk 30,

m ny áll isk 16. — Le: Kügy—Chinghiu, t Tunyogi Etelka, lsz , 103 tksz 32, ref, isk 32.

22. Örvénd—Urvind ae, Bihar m, pt vá Telegd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, lsz 820, tksz 111, ref isk jár 111.

23. Paptamási — Tamaşeu ae. Bihar m, pt vá Paptamási—Tamaseu, lp üresedésben, kt Kiss Béla, t Kálmán Etelka, lsz 843, tan sz ref isk 107, ref isk 81, m ny áll isk 26.

24. Pelbárthida — Parhida ae, Bihar m, pt Nyüved—Niuved, vá Paptamási—Tamaşeu, lp Holkó József, Kiss Erzsébet, lsz 351, tksz 47, tan sz ref isk 46, r ny áll isk 1.

25. Pósalaka—Poşolaca ae, Bihar megye, pt vá Telegd—Tileagd, lp Babicsák József, kt Sarkady Ilona lsz 498, tksz 44, tan sz ref isk 44.

26. Pusztajlak — Uilacul de Criş ae, Bihar m, pt vá Telegd, lp Kádár Miklós, kt Sándor Lajos, lsz 565, tksz 78, tan sz ref isk 78.

27. Rév—Vad ae, Biharmegye, pt vá Rév—Vad, lp Kulcsár Andor, lsz 858, tksz 122, tan sz r ny áll isk 68.

28. Siter—Sistereae ae, Bihar m, pt Szalárd, vá Bihar 15¹/₂ km, lp Barcsa Mihály, kt Sipos Pál, Zagyva Géza, lsz 1123, tksz 126, tan sz ref isk 116.

29. Szalárd—Salárd, ae, Bihar m, pt Szalárd—Salárd, vá Paptamási—Tamaşeu, lp Surányi Lajos, kt Juhos Lajos, lsz 1836, tksz 250, m ny áll isk 250.

30. Váradless—Leş ae, Bihar m, pt vá Váradless—Leş, lp Hodor István, lsz 120, tksz 16, r ny áll isk 16. Szórv.: Pósa, Solyi, Nagyürögd, Kisürögd, Cséffa, Inánd, Nyárszeg, Székelytelek, Szentmiklós, Apáti, Bojt, Gyapju, Bikács. lsz 502.

III.

Érmelléki egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Végh József lelkész [Érmihályfalva] Gondnok Pappszász Lajos [Ciocata—Csokaly] Lelkészi főjegyző Kalmár István [Bályok]. Világi főjegyző dr Gulácsy Sándor [Székelyhid]. Lelkészi aljegyző Hegedüs Albert [Szalacs]. Világi aljegyző: Farkas Loránd [Csokaly]. Számvevő Szabó Zoltán [Székelyhid]. Pénztáros Takács Zsigmond [G. Petri]. Em. ügyész dr Gellért Sándor

{Margitta), Tanügyi előadó Varga Béla (Szentjobb). Nyugdíjintézeti előadó Takács Zsigmond [G. Petri].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Takács Zsigmond, Lengyel Pál, Kiss Sándor, Jakab József, Szabó Zoltán, világi részről Fráter István, Farkas Gábor, Bonis Elemér, Kozma Lajos, dr Koczó Jenő.

3. Egvhker. képviselők lelkészi részről Szabó Zoltán, Kalmár István, világi részről Bonis Elemér, dr Gulácsy Sándor.

4. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselők: Csóka Lajos, Erdey Gábor, Kocsis József.

b) Egyházközségek.

1. Albis—Albiș ae, Biharmegye, pt Albis, vá Bolcas, lp Kalas István, kt Kemecsei György, Adorján Mihály, Isz 919, tksz 118, ref isk 71, r ny áll isk 47.

2. Apátkeresztur—Cristur ae, Biharm, vá helyben, pt Abramul—Vedres-ábrány, lp Csuka Ferenc, k Nagy Lajos, Isz 254, tksz 46, m ny áll isk 46.

3. Asszonyvására—Târgușor ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Bakos József, kt k Csóka Lajos, Thamó Anna Isz 811, tksz 95, tan sz r f isk 94, r ny áll isk 1.

4. Bályok—Baic [Baio] ae, Biharm. pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Katona Jenő, Lázár Mária, Isz 1077, tksz 100, ref isk 90, r ny isk 10, közép isk 3. Szórv.: Almás—Almaș, Szoldobágy—Soldobagiu.

5. Berettyószéplak—Suplacul de Barcau ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Thamássy Géza, kt Kocsis József, Ebergényi Irén, Isz 1217, tksz 118, ref isk 112, r ny áll isk 6.

6. Bihardiószeg—Diosig ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, sp Bokor Sándor, ig t Kiss Lajos, kt Asók István, Szántó Béla, Végh Irma, Nagy Piroška, Isz 3874, tksz 331, t sz ref isk 325, r ny isk 6. — Leányegyház: Jankafalva, Isz 280.

7. Biharfélegyháza—Roșiori ae, Biharmegye, pt helyben, vá Gyapoly—Deapoi 1 km. lp Egei István, t Váry Margit, Isz 1085, tksz 136, ref isk 106, r ny áll isk 1.

8. Biharvajda—Vaida ae, Biharmegye, pt Biharfélegyház—Roșiori, vá Gyapoly—Deapoi, lp Kovács Gábor, kt Hógye Sándor Isz 649, tksz 101, ref isk 70, m ny áll isk 31.

9. Csokaly—Ciocăia ae, Bihar m, pt helyben, vá Kágya—Cadia, lp Simon

Imre, kt Koós Mihály, Isz 876, tksz 82, ref isk 65, r ny áll isk 17.

10. Érábrány—Abram ae, Biharm. pt vá helyben, lp Debreczeni László, kt K. Lukács Lajos, Isz 372, tksz 48, r ny áll isk 48.

11. Éradony—Adoni ae, Szilágy m, pt helyben, vá Érmihályfalva 12 km. Asszonyvásár 7 km., lp Laczák Dezső, kt Vén István, Isz 440, tksz 60, ref isk 60. Le Érselind—Șilindrin, Isz 125, m ny áll isk 7.

12. Érbogyoszló—Buduslau ae, Biharmegye, pt Albis, vá Apátkeresztur, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, Sillye Gyula, Isz 1007, tksz 124, ref isk 97, r ny isk 27.

13. Érkeserü—Cheșereu Szilágy-megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, kt Virág Sándor, Porsztner Mária, Isz 1192, tksz 174, ref isk 120, r ny áll isk 54.

14. Érköbölkut—Cubulcut ae, Bihar m, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentea Béla, Isz 1284, tksz 143, ref isk 127, r ny áll isk 16.

15. Érmihályfalva—Valea lui Mihai ae, Szilágy m, pt vá helyben, lp Végh József esperes, sp Salya Sándor, kt Tóth Zsigmond, Pálfy Irén, Kassay Ida, Pálfy Gizella, Isz 3709, tksz 350, ref isk 286, m ny áll isk 23, r ny áll isk 33.

16. Érolaszi—Olasig ae, Bihar megye, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Dajka István, kt Csóka Barna, Isz 687, tksz 60, ref isk 47, r ny áll isk 13.

17. Érsemjén—Simion ae, Szilágy megye, pt vá helyben, lp Szathmáry Károly, kt Ádám Lajos, Balogh József, Isz 1216, tksz 176, ref isk 131, r ny áll isk 34.

18. Értarcsa—Tarcea ae, Szilágy m, pt vá Valea lui Mihai, lp Molnár József, kt Bacza Illés, Isz 471, tksz 53, ref isk jár 53.

19. Gálospetri—Galospetreu ae, Szilágy m, pt helyben, vá Érmihályfalva, lp Takács Zsigmond, kt Mucsy Imre, Isz 760, tksz 82, ref isk 82.

20. Hegyközszentimre—Sântimre ae, Biharmegye, pt S lard, vá Bdiószeg, lp Ludmann Lajos, kt Tóth, Miklós, Tóth Béla, Isz 1467, tksz 151, ref isk 113, m ny áll isk 38.

21. Hegyközszentmiklós—Sănicolaul de Munte ae, Biharmegye, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Sillye Gábor

kt Varga Mihály, Silye Kálmán, Isz 1016, tksz 135, ref isk 99, r ny áll isk 26.

22. Kiskereki—Cherechiu ae, Bihar m, pt vá Kiskereki, lp Lengyel Pál, kt Szebeni József, Steinmetz Imre, Isz 911, tksz 101, ref isk 85, r ny áll isk 13, tanor c isk jár 3.

23. Kóly-Nagykágya — Coliu-Cadeamare ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Szabó Ilona, Isz 1216, tksz 96, ref isk 52, r ny áll isk 44.

24. Magyarkéc—Cheț ae, Bihar m, pt vá Margitta, lp Kulcsár Dezső, kt Szentpétery János, Isz 610, tksz 52, ref isk 48, r ny áll isk 3.

25. Margitta—Marghită ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Balogh Ferenc, kt Kántor Péter, Bod Lajos, Kántor Péterné, Matta Ferencné, Isz 2736, tksz 242, ref isk 160, r ny áll isk 55.

26. Micske—Mișca ae, Biharmegye, pt helyben, vá Vedresábrány, lp Füzessy Géza, kt Mátyási István, Isz 1078, tksz 215, ref isk 68, r ny áll isk 27, más fel isk 2.

27. Ottomány—Otomani ae, Szilágy m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Cs. Nagy Dániel, kt Kósa Karoly, Kovács Karolina, Isz 841, tksz 123, ref isk 109, r ny áll isk 14.

28. Piskolt—Pișcotti ae, Szilágy m, pt helyben, vá Resighca, lp Szabó Lajos, kt Erdey Gábor, Sziky Irma, Isz 1077, tksz 88, ref isk 82, r ny áll isk 6.

29. Poklostelek — Poclușa de Barcău ae, Bihar m, pt helyben, vá Abramut, lp Kiss Sándor, kt László Ferenc, —, Isz 573, tksz 93, r ny áll isk 90.

30. Szalacs—Sălăcea, ae, Szilágy megye, pt helyben, vá Érmihályfalva, lp Hegedüs Albert, kt Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Lengyel Eszter, Isz 1821, tksz 235, ref isk 28, r ny áll isk 7.

31. Székelyhid — Săcueni ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Szabó Zoltán, kt Eördögh Imre, Szabó Lajos, Polgári Vilma, Péter Béláné, Isz 3012, tksz 240, ref isk 200, r ny áll isk 40. — Le: Kiskágya—Cadia-mica, Isz 225.

32. Szentjobb—Săniob ae, Bihar megye, pt helyben, vá B-diószeg, lp Sallay Lajos, kt Várad Ferenc, Isz 366, tksz 33, ref isk 33.

33. Tóti—Tăuteu ae, Biharmegye, pt helyben, vá Margitta, lp Kovács Lajos, t Orbán Lajos, Kolozsvári Berta, Isz 1090, tksz 149, ref isk 137, r ny áll isk 5.

34. Vedresábrány — Abramut ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Boruzs Lajos, Isz 168, tksz 23, ref isk 2, r ny áll isk 19. — Le: Monospetri—Petreu, kt Maklár Sándor, Isz 180, tksz 22, ref isk 22.

IV.

Nagybányai egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Széll György lelkész (Avasujváros), gondnok: dr Böszörményi Emil, lelk. főjegyző: Oláh Sándor (Szamoskrassó) világi főjegyző: dr Ajtai Nagy Gábor (Nagybánya), lelkészi aljegyző: Visky Ferenc, világi aljegyző: dr Mártha József (Szatmár), pénztáros: Nagy Lajos (Felsőbánya), em. ügyész: dr Harcsár Géza (Szatmár), tanügyi előadó: Magoss Ferenc (Mikola), nyugdíjintézet előadó: Bogdán Lajos (Pettyén).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc, Boros Jenő, Gy. Kovács József, Oláh Sándor (Szamoskrassó), Bodnár Béla, Bogdán Lajos, Sárközi Lajos. Világi részről: dr Nagy Sándor, dr Helmeccy József, Kovássy Ákos, dr Farkas Antal, Madarassy László, Nagy Béla Lázári.

3. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Oláh Sándor, Sárközi Lajos, Bodnár Béla. Világi részről: dr Holmeccy József, Tabajdy György, Magos Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Kádár Károly.

b) Egyházközségek:

1. Adorján—Adrian ae, Szatmármegye, pt vá Sárköz—Livada, lp dr Koronka Pál, t Málúássyné Kiss Ilona, Isz 392, tksz 73, tan sz ref isk 64.

2. Amacz—Amaji ae, Szatmármegye, pt Szatmár—Sätmar, vá Amacz, lp Siető Pál, kt Petyke Erzsébet, Isz 366, tksz 50, tan sz ref isk 48.

3. Apa—Apa ae, Szatmármegye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k Szeőke József, Isz 534, tksz 61, tan sz r ny áll isk 55, más fel isk 2.

4. Aranyosmeggyes—Medieșulaurit ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Szabó József, k Bagossy Endre, Isz 350, tksz 16, tan sz r ny áll isk 16. Le: Szalmárgörbed—Românești, levitalanító Dénes László, Isz 288, tksz 28, tan sz ref isk 28.

5. Atya—Atea ae, Szatmármegye, pt Plesul mare, vá Szalmár, lp Sáfár Imre, kt Soós János, lsz 358, tksz 40, tan sz ref isk 40.

6. Avasujváros—Orašul nou ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Széll György esperes, slp. Boros Lajos, kt Fodor Tivadar, Hady Margit, lsz 1578, tksz 203, tan sz ref isk 120, r ny áll isk 85.

7. Batiz—Botiz ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Dávid Sándor, t Zágonyi Anna, lsz 350, tksz 26, tan sz ref isk 26.

8. Csengerbagos—Boghiş ae, Szatmármegye p Szamosdob t. vá Moffinul-Mare—Nagymajlény, lp Mogyorós Sándor, kt Ács István, lsz 564, tksz 58, tan sz ref isk 57, r ny áll isk 1.

9. Dabolcz—Dabolţ ae, Ugocsa-megye, pt vá Halmi, lp id Kürthy Károly, t. Gellért Gyula, lsz 444, tksz 54, tan m ny áll 54.

10. Egri—Agris ae, Szatmármegye, pt vá Mikola, lp Visky Ferenc, t Kádár Károly, Bilkey Gizella, lsz 771, tksz 119, tan sz ref isk 117.

11. Felsőbánya—Baie sprie ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Nagy Lajos, kt Hajdu Sándor, lsz 342, tksz 38, tan sz ref isk 34, r ny áll isk 2.

12. Halmi—Halmeu ae, Szatmármegye, pt vá Halmi, lp Kürthy Károly, kt Szabó Lajos, lsz 944, tksz 96, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 28.

13. Hirip—Hrip ae, Szatmármegye, p Szatmárhegy, t vá Szatmár és Csonkás, lp Orosz Ernő, kt Szücs Béla, lsz 575, tksz 84, tan sz ref isk 50, r ny áll isk 24.

14. Hosszmező—Câmpulung la Tisa ae, Máramarosmegye, pt vá helyt, lp Nagy Endre, kt k RácZ Béla, Lengyel Ilona, lsz 1080, tksz 138, tan sz ref isk 122, r ny áll isk 16.

15. Józsefháza—Ioşib ae, Szatmármegye, pt vá Aranyosmeggyes—Mediasul aurit, lp Nagy Pál, kt Zilahi Demeter János, lsz 343, tksz 42, tan sz ref isk 40, r ny áll isk 1.

16. Kakszentmártón—Martineşti ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp — kt Lengyel Margit, lsz 581, tksz 52, tan sz ref isk 51, r ny áll isk 1.

17. Kisbábony—Babeşti ae, Szatmármegye, pt vá Halmeu—Halmi, lp Tóth Gábor, kt Cecsei Ilona, lsz 396, tksz 51, tan sz ref isk 47.

18. Kiskolcs—Culciul Mic ae, Szatmármegye, p helyben, t vá Sätmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Koós Ferenc,

lsz 522, tksz 76, tan sz ref isk 69, r ny áll isk 6.

19. Kispeléske—Pelişor ae, Szatmármegye, p Bereu—Százaberek, t vá Sätmar, lp Molnár Lajos, kt Molnár Ambrus, lsz 326, tksz 26, tan sz ref isk 26.

20. Kőszegremele—Remetea oas ae, Szatmármegye, pt vá Avasujváros, lp Kováts Károly, kt Libik Árpád, Koroknay Ilona, lsz 700, tksz 106, ref isk 106.

21. Lázári—Lazuri ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Ory Tamás, kt Borbély Sándor, lsz 359, tksz 35, tan sz ref isk 32, r ny áll isk 3.

22. Máramarossziget—Sighet ae, Máramarosmegye, pt vá helyt, lp Papp József, slp Ory Zoltán, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, lsz 1404, tksz 146, tan sz ref isk 127, r ny áll isk 7, más fel. isk. 12.

23. Mikola—Micula ae, Szatmármegye, vá helyt, lp Magoss Ferenc, kt Mandy Bertalan, lsz 812, tksz 122, tan sz m ny áll isk 50, r ny áll isk 57.

24. Misztótfalu—Tăuţii Magheraus ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Kiss Sándor, lsz 381, tksz 48, r ny áll isk 45, más fel isk 3.

25. Nagybánya—Baia-mare ea, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Szaplanczay Bertalan, slp SpácZay Árpád, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, lsz 1524, tksz 111, tan sz re, isk 85, r ny áll isk 26. L. e. Erdőszáda—Arduşul, Szatmármegye, t Ferenczy Irén, lsz 54, tksz 11, ref isk 11, r ny áll isk 1.

26. Nagybocksó-i (missiói kör)—Bocicoiul-mare ae, Máramaros-megye pt vá Máramarossziget, lp Takács Lajos, lsz 151.

27. Nagykolcs—Culciul-Mare ae, Szatmármegye, pt Culciul Mic, vá Sätmar, lp Gyöngyössy Báint, lsz 448, tksz 53, r ny áll isk 53.

28. Nagytarna—Tarna-Mare ae, Ugocsa-megye, pt vá Halmi—Halmeu, lp Dénes László, lsz 142, tksz 10, tan sz r ny áll isk 10.

29. Ombod—Ambud ae, Szatmármegye pt vá Szatmár, lp Gyórfi Kovács József, kt Szóke József, Tassi Vera, lsz 821, tksz 91, tan sz ref isk 91.

30. Óvári—Oar ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Sätmar, lp Fehér Bertalan, kt Barta Bálint, Vadnay Erzsébet, lsz 1072, tksz 119, tan sz ref isk 98, r ny áll isk 9. Isk nem jár 12.

31. Patóháza—Potău ea, Szatmármegye, pt Aranyosmedgyes, vá Medişa

ip Barkász Imre, kt Osváth Géza, Isz 387, tksz 45, r ny áll isk 45.

32. Pettyén—Petin ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Bogdán Lajos, t Makray Anna, Isz 366, tksz 55, tan sz ref isk 55. Le: Szalmárpálfalva—Paulești, kt Koós Zoltán, Isz 205, tksz 28 ref isk 28.

33. Pusztadarócz—Dorolj ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Selyebi Géza, Isz 260. — Le: Pete—Petea, Isz 22, tksz 4, r ny áll isk 4.

34. Sándorhomok—Nișipeni ae, Szatmármegye, pt vá Sätmár, lp Csüry Miklós, kt Adorján Guszláv, Isz 322, tksz 42, tan sz ref isk 42.

35. Sárköz—Livada ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Sziky Ádám, t Peleskey Margit, Isz 575, tksz 51, tan sz ref isk 50, r ny áll isk 1.

36. Sárközujlak—Livada nou ae, Szatmármegye, pt Sárköz, vá Livada—Sárköz, lp Szabó Károly, t Málnássyné Kiss Ilona, Isz 154, tksz 11, ref isk 4, r ny áll isk 6.

37. Szamosdara—Dara ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár—Sätmar, lp Kovács Gyula, kt Bilkay Emma, Isz 363, tksz 57, ref isk 48, r ny áll isk 9.

38. Szamosdob—Doba ae, Szatmármegye, pt helyt, vá Gilvács—Gilvaciu, lp Bara József, kt Szabó József, Isz 464, tksz 63, r ny áll isk 63.

39. Szamoskóród—Corod ae, Szatmármegye, pt Kiskolcs, vá Szatmár, lp Kürthy Dezső, k Ács Elek, Isz 306, tksz 36, r ny áll isk 36. — L. e. Dobrácsapáti—Apateu, t Ferenczy Károly, Isz 168, tksz 24, tksz ref isk 24.

40. Szamoskrassó—Cărășe ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Szatmár, lp Oláh Sándor, kt Tóth Kálmán, Ladányi Ilona Isz 885, tksz 120, tan sz ref isk 106, r ny áll isk 10.

41. Szárazberek—Bercu ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Joó Kálmán, kt Oroszlán István, Isz 469, tksz 68, tan sz ref isk 63, r ny áll isk 5.

42. Szatmár—Satu-Mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Boros Jenő, Debreczeai István, slp Öry Zoltán, Kocsár Boldizsár, kt Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Csajkos Gyuláné, Asztalos Boriska, Saja Ida, Isz 6312, tksz 938, tan sz ref isk 513, r ny áll isk 323, más fel isk 110.

43. Szatmárhegy—Viile Satu-mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Peleskey Sándor, slp Gavallér Lajos, k Si-

pos Béla, Isz 1910, tksz 285, r ny áll isk 285. — L. e. Erdőd—Ardud, t Pásztorné Halamka Mária, Isz 201, tksz 6, tan sz r ny áll isk 6.

44. Szatmárnémeti—Satu-Mare Mintiu ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Sárközy Lajos, slp Szendrei Dénes, kt Saja Sándor, Isz 5000, tksz 451, ref isk 183, r ny áll isk 221, más fel isk 47.

45. Szatmárudvari—Odorău ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Juhász Péter, kt Sarkadiné Jenei Juliánna, Isz 319, tksz 28, tan sz ref isk 28. — Le. Berend—Berindan, kt Sarkadi Nagy Ferenc, Isz 342, tksz 33, tan sz ref isk 17, r ny áll isk 16.

46. Szinérváralja—Seini ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernát, Isz 760, tksz 72, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 7, más fel isk 5. — Le. Apahegy—Viile Apei, kt Fábíánné Kiss Mária, Isz 268, tksz 48, ref isk 40, r ny áll isk 8.

47. Tamásváralja—Tamașeni ae, Szatmármegye, pt Batarcs—Batarcin, vá Halmi—Halmeu, lp Bodnár Béla, kt —, Isz 478, tksz 64, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 4.

48. Turterebeș—Turulung ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Halmi—Halmeu, lp Szép Kálmán t Makrai Emma, Isz 281, tksz 28, tan sz ref isk 21, iskolázatlan 7.

49. Vámfalu—Vama ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Vama-turului, lp Kolozs Vince, kt Monoky Sándor, Isz 700, tksz 84, tan sz r ny áll isk 84.

50. Vetés—Vetiș ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Szarka Károly, kt —, Isz 605, tksz 63, tan sz r ny áll isk 61.

V.

Nagykárolyi egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Havas Gyula Börvely, gondnok: dr Nagy Sándor Erdőd, lelkeszi főjegyző: Gönczy Sándor, világi főjegyző: dr Bodoky Zoltán, számvevő: Papp József, pénztáros: Kovács Lajos, em. ügyész: dr Kölcsey Ferenc Domahida, tanügyi előadó: Takács Ferenc Szaniszló.

2. Em. tanácsbírók lelkeszi részről: Takács Ferenc, Borbély Sándor, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor. Világi részről: Kacsó Károly, Gáspár Pál, dr Falussy Árpád és Szilágyi Kálmán.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről: Gönczy Sándor. Világi részről: Gáspár Pál.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Oltmayer Gyula.

b) Egyházmegyék:

1. Bere—Berea ae, Szilagymegye, pt vá Szaniszló—Sanislau, lp Tártsy Géza, t Kupán Róza, lsz 421, tks 65, tan sz ref isk 55, r ny áll isk 10.

2. Börvely—Berveni ae, Sälajmegye, pt Nagykároly, vá helyben, lp Havas Gyula, lsp Bódi Mihály, kt Bartha István, Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, lsz 1926, tks 210, tan sz ref isk 163.

3. Csomaköz—Ciumești ae, Sälajmegye, p táv vá Szaniszló—Sanislau, lp Horváth Pál, lsz 114, tks 4, ref isk 2, r ny áll isk 2.

4. Dobra—Dobra ae, Szilágy m. pt vá Alsószopor—Supurul de Jos, lp Szabó István, kt Györffy András, Szabó Ilona, Szabó Juliánna, lsz 1642, tks 190, tan sz ref isk 190.

5. Domahida—Domanesti ae, Szilágy m., pt Muftinul-Mic, vá helyben, lp Szabó Lajos, kt Nagy Mihály, lsz 445, tks 50, tan sz ref isk 51 r ny áll isk 3.

6. Érdengeleg—Dindești ae, Szilágy m., pt helyb., vá Resighea—Reszege, lp Borbély Sándor, lsz 262, tks 21, r ny áll isk 21.

7. Érendréd—Andrid ae, Szilágy m. pt helyt, vá Resighea—Reszege, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, Szabó Margit, lsz 729, tks 72, tan sz ref isk 72.

8. Érkörtvélyes—Curtiușeni ae, Szilágy m. pt vá helyt, lp Kovács Lajos, kt Molnár József, t Radványi Mihály, lsz 1614, tks 184, tan sz ref isk 137, r ny áll isk 47.

9. Gencs—Ghenci ae, Szilágy m., pt vá Nagykároly, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Vadnay Margit, lsz 874, tks 97, tan sz ref isk 94, r ny áll isk 3.

10. Géres—Ghirișa ae. Szatmárm., pt helyt, vá Ardud, lp Kiss Ferenc, kt Acs István, t Cseh Olga, lsz 1085, tks 117, tan sz ref isk 117.

11. Iriny—Irina ae, Szilágy m., pt vá Szaniszló—Reszege, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, lsz 575, tks 48, tan sz ref isk 48.

12. Kaplony—Capleni ae, Sälajmegye, pt vá Nagykároly,—Careii-Mari, lp Lovász Béla, t Lovászné Benkő Blanka, lsz 314, tks 27, tan sz ref isk 27.

13. Királydaróc—Crai-Dorolț ae, Szatmárm., pt helyt, vá Nagymajtény—Moftinul-Mare, lp Mándi Szabó Miklós, lsz 508, tks 57, tan sz r ny áll isk 57. Szórv.: Piskáros—Piscar, Vadas—Vadás, lsz 9.

14. Kismajtény—Moftinul-Mic ae, Sälajmegye, pt vá helyt, lp Bartus Jenő, kt Oltmayer Gyula. lsz 512, tks 64, tan sz ref isk 63.

15. Krasznaszentmiklós—Sânmiclăuș ae, Sälajmegye, pt Nagykároly, vá Nagymajtény, lp Veress László, lsz 350, tks 28, r ny áll isk 28. Le: Esztro—Istrau, lsz 25, tks 5, r ny áll isk 5.

16. Nagykároly—Careii ae, Sälajmegye, pt vá helyt, lp Gönczy Sándor, slp Tóth István, kt Bójthe János, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, lsz 3066, tks 294, ref isk 17, r ny áll isk 23, más fel isk 4.

17. Szaniszló—Sanislau ae Sälajmegye, pt vá helyt, lp Takács Ferenc, kt Szikszay Dénes, lsz 545, tks 54, tan sz ref isk 53, r ny áll isk 1.

VI.

Nagyszalontai egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Kassay Béla Tenke, egyh. gondnok - Szabó Zoltán Arad, lelkészi főjegyző: Aradi Aladár, Gyanta, világi főjegyző: dr Hadházy Kálmán Nagyszalonta, lelkészi aljegyző: Kun Zoltán Pankota, világi aljegyző: Rovács István Nagyszalonta, számvevőszéki elnök: Rácz Gyula Nagyszalonta, pénztáros: Bottyán Pál Erdőhegy, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Nagyszalonta és dr Bernát Lajos Tenke, Tanügyi előadó: Nagy Zoltán Belényesujlak. Számvevőszéki előadó: Juhász András Várasfenes. Missziói előadó: Bokor Sándor.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Böszörményi Lajos Nagyszalonta, Fogarassy Bálint Ágya, Bottyán Pál Erdőhegy, Balogh Mátyás Ant, Bokor Sándor Feketegyarmat, Szakács Dénes Köröstarékény. Világi részről: gr. Tiszta Kálmán Csegöd, dr Hadházy Kálmán Nagyszalonta, Miskolczy Jenő Iltye, Mészáros Dániel Arad, Fráter Emil Nagyszalonta, dr Sarkady Dániel Nagyszalonta. Tb. tanácsbíró: Csécsi Imre Arad.

3. Egyházkerületi képviselők lelkészi részről: Nagy Zoltán Belényesujlak, Bottyán Pál Erdőhegy. Világi részről: Fráter Emil, Rácz Gyula Nagyszalonta.

4. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Seres László és Mikó Pál Nagyszalonta.

b) Egyházközségek.

1. Ágya—Adea ae, Aradmegye, pt Chişineu, vá Crişul Alb, lp Fogarasi Bálint, kt Nagy Péter, Szabó Dániel Isz 1597, tksz. 136, ref isk 136. Le: Szinte—Sintea, vall. tan. Soós Jánosné, Isz 121, tksz 12, r ny. áll. isk 12.

2. Ant—Ant ae, Biharmegye, pt vá Tamásda, lp Balogh Mátyás, kt Movik Gyula, Isz 1030, tksz 137, tan sz ref isk 69, m ny áll isk 88.

3. Arad ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Csécsi Imre, slp Patay Lajos, Kovács Zoltán, kt Hirsch József, Isz 5976, tksz 459, m ny áll isk 433, r ny áll isk 22, más fel. isk 4.

4. Árpád—Arpaşel ae, Biharmegye, pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, kt Koós János, Madaras Károly, Böszörményi István, Isz 1446, tksz 223, tan sz ref isk 120, m ny áll isk 103.

5. Belényes—Beiuş ae, Biharm. pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, Isz 801, tksz 73, tan sz ref isk 16, r ny áll isk 12. — Le: Kisnyégerfalva—Negru, t Vidits János, Isz 275, tksz 43, ref isk 28, r ny áll isk 15.

6. Belényessonkolyos—Beiuşoncoiuş ae, Biharmegye, pt Finiş, vá helyben, lp Kecskeméti Kálmán, t Jordáné Boltján Vilma, Isz 486, tksz 67, m ny áll isk 57. — Le. Körösjánosfalva—Ioaniş, lév. tan. Kerékgyártó Mihály, Isz 346, tksz 33, m ny áll isk 33.

7. Belényesujlak—Uileac de Beiuş ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, kt Masztics János, Isz 911, tksz 102, tan sz ref isk 90, r ny áll isk 3.

8. Bélzerénd—Luntreni ae, Aradmegye, pt Vadász, vá Tamásda, lp Igyártó Sándor, kt Juhász László, Isz 556, tksz 72, tan sz ref isk 72

9. Borosjenő—Boros Ineu ae, Aradm., pt vá helyben, felügy. lelk. Kun Zoltán, slp Liszkay Kálmán, Isz 301, tksz 26, r ny áll isk 17, r ny áll isk 3. — Fi: Bét—Beliu, Isz 134, tksz 10, r ny áll isk 2, más fel isk 8. — Szórv.: Selénd, Fellót, Ternova.

10. Borossebes—Sebiş ae, pt vá helyt, lp Szabó József, Isz 309, tksz 24, r ny áll isk 20, más fel isk 2.

11. Csermő—Cermei ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Bitai Lóránd, Isz 309, tksz 24, m ny áll isk 20, r ny áll isk 4.

12. Erdőgyarak—Ghiarac ae, Biharmegye, pt helyt, vá Glad, lp Bugyi János, kt Király László, Csósz Lajos, Isz 1470, tksz 174, tan sz ref isk 112, m ny áll isk 31, r ny áll isk 22.

13. Erdőhegy—Kisjenő—Pădureni—Chişeneu Criş ae, Aradmegye, pt vá Kisjenő, lp Boltján Pál, kt Kilin Sándor, Faragó Jolán, Isz 1603, tksz 168, ref isk 158, r ny áll isk 7.

14. Feketegyarmat—Iarmata neagră ae, Aradmegye, pt vá Zerind, lp Bokor Sándor, kt Molnár Ferenc, Benke Béla, Isz 1864, tksz 180, ref isk 170, r ny áll isk 10.

15. Feketetót—Tăut ae, Biharm., pt vá helyt, lp Nánásy Dániel, kt ifj. Kovács Pál, Ábrahám Lajos, Isz 293, tksz 36, r ny áll isk 29. Beiratlan 7.

16. Gyanta—Ginta ae, Biharmegye pt vá helyt, lp Ar dai Aladár, kt Kálnoky István, Isz 1285, tksz 184, m ny áll isk 184. Le: Kisháza—Cheşea, előkönyörgő vall.-t. Várkonyi Imre, Isz 138, tksz 16, r ny áll isk 16.

17. Gyorok—Ghioroc ae Aradmegye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t V. Wesmás Károly, Isz 320, tksz 41, tan sz ref isk 41.

18. Köröstárkány—Tărcaia ae, Biharmegye, pt vá Belényes, lp Szakáts Dénes, kt Erdélyi Gyula, Ujvárossy Teréz, Isz 1264, tksz 163, ref isk 163.

19. Magyarcséke—Ceica ae, Biharmegye pt vá helyt, lp — Isz 200, tksz 25, r ny áll isk 18, más fel 7.

20. Magyarremete—Remetea ae, Biharmegye, pt helyben, vá Belényes, lp Szathmáry István, t Schüller Ilona és Szathmáry Erzsébet, Isz 874, tksz 128, m ny áll isk 109, r ny áll isk 10.

21. Mezőbajj—Boiu ae, pt vá Ciomeghiu, lp Szücs Antal, kt Benke Pál, Nagyné Kiss Juliánna, Isz 1300, tksz 150, ref isk 150.

22. Nagyszalonta—Salontia ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Böszörményi Lajos, Dohy Árpád, t Szentessy Elek, Seres László, Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Ladányi Károly, Szabó Lajos, Szatmáriné, Szabóné, Kornya Juliánna, Kércsi Erzsébet, Hunyadi Ilona, Isz 13,129, tksz 1048, tan sz ref isk 708, m ny áll isk 340, r ny áll isk 8.

23. Nagyzerénd—Zerind ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Betegh László, kt Csósz Ferenc, Juhász Lajos, Meleg

Erzsébet, Isz 2048, tksz 208, ref isk 160, m ny áll isk 68.

24. Pankota—Pâncota ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Kun Zoltán, t Török Sándor, Isz. 417, tksz 63, ref isk 39, r ny áll isk 2, más fel isk 2. Le: Világos—Şiria, Isz 120.

25. Szentleányfalva—Sânleani ae, Aradmegye, pt Arad 2, vá Arad, lp Nánássy Dániel, Isz 513, tksz 74, m ny áll isk 64, r ny áll isk 4.

26. Tamáshida—Tâmaşda ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Ungváry Gyula, kt Kiss Ferenc, Isz 800, tksz 90, m ny áll isk 75, r ny áll isk 15.

27. Tenke—Tinca ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Kassay Béla, slp Palay István, kt Vass Lajos, Téby Béla, Báthory Julia, Isz 1706, tksz 183, tan sz ref isk 173, r ny áll isk 6.

28. Vadász—Vânători ae, Aradm. pt helyt, vá Zerind, lp Vass Jenő, kt Nagy Sándor, Nagyné-Danszky Mária, Isz 1484, tksz 235, tan sz ref isk 156. — Fi: Simonyifalva—Salu-nou, t Jánszky Elemér, Isz 83, tksz 6, m ny áll isk 6.

29. Várasfenes—Finiş ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Juhász András, kt —, Makai Ilona, Isz 1319, tksz 16, m ny isk 150, r ny áll isk 3.

II.

Tanintézetek.

I. Nagyváradi református leánynevelő-intézet (tanítónőképző, internátus és leánygimnázium).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Helyettes elnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénztáros, dr Sarkady Sándor, K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató.

II. Szatmári ref. fiu főgimnázium.

a) Főgimnáziumi igazgatótanács.

Elnökhelyettes: Boros Jenő lelk.

Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközl Lajos lelkészek, Uray Dezső, Bakcsy Gergely főgondnokok, Ligeti Imre igazgató, Széll György esperes, Kovássy Ákos m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagothay Sámuel, Balogh József, Bartha Kálmán, dr Böszörményi Emil, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Lénárd István, Nagy Béla, Pethő György, Tabajdi György, Tankóczy Gyula, Tereh Géza, Tóth Kálmán.

b) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Bagothay Sámuel, Kovács György, Gecsey Jenő, Nagy Béla.

III. Szatmári ref. leánygimnázium.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő.

Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközy Lajos lelkészek, Uray Dezső, Bakcsy Gergely főgondnokok, Bakcsyné Korbuly Irén és Martininé Scheint Lujza igazgatók.

Választott tagok: Balogh József, Bartha Kálmán, Demjénné Molnár Ilona, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, Horváthné Nyárády Berta, dr Lénárd István, Kótay Pál, Pálhoffer Ida.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Tanárok: Horváthné Nyárády Berta, Pálhoffer Ida, Heves Mária, Farkas Helén.

IV. Szatmári ref. felső kereskedelmi leányiskola.

a) Igazgatótanács. Tagjai ugyanazok, mint a leánygimnáziumban.

b) Tanári kar.

Igazgató: Martininé Scheint Lujza.

Tanárok: Agyagássy Piroska, Bánhidiné Nagy Teréz, Kálmár Anna, Szász Emma.

Posta-, távirida- és Telefon TARIFÁK

	Belföld		Austria, Cseho- slovakia, Italia, Polonia, Ungar.		Egyéb külföldre	
	L.	b.	L.	b.	L.	b.
1. Levél						
20 gr.-ig helyben	4	—	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	6	—	7	50	10	—
40 " " " " " "	8	—	13	50	16	—
60 " " " " " "	10	—	19	50	22	—
80 " " " " " "	12	—	25	50	28	—
100 " " " " " "	14	—	31	50	34	—
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	2	—	6	—	6	—
2. Levelezőlap, postai						
képes levelezőlap	2	—	4	50	6	—
	3	—	4	50	6	—
3. Nyomtatványok						
50 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
100 " " " " " "	2	—	4	—	4	—
150 " " " " " "	3	—	6	—	6	—
200 " " " " " "	4	—	8	—	8	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
4. Üz'eti papírok						
250 gr.-ig	5	—	10	—	10	—
300 " " " " " "	6	—	12	—	12	—
350 " " " " " "	7	—	14	—	14	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
5. Áruminták						
100 gr.-ig	3	—	4	—	4	—
150 " " " " " "	4	—	6	—	6	—
200 " " " " " "	5	—	8	—	8	—
250 " " " " " "	6	—	10	—	10	—
300 " " " " " "	7	—	12	—	12	—
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	1	—	—	—	—	—
	50	—	2	—	2	—
6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül.						
	10	—	10	—	10	—
7. Értesítő a kézbesítésről						
Ertesítő a kézbesítésről	10	—	10	—	10	—
Ertesítő a kézbesítésről utólag kérésre	10	—	20	—	20	—
8. Reklamáció						
	10	—	40	—	40	—
9. Ünnepi és éjszakai pótdíj						
Posterestante pótdíj, érkezésnél	5	—	—	—	—	—
	10	—	10	—	10	—
10. Az összes küldemények a feladaskor bérmentesítendőek, ellenkező esetben tértiként kezeltetnek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány kétszeresével terhelik de minimum						
	2	—	4	—	4	—
11. Csomagok.						
Minden kg.-ért vagy ennek töredékéért						
10 kg. súlyig	8	—	—	—	—	—
Terjedelmesek	12	—	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	4	—	—	—	—	—
Ertesítő az érkezésről	4	—	4	—	4	—

13. Értékdíj csomagoknál és érték- leveleknél

1000 leiig	—	—	Lei	3.—
2000 " " " "	—	—	"	6.—
3000 " " " "	—	—	"	9.—
4000 " " " "	—	—	"	12.—
5000 " " " "	—	—	"	15.—
minden további 1000 lei, 10000 leiig	—	—	Lei	3.—
Minden további 1000 Lei	—	—		1.—

14. Utánvételi díj

100 lei-ig	—	—	Lei	1.—
101—500 lei-ig	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	"	5.—
1001—10.000 lei-ig	—	—	"	10.—

15. Postautalvány belföldre

Ürlap	3 lei
5000 lei-ig minden 100 lei v. annak töredéke	Lei 1.—
5001—10.000 lei-ig min- den 1000 lei vagy annak töredéke	Lei 5.—
Távirati utalványoknál ezen felül külön díj	10 lei

16. Házhoz kézbes. díj utal- ványoknál feladáskor fizet.

1—200-ig	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	"	10.—

17. Táviró tarifák szódi:

Belföld	—	—	Lei	2.—
Ujságtávirat	—	—	"	1.—

Dringend a díj háromszorosa.
Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei.
Külföldre küldött táviratok
szódija a svájci frank agiója
szerint változik.

18. Telefon díjtételek

Beszélgelési díjak 3 perces
egységként:
Helyben — — — Lei 5.—
A megye területén " 20.—
A szomszédos me-
gyékkel — — — " 40.—
A többi megyékkel " 60.—
Sürgős beszélgetésekért há-
romszoros díj szedendő.

BÉRES
nyomda
telefon **6-22**
száma

Az állatok betegségre való szavatosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:		Napig	Sertéseknél:		Napig
Brucella kórságért	— — — —	50	Borsóka-kórért	— — — —	8
Lovaknál:					
Taknyosságért	— — — —	15	Bőrféregért	— — — —	30
Kehességért	— — — —	15	Havi vakságért	— — — —	30
Csökönyösségért	— — — —	30	Fekete hályogért	— — — —	30
Bala-csiréért	— — — —	30	Rozsféregért	— — — —	30
Juhoknál:					
Himlőért	— — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért	— — — —	60
Rühért	— — — —	8	Métely és májrothadásért	— — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középtartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék	154 "	146 "	158 "
Disznók	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
Január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 2
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	július 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A kollás tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykáknál 26—29 napig; a ludaknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

A csődör	4 évig 16,	a kanca	3-14 évig	} Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk tovább is
A bika	2-6,	a tehén	2-6	
A kan	1-4,	a koca	1-4	
A kos	2-6,	az anyajuh	2-6	

Növendékállatok szoptatási időtartama.

Ló- és szamárcsikók	— — —	Hónap	3 6
Bárányok	— — —	—	3 4
Malacok	— — —	—	2-2 ¹ / ₂
Borjúk	— — —	—	2 ¹ / ₂ - 5 ¹ / ₂
Kecskegidák	— — —	—	2-2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Kilogramm	2 3
Marhának (száraztakarmányozásnál)	— — — — —	—	2 ¹ / ₂ 5 ¹ / ₂
" (zöld)	— — — — —	—	6-8
Juhnak	— — — — —	—	1 ¹ / ₁₀ - 3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	— — — — —	—	1 2

Sósükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Gramm	20 30
Marhának	— — — — —	—	20-30
Juhnak	— — — — —	—	5-10
Sertésnek	— — — — —	—	5-10

Vizszükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Liter	24-30
Marhának	— — — — —	—	30-40
Juhnak	— — — — —	—	5-10
Sertésnek	— — — — —	—	5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	— — — — —	1-2 ⁰ / ₁₀ -ot
az árpa és zab	— — — — —	2-3 „
a hüvelyesek	— — — — —	2-5 „
a burgonya	— — — — —	8-10 „
a répa prizmában	— — — — —	6-10 „
a széna	— — — — —	8-10 „
a repce	— — — — —	6-8 „
a lófogó csöves tengeri	— — — — —	8-15 „
a közönséges magyar tengeri	— — — — —	7-11 „
az apró, keményszemű tengeri	— — — — —	5-7 „

100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75 - 90 kg. lemorzsolt szemel ad.

Vadász-naptár.

Az érvényes új törvény alapján összeállítva. — A sötét mezők a tilalmat jelentik.

Folyó szám	A vad neve	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1	Szarvas bika (Tehén állandóan tiltva)	■	■	■	■	■	■	■					
2	Dámvad (Tehén állandóan tiltva van)	■	■	■	■	■	■	■					
3	Zerge, mindkét nem — — — —	■	■	■	■	■	■	■					
4	Őzbakk (őztehén csak külön miniszteri engedély alapján lehető)	■	■	■									■
5	Nyul — — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
6	Daru és tuzok — — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■
7	Siket- és nyirfajd mindkét nem —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
8	Fácán és császármadár — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
9	Fogoly — — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■
10	Vadgalamb, fürj, gerle — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
11	Rucák, hatyru, vadliba — — —				■	■	■	■	■	■			
12	Szalonka, vízi szalonka, mindenféle más vízi vad, kivéve a törvény 25. §-ában említetteket					■	■	■	■	■			
13	Medve, vaddisznó, borz, farkas, vadmacska, górény és az összes ragadozó állatok — —												
14	Mindennemű éneklő madár — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

A nyulakra vonatkozó vadászati tilalom miniszteri rendelet szerint január 1-től szeptember 30-ig tart, mely intézkedés azonban idelgyenes jellegű.

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékféléket többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell eleget szőlőkarokról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók. — A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még ősszel végre nem hajtott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondtúrásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtjenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákön és bokrokon a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól gáztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapostretket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol zamócza van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet. ☉

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijárást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és fajscola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszélyeket még most is lehet ültetni.

Zöldséges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntözni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykaflakat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és fajscola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a köteléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldséges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodsor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókhálótól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és fajscola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A fajscolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelyt annyira növekedtek, feltőtjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelék-neműeket felszedjük és vagy a magunk használatára fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A lekaszáltat forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A káppanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főttebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöldbabot és egyéb ilyenfélék szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és fajscola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölcscsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtárgalt karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelék-neműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az őszi ágyakat újra fel kell ásni és beültetni. — A dinnyeültetvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodszor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kenderet levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpanak, borzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltéttetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgatattuk. **Gyümölcs- és fajscola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajításokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkestől együtt pusztítsuk. — A darzsfészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinya-nyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A vetemény-ágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek bonorálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül, A meplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszalása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett éves alávaló kapás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fűnöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkét, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel lévő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, búkköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozsot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fürösztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kieresztetni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül. Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kendő megőretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelní, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főfoglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell szedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknek kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakarítatnak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csűrökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Lágy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbbi év utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Rádegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

„FONCIERA”^{EE}
Általános Biztosító
Részvénytársaság

CLUJ-KOLOZSVÁR

VEZÉRÜGYNÖKSÉG:
Oradea, Rimanóczy-u. 2.

**A Királyhágómelléki Refor-
 mátus Egyházkerület szer-
 ződéses biztosítója. — Köt
 előnyös díj- és feltételek mel-
 lett: élet, tűz, jég, baleset és
 betörés elleni biztosításokat.**

Az erdélyi, bánáti, máramarosi és körösvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár ünnepnapra, esetleg vasárnapra esik, akkor az a következő napon tartatik meg.

Aknasugatag—Ocna Şugatag (Máramaros vm.), ápr. 24. és okt. 26. napját magába foglaló hétfőn és kedden.

Alamor—Alámor (Alsó Fehér vm.), márc. 5., szept. 4. Kirakóvásár előtti egy napi állatvásár.

Alcsill—Alcil (Arad vm.), április 24., július 11., okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, ugy ezen határnapokat megelőző hétfőn napon.

Alibunár—Alibunar pünköst és Mária mennybemegetele napján, ónaptár szerint.

Alsószopor—Soporul de Jos (Szilágy vm.), gyertyaszentelő utáni első csütörtökön; Péter és Pál, Szent Mihály napján, Advent utáni csütörtökön.

Aivinc—Vinful de Jos (Alsó Fehér vm.), jun. 24., nov. 25. Kirakóvásár előtti 2 napi állatv.

Arad—Arad, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző, péntektől június 29. nap után következő pént. megelő. és nov. 3 napi tartalommal és pedig a megjelölt péntekti és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napon kirakóvásár.

Aranyosmedgyes—Medişa (Szatmár vm.) fehér vasárnap hetében; nagyhétben; áldozócsütörtök, jun. 24., aug. 8. nov. 3. és dec. 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Árpás—Árpaştea, július 6., október 11.

Avasiakence—Lechnişa (Szatmár), márc. 1. és jul. 6-át magába foglaló hetek hétfő napján.

Avasajváros—Oraşul nou (Szatmár vm.) márc. 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 11-ét, okt. 25-ét magabafoglaló hetek hétfőn és kedden. Első nap állatvásár.

Avasfelsőfalva—Negreşti (Szatmár vm.), a márc. 19-ét megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

Balázsfalva—Blaj, virégvasárnapot megelőző szombati, jul. 2., dec. 6. Kirakóvásár 2 nap, előtte 3 nappal állatv.

Bálint—Balint (Krassó-Szörény vm.), ápr. és szept. első csütörtökjén kirakó és állatvásár. Jun. és dec. 1. csütörtökjén állatvásár.

Bánffyahunyad—Huedin, jan. 25., husvét és pünköst előtti kedd, jul. 26., szept. 21., nov. 25., hushagyó kedden és karácsony előtti kedden egy nappal előbb állatvásár. Kedden hetivásár.

Bavaniste (Temes m.), febr. 28., máj. 21., okt. 26., nov. 20.

Beél—Belin (Bihar m.), április 1., június 1., szept. 1-ét magába foglaló 1. és 3-ik hetében állatvásár és szerdán kirakóvásár.

Belényes—Beiuş (Beled), febr. 18. és 19., máj. 5. és 6., aug. 4 és 5., nov. 10 és 11. hetében csütörtökön és pént.

Bél—Beliu (Bihar m.) márc. 1., jun. 1., szept. 1 és okt. 1. magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján.

Béltek—Belchtugal Codrulai, lásd Kraszna-Béltek.

Berek—Brefcu, jan. 25., aug. 7., szept. 26.

Berzászka—Bärzasca (Krassó-Szörény m.), május 26—27., jul. 25—26., okt. 6—7., november 7—8.

Berzova (Arad m.), márc. 21., jul. 6., okt. 26. napját megelőző hétfőn.

Beszterce—Bistriţa, hamvazó szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden országos állatvásár, május 17 és 18. Bertalan nap után és Katalin nap előtt szerdán, marhavásár 3 nappal előbb.

Bácsf, ápr. 21., szept. 11.

Bethlen—Beclean, április 5—6. pünköst utáni vasárnap és hétfő, Kisasszony-nap előtti és Katalin-nap utáni vasárnap és hétfőn első nap állatvásár.

Bihardioszeg—Diosig, március 3., május 1., szeptember 2., december második hetében, mindig szerdán és csütörtökön ugy az állat-, mint a kirakóvásár.

Bikszád—Bicsad, (Szatmár megye), július 12., augusztus 25., szeptember 19.

Bilak—Bileag, március 22.

Billéd—Biled, (Torontál-m.) március 26., június 15., október 8., vasárnap vagy megelőző vasárnapon.

Boksánbánya—Bocşa montană, Sz.-Péter, Feketevasárnap előtti szombatokon, szept. 1 után, Szt. Nepomuk napján.

Bolkács—Bălcaci, márc. 15., 16., 17., 18., november 6., 8., 8., 9., utolsó nap kirakóvásár.

Bonchida—Bonţida, Laetare utáni nap, június 30 és okt. 21., megelőző egy nap állatvásár.

Borgóprund—Borgoprund, április 14., marhavásár 2 nappal előbb, okt. 30., a marhavásár 3 nappal előbb.

Borosjenő—Ineu, Sz. János napja, Sz.-Illés hete és Páraszkeva előtti vasárnapon 6 naptár szerint.

Borsa—Borşa, (Máramaros vm.), június 1., szeptember 13., magukban foglaló hetek hétfői napján és azonkívül minden év április 15 és december 1-ét magába foglaló hét hétfőjén állatvásár.

Borsa—Borşa Cojana (Kolozs vm.), február 24., május 6., október 4., megelőző 1 nap állatvásár.

Bozovics—Bozovicia, január és április első keddjén, áldozócsütörtök előtti kedden, október elseje utáni kedden.

Borossebes—Şebiş, új naptár szerint ápr. hóban György, szept. Mihály napot magába foglaló héten minden szerdán, ó-naptár szerint dec. Szt. Mihály hetében szerdán. Kirakó és állatvásár egy napon.

Borzás—Bozias, okt. 24.

Brád—Brad (Hunyad vm.), március, június, szeptember és december hónapok 3 csütörtökén, kirakó és állatvásár egy napon.

Brassó—Braşov (Brassó vm.), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár, Lukács után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukácsnap marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó országos nyers-lermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken hetivásár, előző nap állatfelhajtással. Minden 3. hétfőn szept. hóban luxustóvásár. Más értesülés szerint augusztus 16-án, ha ez ünnep, akkor az előző napon luxustóvásár.

Buttyin—Buteni (Arad vm.) ó-naptár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szent János fejvétel és Karácsony első hetén a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartatnak.

Buttyin—Butin (Temes vm.) április 24, június 24, október 15, november 30. Ha e határnapokra róm. kath. vagy ó-hit sátoros ünnep esik, egy héttel később.

Buza—Buza (Szolnok-Doboka vm.), január 10 és 11, április 22 és 23, július 28, október 26 kirakó- és állatvásár ó-naptár szerint, nagy bőségben minden szerdán marhavásár.

Buziás—Buzias, jan. 23, április 24, júl. 25, okt. 1.

Csákova—Ciacova (Temes vm.), nagybőjt közepette; június 29, augusztus 15, Szent Mihály, Szent Márton napja.

Csetád—Cetad, március 12, május 1, október 15.

Csege—Ceghe, Kirakóvásár hushagyó kedden, pünköst harmadik napján.

Cséffa—Cefa, ápr., aug. és dec. hó első csüt. után. **Cserjános**, április, június, szeptember 20.

Csermő—Cermein, (Arad vm.) virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, Demeter nap utáni vasárnap.

Czege—Taga, hushagyó kedden és pünköst 3. napján.

Czikmántor—Ticmandru, március 31-től április 2-ig, szeptember 14—26, december 28—30.

Deés—Dej, március 1, június 1, aug. István király-nap előtti héten és december 13, m. fogl. hetekben kedden és szerdán, kedd hetivásár (barom), péntek csak kirakó.

Delta—Delta, márc. 25, júl. 15, szept. 12, nov. 30.

Déva—Deva, jun. 14, máj. 13, aug. 3, okt. 30, megelőző 3 napon át állatvásár.

Dézna—Dezna (Arad vm.), március 19, május 14, szept. 10. Ünnepnap esetén a megelőző hétfőn.

Dicsőszentmárton—Dicsőszentmárton, márc. 1, máj. 1, júl. 24, okt. 15, megelőző 3 napon át baromvásár.

Ditró—Ditrou, január 31, febr. 1—2, április 28—29—30, július 14—15—16, november 22—23—24.

Dobra—Dobra, (Hunyad vm.) szept. 21, nov. 8.

Dognácska—Dognecea (Krassószőrény vm.) szept. 8.

Dragomerf—Dragomireşti, vizkereszt előtt, Péter és Pál után, Szent Mihály után eső hétfői napokon. Hetiv. hétfőn.

Drág—Drag (Kolozs vm.), husvét előtti negyecsütörtökön, a júliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg 2—2 nap, a többi előtt 1 nap állatvásár, júl. 6, augusztus 18, nov. 7.

Dragus—Drăguş, február 27—28, július 21 állatvásár.

Egeres—Aghires, febr. 1, május 3, augusztus 1, nov. 3.

Egerhát—Arghihat, január 1—2, gör. kath. husvét megelőző szerda és csütörtök, július 31, augusztus 1. Gör. kath. kisboldogasszony (kisasszony) napján és előtte való napon. Első napon állatvásár.

Egeres—Igriş, augusztus 28 előtti vasárnap.

Előpatak—Válcel, aug. 17, 18, 19.

Egerszeg—Cornăţel, márc. 31, ápr. 1, aug. 1—2.

Erdőd—Ardeu (Szatmár vm.) febr. 2 után, husvét előtt, pünköst előtt, júl. 2, szept. 14, nov. 1, dec. 16 utáni csüt.

Érmihályfalva—Mihályfalau (Bihar vm.), március 14, jun. 27, szept. 6, dec. 12, az állatvásár a kirakóvásárral megelőző napon tartatik.

Erzsébetváros—Ibaşfalau, jan. 27. Gyümölcsoltó boldogasszony utáni nap; Áldozó csütörtök utáni nap, július 5, szept. 21, november 20, megelőző 3 nap marhavásár.

Erdőszáda—Ardusat, március és június első hetében, augusztus harmadik és nov. második hetében levő pénteken; hetivásár péntek.

Érendréd—Andrid, ápr. 10, okt. 15, s ha ezek nem keddre esnek, akkor következő kedd.

Etyek, május 8—10, szept. 9—10. napokat magába foglaló hét szerda és csütörtökén.

Élesd—Aleşd, márciusban Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön: június havában Alajos nap előtti héten, csütörtökön és pénteken; szept. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napokon és pedig az állatvásárral, a vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.

Facsád—Făget, Keresztelő Szent János, Szent Tódor, Virágvasárnap, Szent Péter, Szent Mária, Szent Duru és Szent Miklós előtti 4. napon.

Farkaslaka—Lupeni, május 8, augusztus 19, november 12. A kirakóvásárral megelőző 2 napon állatvásár.

Feketehalom—Codlea, április 25, szeptember 30, megelőzőleg egy-egy nap állat.

Feketetót—Tăut, jan. 25. előtti hétfőn, április 5, július 15 és okt. 16 napjait követő hétfőn kirakó és állatvásárok.

Felkenyér—Vinerea, husvét utáni péntek és dec. 28.

Felmér—Felmer, ápr. 1—2, szept. 1—2 állatv.

Felsőbajom—Boian, április 1, augusztus 1, ezt megelőző 3 nap állatvásár.

Felsőbánya—Baia-spie, jan. Vízkereszt m. fogl. héten, Ker. járó hétben, jul. Apost. oszlása és okt. Szent Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Felsőszálaspatak—Sălășul de Sus, május 5, október 11.

Felsővisó és Középvíró—Vișeu de Sus (Vișeu Mijlocie). (Máramaros vm.) gör. kath. Szent György, Szent Illés és Szent Demeter napokat követő hétfő és kedd, márc. 5, szept. 10 állatvásár.

Felvinc—Vinful de Sus, "Oculi" vasárnap utáni hétfőn: márc. 20, jun. 8, aug. 24 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár.

Feltót—Tanfi, április harmadik és szept. első hétfőjén. Kirakó- és állatv. egy napon.

Ferenchalom—Feren dia (Torontál vm.), március 4. szomb., augusztus 16 követő szombaton.

Fogarás—Făgăraș, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6. Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap marhavásár.

Gátalja—Gătaia, jan. 20, ápr. 20, jul. 20, nov. 20.

Gernyeszeg—Gârnești, január 14, máj. 15, aug. 16, nov. 19. Megelőző 3 nap állatvásár.

Gerend—Grind, július 26, október 7.

Görcsöny—Gârceni (Szilágy vm.), márc. 19, jun. 24, szept. 21, nov. 25.

Gyalu—Gilău, július 24, dec. 11.

Gyamata (Temes megye) Január 16, április 20, július október 20.

Gyéres—Ghiriș, február 3, jul. 8, okt. 21.

Gyimesalsólok—Lunca de Jos, márc. 30—31, okt. 29—30 és következő napokon kirakóvásár.

Gyulafehérvár—Alba Iulia, a husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, december 17. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.

Gyorok—Gioroc, márc. 15, szeptember 29, vasárnapi napon, Kirakó- és állatvásár egy napon.

Hadad—Hodod, ujév 2-ik hetében, Gerg., Áld. csüt., Szt. László, Mária Magd. és Demeter hetében hétfőn és kedden, első nap állatvásár.

Hagymáslapos—Lăpușel, Gyömolcsolló boldogasszony és Szent Miklós. napokon.

Halmi Halmeu (Szatmár megye), január 1, március 1, április 24 és pünköst előtti hétfőn és kedden; s azokon a hetek hétfőjén és keddjén, melyek magukban foglalják jul. 13, aug. 14 és nov. 30-át.

Hátszeg—Hafeg, febr. 15, aug. 28, Gyertyaszentelő boldogasszony, illetve Nagyboldogasszony napja, febr. 15. megelőző 3 napon baromv., aug. 22—24 juh., aug. 25—27 szarvasmarhavásár, hétfőn hetivásár állatfelhajtással.

Havasmező—Poienile, ó-pünköst, Ó-Ilés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13 vasárnapra esik, úgy ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóvásár.

Héjjasfalva—Hașfalău, március 28 és december 2. Megelőző napon állatvásár.

Homoród—Homorod, március 15—17, jul. 4—6, nov. 15—17 állatvásár, termény és házi iparcikkekkal.

Hosszúfalva—Satu-lung, Hamvazó szerda utáni, Áldozócsüt. utáni, jul. K. Sz. János utáni és szept. Szent Ker. felmagaszt. utáni péntek.

Jakabfalva—Iacobeni, ápr. 22—24, okt. 26—28, két nappal előbb állatvásár.

Jaszenova (Temes megye), május 21, szept. 11.

Józseffalva, április 15, jun. 20, szept. 29. vasárnap és hétfő.

Kacza—Cafa, május 7, szeptember 16, megelőzőleg egy nap állatvásár.

Kákófalva—Cacova, Szent György, Mihály, Mária el. csütörtökön.

Kakova—Cacova (Krassó-Szörény m.), máj. 1—2, nov. 2.

Kal—Cal, január 19—22, máj. 22—25, okl. 1—4.

Kapnikbánya—Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár, hetivásár szomb.

Kányád—Ulliașul, ápr. 4, 5, 6, 7, augusztus 14, 15, 16, 17, november 4, 5, 6, 7, utolsó nap kirakóvásár. Juhv. ápr. 3, nov. 3.

Kápolnás—Căpâlnaș, máj. 6, márc. 22, jul. 7, szept. 29, nov. 21.

Kápolnásfalva—Căpâlnța, jun. 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kápolnokmonostor—Capolnic Mănăstur, febr. 26, jun. 1, aug. 26 és december 6-át magába foglaló hét keddjén állatvásár, szerdáján kirakóv.

Károlyfalva (Temes megye) márc. 19, 20, 21, jun. 10, 11, 12, szept. 20, 21, 22, nov. 7, 8, 9. Ha a vásár első napja nem csütörtöki napra esik, akkor az illető vásár mindig a halárnapot követő csütört. naptól kezdve lesz tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Kecel—Căjel, máj. 27, jun. 27, szept. 1.

Kendilóna—Lona, jan. 23, május 24.

Kékes—Cheuchiș, (Szolnok-Doboka m.), április 6, október 30.

Kémer—Camăr, máj. második hetében hétfő és kedd, november 1-et megelőző hétfő és kedd.

Keresd—Criș, január 16.

Keresztes—Cristiș, május 29, szept. 12.

Kézdivásárhely—Târgul-săcușc, január 3 és május 2 után hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.

Királyfalva (Temes megye) július 7, nov. 17.

Kisjenő—Chișinău (Arad vm.), Szentgyörgy (ápr. 24.) előtti szombat és vasárnap, szept. 29-ét megelőző szombat és vasárnap és december első hetének szombal és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Jul. 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajtással.

Kibéd—Chibed, febr. 16, május 19, december 2. Megelőző 3 nap állatvásár.

Királydaróc—Crai-daroff, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptember 9, nov. 12, dec. 24, hetivásár, csüt. állatvásárral.

Kiskapus—Copsa-mică, (Nagykükküllő m.), ápr. 21—22 juhvásár, 25—27 állatvásár, 28-án kirakóvásár, aug. 21—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár.

Kisselyk—Șeica-mică, június 24, november 11, az utóbbi megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kiszető (Temes m.), június 18, október 15.

Kolozs—Cojocna, február 10, husvét utáni szerdán, november 5. Hétfőn hetivásár.

Kolozsvár—Cluj, jan. 10, márc. 12, jun. 13, szept. 1, nov. 2, máj 5. juhvásár.

Koltó—Colțau, jan. 6, ápr. 24, jun. 24, szept. 29.

Korond—Corund, jan. 18, máj. 13, jul. 4, aug. 25.

Koródszentmárton—Coroia Sân-Mărtin, márc. 15, aug. 1, okt. 30.

Koruja, máj 19—20, szeptember 8—9.

Komlód—Comlod (Bánát), március 5, július 15, szept. első vasárnapján.

Kovácsna—Covasna, febr. 11, máj. 2, jul. 22, nov. 11.

Kőboldogfalva—Sânta Maria de Piatra, jan. 12, husvét után 4 nap.

Körösbánya—Baia de Criș, március, június, szeptember és december hó 3. szerdáján.

Köröspatak—Crișeni, Mátyás nap, jun. 16, okt. 4.

Krassóvár—Crașova, (Krassó-Szörény v.), ápr. 23—24, első nap állatvásár, jun. 28—29, aug. 14—16 csak kirakóvásár.

Krassó—Crassău, (Szatmár m.), máj. 2, jul. 2, szept. első és nov. második kedden.

Kraszna—Crasna, jan. hónapban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfő és kedden.

Krasznbélték—Belchiugul Codrului, febr. 10, március 31, május 19, július 21, szept. 22, november 10, dec. 22.

Kartya—Cartea (Krassó-Szörény m.), jun. 2, szept. 26.

Lajosfalva—Cârlibaba nouă jan. 25, máj. 25, Kereszt felm.

Lekence—Lechința, (Szatmár m.), március 1, július 6.

Lekence—Lechința, (Beszterce-Naszód m.), márc. 1—2, április 25—26, június 1, szept. 20—21. Marhavásár 2 nappal előbb.

Lippa—Lipova, Szt. György Szent Illés, Kisasszony és Szt. Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatvásár.

Lövete—Laeta, január 13, 14, 15, ápr. 3, 4, 5, jul. 30, 31, aug. 1, okt. 13, 14, 15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Lugos—Lugoj, február 10, május 10, július 2—4 és okt. 21. — Megelőzőleg péntek, szombat és vasárnap.

Lupsa—Lupșa, január 14, május 4, szeptember 19, megelőzőleg 3 nap marhavásár.

Magyarláros—Lăpușul, január 18—19, május 13—14, jul. 6—7, szeptember 26—27, első nap állatvásár.

Magyarnemes—Nimigea ungurească, jan. 15, május 4, augusztus 14, november 13.

Máramarossziget—Sighet, hetivásár kedd és péntek állatvásárral; bőjt első hétfő és kedd napjain, ónaptár szerint pünköst hétfő és kedd,

Illés-napot magába foglaló hét hétfő és kedd napjain, ha pedig Illés vasárnapra esik, a következő hét hétfőjén és keddjén, október 13-át magába foglaló hét hétfőjén és keddjén, ha október 13 vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain, december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartanak. Szeptember 1—2 napjain kirakó és marhavásár tartatik olyformán, hogy ha a fenti napok valamelyike vasárnapra, vagy római, illetve gör. kath. ünnepre esnek, a

vásár a vasárnapot, v. ünnepet követő napokon tartatik. Minden év november 5—6 napjain kirakó és állatvásár.

Magyarszentpál—Sânpaul (Kolozs m.), július 28.

Mária-Radna—Maria-Radna, áldozócsütörtök és ónaptár szerinti október 6-át megelőző pénteken kirakó és állatvásár egy napon.

Margitta—Mărghita, jan. 6, április 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatvásár, pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatvásár, a harmadik napon kirakóvásár.

Marosvásárhely—Târgul-Mureș, orsz. állatvásár jan. 13, 14, 15, 16, virágvasárnap előtti hétfő, kedd, szerda és csütörtökön. Úrnap után való péntek, szombat, vasárnap és hétfő, aug. 31, szept. 1, 2, 3, november 7, 8, 9, 10. Országos kirakóvásár: január 17, virágvasárnap előtti péntek, Úrnap után! kedden, szeptember 4 és november 11.

Marosvécs—Brancovești, július 2.

Mehádia—Mehadia, jan. 22, április 6, július 11, okt. 16.

Mercifalva—Carani (Temes m.), április 20, augusztus 10.

Mezőbodon—Budiul de Câmpie, az ónaptár szerinti pünkösti ünnepek után következő napon. Megelőző 3 nap állatvásár.

Mezőtelegd—Tileagd, ápr. harmadik és december első szerdáján kirakó és állatv.

Misztótfala—Tăuții de Jos, (Szatmármegye) máj. 3. és nov. 25. magába foglaló hetek hétfői és keddi napjain, első nap állatvásár.

Módos—Modoș, márc. 23, jun. 26, szept. 1, okt. 26-át megelőző vasárnapokon.

Monor—Monor, (Beszterce Naszód vm) május 31, szept. 27. vásártér hiánya miatt betiltatott.

Monora—Mănărade, jun. 5, okt. 28. Egy nappal előbb állatvásár.

Monestor—Mănăstur, február 26-át tartalmazó hét keddjén, június 1, augusztus 26, december 6. Kedden hétfő.

Moravica (Temes m.), ápr. és okt. hónapok első vasárnapján.

Móricföld—Morțișeiu, febr. máj. aug., nov. 3—4.

Nádas—Nădășul săseșc.
febr. 5, apr 28, okt. 30. (ün-
nep esetén a következő nap.

Nagybánya — Baia-Mare,
Oculi vasárnap után, Urnap
után, augusztus Sz. István
után és nov. Márton nap után,
mindig hétfőn és kedden,
minden év január 3-ik vásár-
napját követő hétfőn állatv.,
kedden és szerdán kirakóv.

Nagybaromlak — Motișdorf
márc. 16, pünköst után har-
madik nap, nov. 2.

Nagybárod—Borodul-mare,
(Bihar-megye) Gergely nap
(márc. 12) utáni hétfőn, Péter
és Pál napját magában foglaló
hét hétfőjén, Boldogasz-
zony napját (aug. 15) és
Márton napját (nov. 11.) ma-
gában foglaló hetek hétfői
napján kirakó és állatvásár.

**Nagybecskő—Băscădal-
mare,** hétfővásár szerdán és
pedig kirakóvásár sertésfel-
hajtással.

**Nagyborosnyó—Boroșneul
mare,** febr. 16, máj. 15, aug.
13, nov. 19, ha ünnep, a kö-
vetkező napon.

Nagydisznód — Cignadla,
jan. 30, aug. 29.

Nagyenyed—Atud, jan. 25,
máj. 8, aug. 19, okt. 16, három
nappal előbb állatvásár. Éven-
ként május 1-től 7 napon át
juhvásár.

Nagyfalva—Nașfalău (Szi-
lágymegye), Vizkereszt utáni
héten, szerdán és csütörtökön,
márciusi bőjt közepének he-
tében, Szent György napot
(április 22) magában foglaló
héten, július harmadik heté-
ben, szept. harmadik hetében,
november második hetében,
valamennyi vásár a megjelölt
hetek szerda és csütörtök
napján tartatik.

Nagyhalmagy — Hălmațiu,
nagyböjt első hetében, virág-
vasárnap előtti héten, Péter
és Pál hetében, Kisasszony
és Borbála napokat magába
foglaló heteken, minden szom-
baton kirakó- és állatvásár.

Nagyida—Inda-mare orsz.
kirakóvásár máj. 21, jul. 24,
szept. 12, okt. 16, dec. 22.

Nagyilonda—Ilonda-mare,
febr. 9—10, máj. 1—2, okt.
13—16. Első nap állatvásár,
második nap kirakóvásár.

Nagykapus — Copșa-mare,
aug. 24, 21—22-én állatvásár.

Nagykomlós—Comloș,
márc. 5, jun. 15, szept. 1.

Nagykároly—Careii-mare,
hétfő és péntek általános,
február 4, április 15, június
3, július 1, szeptember 16,
november 5, december 9-ét
m. fogl. hetekben hétfőn.

Nagylak—Nădlac, apr 24
és szeptember 29-ét magában
fogl. hetekben, mindig szom-
bat és vasárnap. A január
6-ika után következő legkö-
zelebbi, valamint július hó
2-ik szombatján és vasárnap.

**Nagymajtény—Moftinul
mare,** febr. 5, apr. 16, máj.
15, jul. 10, szept. 18, nov. 6,
dec. 11.

Nagypalád (Szatmármegye)
febr. 14, máj. 9, aug. 1, okt.
24. Ha e napok ünnepre es-
nek, az előtte való hétfőn

**Nagysármás — Șărmașul-
mare (Kolozm.),** január 17,
ápr. 20, okt. 10, megelőzőleg
2 napon állatvásár.

**Nagysomkat — Somcuta-
mare,** Oculi vasárnap előtti
szerda és csütörtök, Urnap
előtti szerda és Urnap, aug.
20, nov. 11 előtti szerda és
csütörtök; első nap állatv.

Nagyszalonta—Salonta, a
febr. 15, apr. 15, jul. 15 és
nov. 15-ét magába foglaló
héten pénteken és szombaton,
az állatvásár mindenkori az
első napon tartatik meg.

Nagyszeben — Sibiu, Viz-
kereszt nap utáni hétfőn, máj.
3, szept. 14, megelőző 7 nap
állatvásár.

Nagytárna — Târna-mare
(Szatmárm.) febr. 16, apr 1,
máj. 1, jul 26, okt. 28 és
dec. 11. napokat m. foglaló
hetek hétfőjén és keddjén

Nagyvárad—Oradea, hétfő
és kedd általános vásár, péntek
csupán kirakóvásár. Márc.
12, jun 21, szept 8, dec. 8-át
magába foglaló héten mindig
pénteken kezdődnek s a kö-
vetkező sorrendben tartatnak
meg: pénteken és szombaton
sertés- és juhvásár, vasárnap,
hétfőn, kedden termény-, ba-
romfi-, sertés- és lóvásár;
vasárnap, hétfőn, kedden,
szerdán, csütörtökön és pén-
teken általános vásár.

**Nagyzerénd—Zerindul-
mare (Aradmegye)** jan. 14,
szept 1.

Nagyzsombor — Jimborul,
jan. 20, husvét és pünköst
harmadnapján, nov. 22.

Nagyzsám (Temesmegye),
Szt. György és Szt. Mihály
előtti vasárnap.

Naszód—Năsăud, máj. 27,
Szt. Bertalan után következő
2-ik szerdán, nov. 8, 2 nappal
előbb állatvásár.

Németbogsán — Bocșa,
(Krássó Szörény-megye) Fe-
ketevasárnap előtti héten, má-
jus: Szt. János napját magába
foglaló héten, Péter és Pál
ünnepe után, szeptember 16
után, mindenkori csütörtökön,
pénteken és szombaton.

Németszentpéter, aug. 16,
ha vasárnapra esnék, úgy rá-
következő hétfőn.

Nickyalva — Nișchidorf
(Temes m.) május 23, aug. 1,
egy nap állatvásár.

**Nyárádkarácsony—Crăctă-
nești,** augusztus 27.

**Nyárádszereda—Mercuria
Niraj,** február 21—21, július
29—30, okt. 1—4, dec. 7—8,
szerdán hetivásár.

Óbesenyő—Beșeneva mare,
május 16, aug. 15, okt. 15.

Oklánd—Ocland, április 28
és okt. 27, a kirakóvásárt
megelőző 2 napon állatvásár.
Minden csütörtökön heli ki-
rakóvásár.

Ómoldova—Moldova veche,
április 21, augusztus 27-én
állatvásárok.

Ópécška—Pecica română,
a február 2-át és július 24-ét
megelőző szombat, vasárnap,
hétfő.

Óradna — Rodna veche,
febr. 26, megelőző szombat,
június és október hó utolsó
szombat, május 4, aug. 10 és
dec. 18 előtti szerdán, 2 nap-
pal előbb állatvásár, május
és aug. — 3 nappal előbb
állatvásár.

**Oravicafalu—Oravița ro-
mână,** március 25—26, július
27—28.

Orsova (Ó)—Orșova, má-
jus 1—3, szept. 17—19 és
állatvásárok.

Ósínka—Șinca veche, ápr.
29, okt. 24 állatvásár, követ-
kező napon kirakóvásár.

Orcfalva-Cocota, (Temesmegye) ápr. 24, szept. 8.

Oravica-Oravița, (Román) márc. 25, július 25.

Pankota-Pâncota, május 3, aug. 1, okt. 15, kirakó és állatvásár 1 nap.

Pâncelceh - Pantceu, június 23-24, szept. 9-10, első nap állatvásár.

Papoc-Păpuși, febr. 14 utáni, pünköst előtti, aug. 19 utáni és okt. 29. utáni hétfőn.

Párdány-Pardani (Torontói megye) május 16.

Paalis (Temes m.), május 3, október 1.

Pécska (Magyar)—**Pecica** (Ungurească) május 9 és szept. 14-et megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatvásár.

Perjámos-Periamoș, ápr. 24, június 15, szept. 24

Petres-Petriș (Beszterce-Naszód m.), ápr. Hugó és október Simon Juda napján.

Petrozsény - Petroșeni, május 15., okt. 15. kirakó és állatvásár.

Ptskolt (Bihar m.), márc. 1. és szept. 1. előtti szerdán.

Pusztakamarás-Cămaragiu deșert, orsz. kirakó és gyümölcs vásár július 8.

Radna: lásd Óradna és Maria-Radna alatt.

Resicabánya-Reșița, (Grassó-Szőrény m.) Virágvasárnap előtti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Román-Oravica-Oravița Románia, márc. 25, július 25

Románlapos - Lăpușul Românesc, (Szolnok-Doboka m.) mindig ónaplár szerint Ujévnapiján, Gyümölcselőtti Boldogasszony és megelőző napon, Pünköst 2-ik és 3-ik nap, Kisasszony nap és a megelőző napon, első nap állatvásár.

Rozsnyó - Râșnov (Grassó m.), jan. 25, jul. 12, előző egy nap állatvásár. Állatvásár minden szerdán.

Sarmaság-Șarmășag április és június második, aug. és okt. 3-ik heteiben szerda és csütörtök. Hétfőn hetivásár.

Sárköz-Livida, hetivásár kedden, február 16, május 15, július 20, szept. 20 és december 6. napját magába foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Segesvár-Sighișoara, márc. 15-17, jun. 23-25, nov. 3-5; 2 nap állatvásár, márc. 12. tenyészállatvásár.

Selénd - Șilindia, (Arad m.), május 25, okt. 2, dec. 13-1 követő vasárnap. Állatvásár a kirakóvásárral egy napon.

Simánd - Șimandul de jos, febr. 13, május 15 és szept. 13. hetében vasárnap és szombat állatvásár.

Simon-Șimon, aug. 9, november 21.

Soborsin-Șoborșin, február 14, május 3, aug. 18, dec. 3, kirakó és állatvásár egy napon.

Somkerék - Șintereag, febr. 2-3, jun. 23-24. Első nap állatvásár.

Sósmező - Poiana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19-20, július 14-15, okt. 25-26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóvásár, szerdán hetivás.

Sóvárád-Sărată, jan. 7-8, május 7-8, aug. 29-30, december 19-20.

Stájerlak - Ștaierdorf. Anina, Szt.-háromság vasárnapján, október második vasárnapján.

Sülelmed - Silineghiu, január 13-14, Pünköst második- és harmadnapján, aug. 27-28. Kedd hetivásár.

Szamosujvár-Gherla febr. 3-5, ápr. 29-30, máj. 1, jul. 23-25, okt. 26-28.

Szászkabánya-Săscă Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6. péntekre esik, úgy az napon és a következő szombaton; július 6-7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szept. 21. péntekre esik, úgy aznapon és a következő szombaton.

Szászrégen-Reghinul Săseșc, febr. 11-19, máj. 1-12, jul. 30, aug. 10, okt. 15-23, utolsó nap kirakóvásár.

Szalárd-Sălărd, február és aug. 1 előtti szerdán.

Szamoskrassó-Cărașeu, május és július második keddjén, szept. első keddi és nov. második keddi napján.

Szászsebes - Șebeșul Săseșc, Mühlbach, január 29, április 24, aug. 24. előzőleg 3 nap állatvásár, ápr. 6-8, aug. 10-12 juhvásár, május 30-31 állatvásár.

Szatmárnémeti-Sătmar, febr. 2, márc. 19, máj. 1, jul. 2, szept. 29, nov. 21. magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, 1 nap állatv.

Székelyhid - Săcueni (Biharmegye), febr. 19, máj. 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25, magába foglaló hetekben pénteken. Ezenkívül husvét és pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken. 1 nap állatv.

Székelykeresztur-Cristur, febr. 21-22, máj. 1-4, jul. 4-7, szept. 8-11, 3 nap állatvásár, márc. 1-én tenyészbikavásár, márc. 2-án tehén és üszővásár, minden szombaton hetivásár állatfelhajlással.

Székelykeve (Temesmegye) jun. 1, szept. 28, orsz. állatvásár.

Székelyudvarheiy-Odorheiu. Bőjköz utáni szerda és csütörtök, Urnapja utáni hétfő és kedd, október 4-5, december 21-22, három nap állatvásár, ha akár a kirakó-, akár a marhavásár első napja ünnep, akkor a vásár a következő napon kezdődik, ápr. 10-12, szept. 28-30 juhvásár.

Székesut (Temesmegye) jan. 25, jul. 27, okt. 23. Orsz. vásárokat nem tartja meg.

Szemlak - Semlac. Judica vasárnap. előtt két héttel és Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a rákövetkező hétfőn.

Szentgyörgy - Sângheorgiu (Beszl. Naszód megye), febr. 1, máj. 8, aug. 1, nov. 1, 3 nappal előbb állatvásár.

Szentjobb-Săniob, (Biharm.), ápr. és aug. első hétfő orsz. kirakó- és állatv.

Széplak—Seplak (Biharmegye), a böjt másod hetében, Szt. György előtti héten, Lőrinc napját magába foglaló héten, okt. első hetében, minden kedden kirakó- és állatvásár.

Szilágycseh Csehul Silvaniei, hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, husvét előtti másfél héttel szerdán és csütörtökön. Aug. második hetében szerdán és csütörtökön, Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Lukács-nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Szilágynagyfalu — Nasfalău, orsz. állatvásár Vízkereszt utáni hét szerdáján, márciusi böjtközepe hetének szerdáján, Szt. György napját magában foglaló hét után következő szerdán, jul. harmadik hetének szerdáján, nov. második hetének szerdáján. Kirakóvásár mindig a fenti szerdák után való csüt.

Szilágyosmlyó—Simleul Silvaniei, március, június, szeptember, december 20-át tartalmazó hetek csütörtök és pénteken. Március 23—24, június 22—23, szept. 21—22, dec. 21—22. Péntek hetivásár.

Szinérváralja—Seini Félix, április, Gyula, július, Ince és okt. Teréz napokat magába foglaló héten hétfőn és kedden.

Szinye — Sina (Dés mellett), orsz. kirakóvásár jan. 15, márc. 26, június 27, október 15.

Szolcsva—Șelciova, ápr. 15—16, máj. 20.

Tasnád—Tășnad, Bálint hetében pénteken, husvét előző nagycsütörtökön; máj. Szaniszló, jul. Sárkány Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony-napja, okt. Gál és nov. Márton napok heteiben pénteken.

Teke—Teaca (Kolozsmegye), febr. 1, máj. 1, ezl megelőzőleg április 11—14 juhvásár; június 27, november 5, megelőzőleg 2 nap állatvás.

Telegd—Tileagd (Biharmegye), április 3-ik és december első hetének szerdai napján.

Temesbökény — Butin, ápr. 25, jul. 24, okt. 15, dec. 20.

Temesfüves—Fibis, márc. 10, máj. 10, nov. 10.

Temeshidegkut—Guttenbrunu (Temesmegye), január 16, május 16, szept. 14.

Temesgyarmat—Jarmata, (Temes m.) jan. 16, május 16, szept. 14. Állatfelhajtás nélkül.

Temeskutas (Temesm.) május és okt. első keddjén.

Temesrékás, február 23—24, jun. 23—24, okt. 31, nov. 1. mindkét napon kirakó- és állatvásár együtt. Ha a határnapok elseje nem szombaton esik, úgy az azokat megelőző szombaton és vasárnapon.

Temesvár—Timișoara a vásárok 5 napon át tartanak, március 19, június 1, augusztus 15, szeptember 29, december 18 előtti csütörtökön kezdődőleg. — Szarvasmarhavásárok: március 19, július 1, aug. 10, szept. 28, dec. 14. Disznó- és juhvásárok: március 16—17, június 1—2, aug. 10—11, szept. 28—29, dec. 14—15. Lóvásárok: március 17—18, június 2—3, augusztus 11—12, szept. 29—30, dec. 15—16. Kirakóvásárok: március 16—20, június 1—5, augusztus 10—14, szept. 28-tól október 2-ig, dec. 14—18-ig.

Tenke—Tinca, (Biharmegye) március, június, szept. december hónapok negyedik hétfőjén kirakó és állatvásár.

Teregova, január 19, Gör. kel. husvét utáni első pénteken, július 6, Szent Demeter előtti pénteken. jul. 9, aug. 28, nov. 5, három nappal előbb állatvásár.

Torda—Turda, hamv. szerda utáni szombaton, április 24, július 24, szept. 8, okt. 31, dec. 6. Három nappal előbb állatvásár. Szombaton hetivásár.

Tótvárad—Totvărădia, január 20, ónaplár szerinti husvét utáni csütörtökön, ónaplár szerinti Urnap, szept. 26. Kirakó és állatvásár 1 nap.

Tövis—Telus, febr. 23, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatvásár, aug. 18—19 juhvásár.

Turc—Turț, (Szatmár m.) jan. 25, ápr. 15, jun. 24, szeptember 2, november 15.

Turterebeș—Turulung (Szatmár m.) febr. 3-át, ápr. 6-át, augusztus 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

Ujarad—Aradulnou, (Temes megye) március 1, június 16, október 18.

Ujgyház (Leschkirch)—Nocrich, febr. 3. Krisztus mennybemenetele utáni nap és október 16-a utáni hétfőn, két nappal előbb állatvásár.

Ujfalu—Neudorf, május 13, augusztus 29, október 15, december 6.

Ujpécs—Uipecl, ápr. 4, augusztus 10, október 15 utáni vasárnapokon.

Ujszentanna—Șântana, (Arad megye) március, augusztus és október első szombatján. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra esik, akkor a következő vasárnapon.

Ulma (Temes megye), május 26, augusztus 18. Az országos vásárokat nem tartja meg.

Vadász—Vădas (Arad megye) április 7, június 24, magába foglaló hét szerdai napján kirakó és állatvásár.

Vajdahunyad—Hunedoara, ónaplár szerinti „Laetare” előtti szombat, áldozócsütörtök, július 11, november 13, három nappal előbb állatvásár.

Vajdakamarás—Vardacamaras, március 19, július 24.

Vajdarécse—Valdarecea, január 18—19, márc. 21—22, augusztus 1—2, első nap állatvásár, második nap kirakóvásár.

Vámosgálfalva—Ganfalu; hushagyó kedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt eső vasárnap csak állatvásár.

Varadia—Varadia, április 4. utáni pénteken és szept. 4. előtti pénteken.

Várboksán — Bocsa
románá, pünkösti vasárnap
utáni kedd és október első
hétdjén.

Varsány — Várşand,
(Aradmegye) október 2.

Varjas — Varias, ápril-
is 1, szeptember 1, de-
cember 1.

Várhely — Grădişte,
(Hunyad megye) ónaptár sze-
ret husvét után következő
szombat, október 20.

Vármező — Buciumi,
országos állatvásár február,
május, augusztus és novem-
ber hónapok második szerda
napján s az ezeket követő
csütörtök napokon kirakóvá-
sár. Hétfővásár minden csüt-
örtökön állatfelhajtással.

Végvár — Tormac, ápr-
ilis 17, jun. 15, szept. 15,
nov. 15. napokat magába
foglaltó hetek péntek, szom-
bat és vasárnapján. Ha e
napok valamelyikére sátoros-
 vásár esik, úgy egy héttel
előbb a vásárok három
naposak.

Vermes — Vermeş, má-
jus 10, október 8.

Verespatak — Roşia
de munte, március utolsó
és október második hetében
pénteken és szombaton. 1—1
nap állatvásár.

Vaskóh — Vascau (Bi-
harmegye) február, április,
június, augusztus, október és
december első pénteken.

Világos — Şiria (Arad-
megye), bőjt köz. napon, jun.
1-ét követő vasárnap, aug.
2-ik hetében és Szt. András
napját magába foglaló héten
első vasárnap, 1-1 nap állatvás.

Vinga (Temesmegye), gör.
kel. naptár szerint áld. csüt.
előtti vasárnap, Szt. István,
és Szt. Mihály nap utáni első
vasárnap.

Vingárd, orsz. állatvá-
sár febr. 10—11, szept. 10—11,
orsz. kirakóvásár febr. 12,
máj. 12, és szept. 12.

Visó (Felső) — Vişeu
de Sus (Máramarosmegye),
április 19, aug. 1, nov. 7.
utáni hétfő és kedd.

Vizakna — Ocna St-
biului, ápr. 1, aug. 6, dec.
20. kirakóvásár, előzőleg 3—3
nap állatvásár.

Zalatna — Zlatna, már-
cius 19, június 16—18, aug.
30—31, szept. 1, két nappal
előbb állatvásár.

Zaránd — Zarand (Arad-
megye), hamvazószerda után
vasárnap, pünkösti, Boldog-
asszony napja és dec. 17.
előtti vasárnap, 1 nappal előbb
állatvásár.

Zám — Zam (Hunyadm.),
január 29 és nagy bőjt ne-
gyedik hetében levő szerdán,
június 3, július 21, szeptember
11—27, december 13.

Zentelke — Zam (Co-
jocna), márc. 30. szept. 14.

Zilah — Zalău, március,
június, szeptember és decem-
ber hónapok első szerda és
csütörtök napjain.

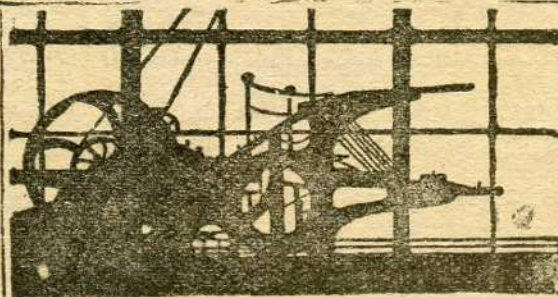
Zsibó — Jibou, február
13—14, május 4—5, július
10—11, október 10—11, dec.
17—18.

BÉRES KÁROLY

KÖNYVNYOMDA, TANKÖNYV- ÉS UJSÁGKIADÓ-
VÁLLALAT, ☉ KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

TELEFON

6-22

TELEFON

6-22

O-R-A-D-E-A

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR UTCA) 14. SZÁM
A REFORMÁTUS TANITÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET ÉPÜLETÉBEN

NAGYVÁRAD

KÉSZIT: MINDENFÉLE KERESKEDELMI ÉS MAGÁN-
NYOMTATVÁNYOKAT CSINOS, TISZTA KIVITELBEN,
JUTÁNYOS NAPI ÁRAKON. ☉ ALAPITTATOTT: 1909.

**Cassa de Păstrare a Județului Bihor
și Banca de Economii**

**Biharmegyei Takarékpénztár
és Gazdasági Bank**

**Biharer Komitátssparkassa und
Oekonomiebank**

**Savings & Economic Bank of Bihar
Limited**

**Oradea - Nagyvárad,
Strada Avram Iancu No. 3.**

Saját tőke 102 millió Lei.

Alapított 1872.

Sürgőnycim: Biharcassa.

Telefon: 1-48, 4-89, 4-17 (házi központ).

Deviza-üzletvitelre feljogosított pénzüintézet.
Betéteket a legelőnyösebben gyümölcsöztet.
Foglalkozik a banküzlet összes ágaival
a legkedvezőbb feltételek mellett.

Ha Ön bármilyen
egyházi, iskolai,
kereskedelmi,
vagy alkalmi
nyomtatványt
akar készíttetni,
ugy keresse fel
22 év óta fennálló
s szép munkájá-
ról elismert vál-
lalatomat, ahol
azokat a leg-
mérsékel-
tebb ár-
ban és
szép
kiállí-
tásban
készít-
jük el
a legrö-
videbb
idő alatt.

TELEFON
6-22

BÉRES KÁROLY
+ KÖNYVNYOMDAJA +
ORADEA-NAGYVÁRAD
STR. I. VULCAN (NAGY S. UTCA) 14

NAGYVÁRAD "OLASZI"
REPUBLICÁRI EGYZHÁZ KÖZSÉG
KÖNYVTÁRA